

Stockholms folkskoledirektion

och i samband därmed stående institutioner.

Folkskoledirektionen.

Brunkebergstorg 13, 2 tr., C. (postgiro-konto nr 1631); t. »folkskoledirektionen»; sessionstid: en eller flera onsdagar i varje månad under lästerminerna kl. 15,15.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas in-tagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidi-gare årg.).

Genom k. stadgan den 27 september 1861 angående folkundervisningen i Stockholms stad inrättades en för hela staden gemensam över-styrelse för stadens folkskolor, vars ställning och sammansättning m. m. sedermera vid flera tillfällen i olika avseenden förändrats. Genom k. brev den 13 mars 1914 erhöll överstyrelsen för Stockholms stads folkskolor benämningen *Stockholms folkskoledirektion*.

Enligt lag den 15 maj 1903 angående folk-skoleväsendet i Stockholm utgör folk- och fort-sättningsskoleväsendet i Stockholm en för hela staden gemensam kommunal angelägenhet, som i huvudsak skall handhas av Stockholms folk-skoleledirektion. Folkskoleväsendet regleras närmare av k. stadgan den 22 juni 1923 angående folkundervisningen i Stockholm. Nämda lag angående folkskoleväsendet i Stockholm innehåller bestämmelse därom att, efter stadsfullmäk-tiges beprövande, folkskoledirektionen skall be-stå av minst nio, högst tjuguen ledamöter. I anledning härav beslöto stadsfullmäktige den 15 mars 1920 och 9 mars 1925 att direktionen skall utgöras av femton ledamöter. Av dessa utses en av Stockholms domkapitel¹⁾, en, tillika ordförande, av stadskollegiet bland borgarråden samt återstående tretton ledamöter av stads-fullmäktige. Ledamot i direktionen väljes för en tid av två år och kan återväljas. Domka-pitlet utser suppleant för den av domkapitlet valde ledamoten, varjämte stadsfullmäktige må utse suppleanter för övriga ledamöter till det antal, som anses erforderligt. (Stadsfullmäktige hava hittills icke utsett några suppleanter.) Di-rektionen utser årligen inom sig en vice ordfö-rande. Enligt stadgan angående folkundervis-ningen i Stockholm äger folkskollärarpersonalen i Stockholm utse två representanter att när-

vara vid direktionens sammanträden med rättig-het att, utom beträffande vissa i stadgan an-givna ärenden, deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, och att få till protokollet anteck-nad avvikande mening. Dessa representanter jämte två suppleanter för dem väljas för två år av folkskollärarkårens ombudsförsamling (se sid. 318) bland inom staden anställda lärare, som ej äro ledamöter av direktionen.

Folkskoledirektionen åligger, enligt den av k. m:t den 31 januari 1941 fastställda instruk-tionen, att handhava huvudstadens folk- och fortsättningsskoleväsende ävensom, där icke annat är stadgat, dess undervisningsväsende i övrigt, att fullgöra stadens skyldigheter med avseende å de allmänna läroverken, att ägna uppmärk-samhet åt behovet av undervisningsväsendets ut-veckling och hos vederbörande göra de fram-ställningar, som därvid finnas påkallade samt att ombesörja övriga undervisningsväsendet rö-rande angelägenheter, vilkas vård av stadskol-legiet åt direktionen överlämnas.

I överensstämmelse med föreskrifter i k. stad-gan den 16 september 1918 för fortsättningssko-lan och stadsfullmäktiges beslut den 1 mars 1920 fungerar folkskoledirektionen som styrelse för de obligatoriska fortsättnings- och ersätt-ningsskolor, som inrättats i Stockholm fr. o. m. höstterminen 1920 (se sid. 317). Enligt § 50 i nämnda stadga äga fortsättningsskolans lärare likaledes utse en representant, jämte suppleant för denne, att närvara vid direktionens samman-träden med samma befogenhet vid behandling av ärenden rörande fortsättningsskolan som folk-skollärarpersonalens representanter i fråga om folkskolärenden.

På framställning av folkskoledirektionen har k. m:t den 22 december 1939 — jämlikt k. kung. den 9 oktober 1914 angående inspektion av folk-skoleväsendet i stad, som ej deltagar i landsting — medgivit Stockholms stad fortsatt befrielse tills vidare intill utgången av år 1949 från inspek-tion av sitt folkskoleväsen genom statens folk-skolinspektör, dock skall denna befrielse bl. a. icke gälla granskningen och vitsordandet av folkskole-direktionens ansökningar om statsbidrag.

Folkskoledirektionen utgör styrelse för skolan för bildbara sinnesslöa barn (se sid. 337). Tidigare utövade folkskoledirektionen även led-ningen av de kommunala mellanskolorna

¹⁾ Numera domkapitlet i Stockholms stift.

FD

och högre folkskolorna. Sedan k. m:t den 2 juni 1933 och den 7 juni 1934 utfärdat nya stadgar för dessa skolor utgå desamma självständiga undervisningsanaltur under egna styrelser, vilka utses av folkskoledirektionen. Folkskoledirektionen handhar emellertid vissa uppgifter sammanhängande med den ekonomiska förvaltningen vid dessa skolor liksom vid de under år 1939 upprättade kommunala flickskolorna.

Vidare handhar folkskoledirektionen de förvaltningsuppgifter, som sammanhänga med stadens åligganden i avseende å de allmänna läroverken och det tekniska läroverket i Stockholm (jfr sid. 386, 390). Slutligen handlägger direktionen frågor angående förvaltningen av Stockholms borgarskolas (jfr sid. 391) och Navigationsskolans byggnader.

Folkskoledirektionen äger att å särskilda inom densamma utsedda nämnder, envar bestående av minst fem personer, överlämna att å dess vägnar fatta beslut i vissa ärenden. På grund härav har direktionen utsett dels en ekonominämnd, dels en skolhusnämnd. Ekonominämnden äger besluta angående tillämpning av gällande lönereglementen i vissa fall, vissa tjänstledighetsfrågor, upplåtelse av skolkökalor, barnbespisningen, tilldelning till skolbarn av beklädnad, upphandlingar samt vissa andra ärenden av ekonomisk natur. I övrigt förbereder nämnden ekonomiärenden samt frågor angående vissa tjänsteställningar, vilka skola provas av folkskoledirektionen. Skolhusnämnden äger besluta om utförande av underhållsarbeten å skolhus och skolgårdar samt om åtgärder för verkställande av beslutade byggnadsarbeten, varjämte nämnden förbereder sådana skolhusärenden, som skola provas av folkskoledirektionen.

Vidare har direktionen i inom sig utsett sju delegerade för undervisningsärenden med uppgift att förbereda vissa tjänstefrågor och frågor av pedagogisk natur. Åt delegerade har även uppdragits att tills vidare handhava enligt § 19 mom. 9 stadgan angående folkundervisningen i Stockholm direktionen eljest tillkommande åligganden med avseende å upprättande av förslag till tillsättande av ordinarie lärartjänster, ävensom frågor om avgång enligt § 48 samma stadga och om befrielse från fortsättningsskoleplikt. Direktionen utser årligen inom sig en betygsnämnd med uppgift att å direktionens vägnar utfärda tjänstgöringsbetyg åt lärarpersonalen.

I varje territoriell kyrkoförsamling i Stockholm skall finnas ett skolråd. Ledamöter och suppleanter i skolråden väljas i enlighet med lagen den 6 juni 1930 om församlingstyrelse för en tidsperiod av fyra år av församlingens kyrkofullmäktige. Ledamöter utses till ett antal av lägst fem och högst elva och suppleanter till det antal, som finnes lämpligt. Skolrådet väljer inom sig ordförande och vice ordförande, dock

kan kyrkoherden i församlingen, ändock att han icke är ledamot, utses till ordförande. Rörande de olika skolrådets sammansättning se sid. 322 ff.

Församlings skolråd har enligt stadgan angående folkundervisningen i Stockholm till uppgift att genom framställningar till direktionen m. m. söka främja folkskoleväsendets utveckling såväl inom staden i dess helhet som särskilt inom församlingen. Skolrådet utfärdar, i vissa numera sällan förekommande fall, efter vederbörande överlärares hörande, tjänstgöringsbetyg åt lärare samt skall av folkskoledirektionen höras i fråga om ny- eller ombyggnad av skolhus i församlingen m. m.

Stadsfullmäktige hava ställt medel till folkskoledirektionens förfogande för beredande av studiestipendier åt i Stockholm mantalskrivna, mindre bemedlade ynglingar och flickor, och direktionen har — i enlighet med av stadsfullmäktige godkänt reglemente för Stockholms stads studiestipendier — tillsatt en särskild kommitté för uppgörande av förslag till tillsättande av ifrågakvarande stipendiater (se nedan). Stipendierna, som utdelas av folkskoledirektionen, äro avsedda att underlätta fortsatta studier för synnerligen begåvade ynglingar och flickor, som äro lärjungar vid offentlig läroanstalt eller hava för avsikt att vid sådan läroanstalt vinna inträde. Studiestipendierna kungöras till ansökan lediga i januari månad de år, för vilka anslag för ändamålet beviljats. Ansökning, åtföljd av erforderliga handlingar, skall därefter före februari månads utgång insändas till folkskoledirektionen. Stipendiets årsbelopp bestämes särskilt för varje stipendiat. (Jfr sid. 407.)

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms folkskoledirektion, fastställt av k. m:t 31 jan. 1941 (Kf 1940: nr 72). Lag 15 maj 1903 ang. folkskoleväsendet i Stockholm, med ändr. (Kfh 1941: sid. 265). K. m:ts förnyade stadga 22 juni 1923 ang. folkundervisningen i Stockholm, med ändr. (Kfh 1941: sid. 451; Kf 1941: nr 63 och 1942: nr 55). Reglemente för Stockholms folkskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 22 aug. 1923, med ändr. Ordningssstadga 31 maj 1929 för Stockholms folkskolor. Instruktion 16 dec. 1910 för [överstyrelsens] för Stockholms stads folkskolors nämnder. Lag 6 juni 1930 om församlingstyrelse i Stockholm, med ändr. K. stadga 16 sept. 1918 för fortsättningsskolan, med ändr. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 5 mars 1921.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 31,062,162 kr., kapitalbudgeten (inom linjen förda, år 1942 beviljade lånemedelsanslag 3,010,750 kr.); dessutom förlagsmedel 152,500 kr.; inkomster: driftbudgeten 14,457,825 kr. (därav statsbidrag 11,677,800 kr.).

Folkskoledirektionens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t.
stadshuset; träffas i stadshuset alla var-
dagar 11—12.

Vice ordförande.

Svensson, G. A., byggmästare.

Övriga ledamöter.

- *Alm, f. Wohlin, Ulla G., redaktör, stadsfullm.
- *Beyer, C. N. T., redaktör.
- Hansson, A. B. N., tf. e. o. assistent.
- Hedström, f. Nilsson, Birgit K., redaktör.
- *Hjalmarson, J. H., direktör.
- Josephsson, M. O., fil. lic.
- Lindström, M. S., ingenjör, stadsfullm.
- Lund, B. A., komminister, stadsfullm.
- *Lundberg, K. V. Justus, rektor (utsedd av dom-
kapitlet).
- *Månsson, O. P., instruktör, stadsfullm.
- *Söderström, f. Hagberg, Vera M., fru, stadsfullm.
- Tomson, R. V., redaktör, stadsfullm.
- *Wallin, H. E., kassör.

Suppleant

(utsedd av domkapitlet).

- *Arbin, E. W., kyrkoherde.

*Lärarpersonalens vid folkskolorna
representanter.*

Åkesson, Anna J.; Mogard, E. W.

Suppleanter: Friberg, A. M. Eleonora; Hed-
man, Aina E.

*Lärarkårens vid fortsättningssko-
lorna representant.*

Wennberg, E. B.

Suppleant: Britth, f. Medén, Karin M.

Kassaförvaltare.

Göransson, B. T., tf. ekonomidirektör; Johansson,
F. V. kamrerare.

Sekreterare.

Robach, E. C. (se sid. 312).

Skolhusnämnden.

Hansson, A. B. N.; Hjalmarson, J.; Larsson,
Oscar E., ordf.; Svensson, G. A., vice ordf.;
Tomson, R. V.; Wallin, H. E.

Delegerade för undervisningsärenden.

Alm, f. Wohlin, Ulla G.; Beyer, C. N. T.; Hed-
ström, f. Nilsson, Birgit K.; Larsson, Oscar E.,
ordf.; Lund, B. A.; Lundberg, K. V. Justus,
vice ordf.; Söderström, f. Hagberg, Vera M.

Betygsnämnd

(enl. § 10 stadgan ang. folkundervisningen i
Stockholm).

Larsson, Oscar E. (självskr.); Lundberg, K. V.
Justus; Månsson, O. P.

Suppleanter: Alm, f. Wohlin, Ulla G.; Beyer,
C. N. T.; Hedström, f. Nilsson, Birgit K.

Kommittén för beredning av frågor
ang. utdelning av kommunala studie-
stipendier.

(Jfr sid. 310.)

Hansson, A. B. N., tf. e. o. assistent, ordf.; Jonzon,
B. A. S., förste folkskolinspektör; Lindström, M.
S., ingenjör, stadsfullm.; Söderström, f. Hag-
berg, Vera M., fru, stadsfullm.; Tengnér, f.
Gawell, Lilly F., rektor.

Sekreterare (690 kr.).

Bergholm, C. J., lektor.

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december fem
revisorer jämte tre suppleanter för granskning
av folkskoledirektionens, arkivnämndens, musei-
nämndens, biblioteksnämndens, styrelsens för de
kommunala flickskolorna, styrelsens för de kom-
munala mellanskolorna, styrelsernas för de prak-
tiska mellanskolorna och högre folkskolorna samt
idrotts- och friluftsstyrelsens räkenskaper och
förvaltning under nästföljande år.

Andersson, J. Eric, spårvägsman, ordf.

Carström, A. E., spårvägsman.

Eidem, E. K. H., ombudsman.

Enestad, J. I., direktör.

Svedendahl, C. G. A., kontorist.

Suppleanter:

Hagström, f. Svensson, Anna M., fru, stadsfullm.

Jonsson, E. A., kontorist.

Jäfvart, H. J. F., sekreterare.

Folkskoledirektionens nämnder och
delegerade m. m.

Ekonominämnden.

Josephsson, M. O.; Larsson, Oscar E., ordf.;
Lindström, M. S.; Lund, B. A.; Månsson, O.
P.; Svensson, G. A., vice ordf.; Söderström,
f. Hagberg, Vera M.

FD Folkskoledirektionens expedition.¹⁾

Brunkebergstorg 13, 2 tr., C.; t. folkskoledirektionen; expeditionstid: 8,30—11,30, 12,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11,30, 12—14; 1 juni—24 aug. 8,30—12,45).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 456,090 kr.; inkomster: driftbudgeten 60,000 kr.

Ekonomidirektör (26)

(tillika föredragande i ekonomiärenden).

Vakant, *tf. Göransson, B. T.*; träffas 14—15 (lördagar samt under juni—aug. 10—11).

Sekreterare hos direktionen (2,400 kr.).

Robach, E. C., f. d. ekonomidirektör; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11.

Sekreterare (23).

Garpe, D. A. J., tjl. (se sid. 90).

Kamrerare (2 kl.) (20).

Johansson, F. V.

Extra sekreterare vid expeditionen (7,560 kr.).

Göransson, B. T., tjl. (se ovan), *tf. Nilsson, K.-E. B.*

Förste kammarskrivare (17).

Lundeqvist, S. A.; *Göransson, B. T.*, tjl. (se ovan), *tf. Lindahl, O.*

Förste kontorsskrivare och kassör (11).

Barklund, Astrid M. E.; kassan hålles öppen 10—11,30, 12,30—15 (lördagar och dag före helgdag 9—11,30, 12—13,30, 1 juni—24 aug. 8,30—12,30).

Förste kontorsskrivare (11).

Wallander, Karin J. M.; *Lenander, E. W. (Ella)*; *Isberg, f. Magnusson, A. Torborg*; *Gehlin, Märta A. J.*; *Svenson, Lilly H. F.*; *Ericsson, Göta O. N. M.*, tjl. (se nedan), *tf. Strömbom, Annie I.*

Byggnadsintendent (23).

Ellner, E. A. V.; träffas å folkskoledirektionens lokal i regel måndagar, tisdagar och torsdagar 15—16 samt onsdagar 13—16.

E. o. byggnadskontrollanter (XVII).

Hagrot, E. A.; *Lindblad, S. Y. F.*

¹⁾ För kontorsgöromål tjänstgöra vissa befattningshavare vid inspektionen över folkskolorna.

E. o. städningsinspektör (XVII).

Lindgren, E. A. K.

Extra assistent (5,580 kr.).

Ericsson, Göta O. N. M., föreståndare för beklädnadsavd.).

Förste expeditionsvakt (8).

Ahlström, C. R. M.

Två extra kontorsassistenter (4,020 kr.), tre kontorsskrivare (9), en e. o. kontorskrivare (IX), tre första kontorsbiträden (7), tre e. o. första kontorsbiträden (VII), ett extra första kontorsbiträde (3,840 kr.), ett kontorsbiträde (5), fyra e. o. kontorsbiträden (V), fyra e. o. skrivbiträden (IV), två extra kontorsbiträden (2,400 kr.), en e. o. telefonist (IV).

En expeditionsvakt (6), en e. o. expeditionsvakt (VI).

Inspektionen över folkskolorna.

Brunkebergstorg 13, 2 tr., C.; t. folkskoledirektionen; expeditionstider: se nedan.

Vid ledningen och övervakandet av folkskolans verksamhet biträdes direktionen av vissa tjänstemän.

Förste folkskolinspektören utövar närmast under direktionen den pedagogiska ledningen av och uppsikten över stadens folkskolor. Han skall vara närvarande vid direktionens sammanträden och äger att deltaga i överläggningarna, men icke i besluten. Vid sidan av förste folkskolinspektören finnas även två folkskolinspektörer, med uppgift för den ene att handlägga företrädesvis frågor av pedagogiskt administrativ natur angående folkskolorna och för den andre att handlägga frågor bl. a. angående fortsättningsskolorna ävensom frågor rörande anordningar för ungdomens yrkesval samt rörande enskilda skolor. Aktuariens biträder med skolstatistiska samt pedagogiska arbeten och utredningar m. m. Slöjdinspektören och slöjdinspektören åligger att utöva tillsyn över undervisningen i slöjd och övervaka, att denna bedrivs enligt de grunder, direktionen fastställt. Inspektion över undervisningen i hushållsgöromål tillkommer skolköksinspektisen, som också biträder med ordnande av barnbispisningen. Gymnastikinspektörerna åligger att genom besök i skolorna taga noggrann kännedom om gymnastikundervisningens skötande i dessa samt lämna lärare och lärarinnor nödiga råd och upplysningar, att genom föredrag och demonstrationer inför lärarpersonalen befordra de gymnastiska övningarnas ändamålsenliga bedrivande samt att med uppmärksamhet följa de ordnade

lekövningar, som vid skolorna förekomma m. m. Beträffande föreståndaren för hjälpklasserna (se sid. 318). Fr. o. m. år 1938 är inrättad en befattning såsom bibliotekskonsulent med uppgift att utöva närmaste ledningen av folkskolornas biblioteksväsen och inom folkskoledirektionen biträda vid beredning av biblioteksärenden.

Instruktioner m. m. Instruktion 25 nov. 1910 för förste folkskolinspektören vid Stockholms folkskolor (Kf 1910: nr 99). Instruktion s. d. för [andre] folkskolinspektören vid Stockholms folkskolor. Instruktioner 14 dec. 1903 för slöjd-[föreståndaren]inspektören, slöjd-[föreståndarinnan]inspektören och gymnastik-[instruktören]inspektören vid Stockholms folkskolor. K. kung. 9 okt. 1914 ang. inspektion av folkskoleväsendet i stad, som ej deltagit i landsting, med ändr. K. brev 22 dec. 1939 till skolöverstyrelsen ang. inspektion av folkskoleväsendet i Stockholm.

Stat år, 1943. Utgifter: driftbudgeten 160,350 kr.

Förste folkskolinspektör (D).

Jonzon, B. A. S. (förordn. t. o. m. ³⁰/₆ 1949); träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 och onsdagar 10—11.

Folkskolinspektörer (24).

Stålfelt, P. E.; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 och onsdagar 10—11.

Steenberg, K. J. E., stadsfullm.: 2:e vice ordf.; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11.

Aktuarie (19).

Ceder, C. T.

Slöjdinspektör

(11,268 kr. samt ett ålderstillägg å 720 kr. efter fem år).

Nilsson, G.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 7—7,30, 60 72 89.

Slöjdinspekttris

(7,680 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Valentin, f. Kempendahl, Elsa C.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 6,30—7,30, 60 06 39.

Skolköksinspekttris

(7,680 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Enström, Ellen F.; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt

onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 7,30—8,15, 60 65 57.

Gymnastikinspekttris

(7,680 kr. samt ett ålderstillägg å 600 kr. efter fem år).

Ekman, Elna; träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11; dessutom i bostaden per telefon alla vardagar 7—7,30, 51 80 51.

Gymnastikinspektör (2,280 kr.).

Grubb, J. G., kapten; träffas i bostaden per telefon alla vardagar 11,15—12, 33 14 79.

Föreståndare för hjälpklasserna (1,740 kr.).

Claëson, Rut J. A.; träffas å hjälpklassernas expedition i Kungsholms skola, Mariebergsgatan 34, 1 tr. t. h., tisdagar och lördagar 8—9, fredagar 14—15, t. 50 62 92; dessutom i regel i bostaden per telefon måndagar 17—18, 25 22 94.

Kuratorer för hjälpklassungdom

(vardera 500 kr. utan rörl. lönetillägg).

Norman, H. T., folkskollärare; Norr Mälarstrand 100, K.; t. 50 47 29; Fritjofson, f. Bergman, Anna-Judit; Fridhemsgatan 6, K.; t. 50 31 43.

Bibliotekskonsulent.

Vakant, t.f. (för vissa begränsade arbetsuppgifter) Larson, Ch. L. (se sid. 328); träffas å direktionens lokal måndagar och torsdagar 15—16.

E. o. assistent (XII)

(vid barnbespisningen).

Gerdrup, f. Windmark, H. Inga L.

E. o. trädgårdsmästare (XII).

Olsson, K. S.

Folkskolornas läkarvård.

Skolöverläkaren skall bl. a. hava den närmaste ledningen av och tillsynen över skolläkares och skolsköterskors arbete samt över skolornas sundhetsförhållanden och anordningar för barnens fysiska fostran. Han skall vidare under folkskoledirektionen ansvara för åtgärder vid inträffade fall av epidemiska sjukdomar, handlägga tjänsteärenden angående skolläkare och skolsköterskor samt förbereda ärenden rörande skolhälsovården för föredragning i folkskoledirektionen. Skolöverläkaren tjänstgör dess-

ED utom såsom skolläkare inom ett skolläkar-distrikt (se nedan).

För den allmänna hälsovården äro anställda skolläkare, som hava sin verksamhet förlagd till ett eller flera överlärdistrikt.

Skolläkaren har till huvudsakliga åliggan-den att undersöka alla nyinskrivna barn samt alla barn i fjärde klassen, att underkasta barn, vilka på grund av sitt hälsotillstånd böra stå under särskild uppsikt, ytterligare undersökning så ofta sådan erfordras, att hänvisa barn till specialläkare och polikliniker m. m., att besluta om barns befrielse helt eller delvis från skolarbetet, att utfärda intyg för särskild undervisning, att varje vårtermin verkställa frivillig undersökning av barn, som avgå från skolan, att hålla mottagningar i skolan för att under-söka till honom hänvisade barn och i lindrigare fall själv eller genom skolsköterska lämna erforderlig behandling, att i fall av behov anvisa hemmen nödig läkarhjälp för barnen, att föra s. k. hälsokort angående barnens hälsotillstånd och kroppsbefähet, att biträda med under-sökning och urval av barn, som skola sändas till skollovskoloni, att vid fall av smittsam sjukdom i skolan vidtaga åtgärder till förekom-mande av smittans spridning, att ägna uppmärksamhet åt skolans hygieniska förhållanden samt att årligen avgiva redogörelse över sin verksamhet.

Calmette-vaccination av elever i sjunde och åttonde klasserna, vilka därtill anmälts av måls-männen, har med bidrag från nationalföreningen mot tuberkulos påbörjats under höstterminen 1942.

Dessutom finnas anställda specialläkare för undersökning av sjukdomar i öron, näsa och hals, för ögonsjukdomar, för talrubbningar, för ortopediska sjukdomar, ävensom en konsulterande läkare för underlivssjukdomar hos flickorna. För undersökning av barn, som föreslås till intagning i hjälpklass, i observationsklass för psyko-patiska barn eller i s. k. läsklass för barn med läs- och skrivsvårigheter, finnes en särskild psy-kiatriskt utbildad läkare, vilken jämväl skall övervaka den psykiska och fysiska vården av hjälpklassbarnen i nämnda klasser. För hörsel-svagklasserna och friluftsklasserna äro likaledes läkare anställda. Slutligen finnas vid folksko-lorna polikliniker för behandling av ögon-sjukdomar, talrubbningsfel, sjukdomar i öron, näsa och hals samt tjugnåttatandvårdspoli-kliner (se nedan). I vissa skolor meddelas ljusbehandling för barn, som därav äro i behov. För astmasjuka skolbarn finnes skolhemmet för astmasjuka (se sid. 149). För speciell hjärtundersökning ha skolläkarna möjlighet att i förekommande fall hänvisa till den s. k. hjärt-stationen vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

För en intensifierad kontroll av barnens hälsotillstånd under en rådande kristid ha sedan vårterminen 1942 vägningar och mätningar av samtliga barn företagits och i anslutning här-

till extra läarkontroll av barn, som kunna misstänkas vara i behov av särskilda åtgärder (se Utl. 1942: nr 25; jfr sid. 285).

Vidare äro anställda nittion skolsköterskor med uppgift att biträda skolläkarna, genom hem-besök övervaka att skolläkarnas ordinationer följas, meddela behandling i enklare fall etc.

Dessutom äro fyra sköterskor tills vidare tillfälligt anställda för bestridande av det mer-arbete, som förorsakats av ovan nämnda »kris-undersökningar» av skolbarnen.

Instruktioner. Instruktion 16 dec. 1942 för skolläkaren. Instruktion 22 dec. 1932 för hjälpklassläkaren. Instruktion 16 dec. 1942 för skolsköterska.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 230,850 kr. (Betr. tandvårdspolikliniker se sid. 307.)

De utgående arvodenä till läkarna vid folk-skolorna äro beräknade efter 1,40 kr. per barn och år.

Skolöverläkare (27).

Lindsjö, D. M. (förordn. t. o. m. ³¹/s 1949), tjl., *tf.* Svedenius, C. G., stadsfullm., träffas å folkskoledirektionen måndagar och onsdagar 14,30—15,30 samt torsdagar 10—11; t. folkskoledirektionen.

Läkare vid folk- och fortsättnings-skolorna.

För allmän läkarvård.

(Läkarna ha vissa bestämda dagar s. k. *veckomottagningar i skolorna.*)

Ottander, C. O. C. (Kungsholms distr.).

Naglo, O. N. O. (St Görans distr.).

Lindsjö, D. M., tjl., *tf.* Bauer-Albrechtson, E. A. R. (Adolf Fredriks skola).

Gyllencreutz, Sara A. H. (Gustav Vasa skola och Matteus distr.).

Salén, S. (Klara skola samt fortsättnings- och ersättnings-skolorna).

Bauer-Albrechtson, E. A. R. (Jakobs och Johannes skola).

Böttiger, G. E. A. (Engelbrekts distr.).

Gunther, J. G. A. (Hedvig Eleonora och Oscars distr. samt Storkyrkans skola).

Lind, T. H. B. (Katarina norra skola och Kata-rina södra distr.).

Hulting, C. G. (Eriksdals distr.).

Svedenius, C. G., stadsfullm. (Sofia distr.).

Anzén, G. H. (Maria distr.).

Pettersson, H. T. (Högalids distr.).

Ericsson, V. A. (Enske, Skarpnäck och Älv-sjö distr.).

Fredbärj, K. T. (Midsommarkransens distr.).

Engström, A. H. (Blommensbergs distr.).

Sylvan, H. O. K. (Alviks, Ångby och Bromma södra distr.).

För specialvård.

Grönblad, Ester E. (för ögonsjukdomar).

Björnin, O. S., stadsfullm. (Storkyrkans skola, Adolf Fredriks och Gustav Vasa, Matteus, Klara, Jakobs och Johannes, Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars samt Midsommarkransens överlärardistr., Mälardjerdens skola och fortsättningskolorna)

Hambraeus, C. M. (Katarina norra skola, Katarina södra, Eriksdals, Sofia, Maria, Enschede, Skarpnäcks och Alvsjö överlärardistr. samt Katarina västra skola)

Ygberg, N. H. (Kungsholms, S:t Görans, Högalids, Alviks, Ångby samt Bromma södra överlärardistr. och Blommensbergs skola)

Kågen, G. B. (för talrubbingar).

Lundblom, A. F. (för ortopediska sjukdomar).

Söderbaum, H. Gunhild (för underlivssjukdomar hos flickorna).

Ramer, K. T. (för hjälpklasserna, observationsklasserna, ordbindklasserna och Katarina västra skola).

Hæggström, A. E. (för klasserna för hörselsvaga).

Kjellin, G. V. (för friluftsklasserna i Engelbrekts skola).

Fyra skolsköterskor (7), sju e. o. skolsköterskor (VII), åtta extra skolsköterskor (4,044—3,156 kr.).

Polikliniker för ögonsjukdomar.

För behandling av ögonsjukdomar hos barnen vid Stockholms folkskolor äro anordnade två polikliniker. Lokaler: Adolf Fredriks skola och Högalids skola.

Läkare (3,780 kr.).

Grönblad, Ester E.

Polikliniker för sjukdomar i öron, näsa och hals.

För behandling av sjukdomar i öron, näsa och hals hos barnen vid Stockholms folkskolor äro anordnade tre polikliniker. Lokaler: Johannes skola, Eriksdals skola och Kungsholms skola vid Mariebergsgatan.

Läkare (2,520 kr.).

Björnin, O. S., stadsfullm.; Hambraeus, C. M.; Ygberg, N. H.

Polikliniker för talrubbingar.

För behandling av talrubbingar hos barnen vid Stockholms folkskolor äro anordnade två polikliniker för talrubbingar. Lokaler: Jakobs skola och Katarina norra skola.

Läkare (2,520 kr.).

Kågen, G. B.

Fyra lärarinnor för talrubbingar.

Tandvårdspolikliniker.

Vid Stockholms folkskolor är anordnad fullständig tandvård, vilken meddelas i vid flertalet folkskolor upprättade tandvårdspolikliniker. Barnen erhålla behandling under första skolåret och sedermera i mån av behov två gånger årligen. Vid tandvårdspoliklinikerna äro anställda dels tandläkare, dels tandsköterskor. Ledningen av verksamheten utövas av skolövertandläkaren.

Instruktion. Bestämmelser 14 juni 1918 rörande Stockholms folkskolors tandkliniker (Kf 1918: nr 32).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 575,660 kr.; därejämte ersättning till Eastmaninstitutet 23,000 kr.

Skolövertandläkare (26).

Strandberg, S. O.; expedition: Maria skola, Ringvägen 23, Sö.; t. 43 63 00; mottagnings-tid: tisdagar och fredagar 9—10.

Första tandsköterska (6).

Tholin, f. Mårtensson, Tinis M.

Kungsholms överlärardistrikt.

Mariebergsgatan 34, K.; t. 50 52 60; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Steenhoff-Noreen, Fanny H. L.

Skoltandläkare (17).

Hahn, f. Thomasson, Gertrud M. A.

S:t Görans överlärardistrikt.

Fredhäll, K.; t. 53 24 38; Essingestråket 24, Stora Essingen; t. 51 52 24; kliniktid: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Rupertz, f. Widman, Else C.

Kristineberg, K.; t. 53 54 90; kliniktid: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Sharp, f. Fredriksson, Ester E.

Matteus överlärardistrikt.

Norrtullsgatan 18, Va.; t. 33 38 70; kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Flodberg, Fanny.

Klara, Jakobs och Johannes
överlärdistrikt.

Klara Västra Kyrkogata 14—16, C.; Ros-
lagsgatan 61, Va.; t. 33 47 40; kliniktid:
8—13,30.

Skoltandläkare (17).

Atler-Eskilson, Greta.

Engelbrekts överlärdistrikt.

Valhallavägen 76, Ö.; t. 10 73 95; kli-
niktid: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Neumüller, f. Lind, Emy M.

Hedvig Eleonora och Oscars
överlärdistrikt.

Linnégatan 37, Ö.; t. 62 22 36; kliniktid:
8—16.

Skoltandläkare (21).

Huss, Ingrid.

Storkyrkans och Katarina norra
överlärdistrikt.

Svartmangatan 20—22, C.; t. 11 52 19;
Tjärhovsgatan 15—17, Sö.; t. 40 88 11;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Norén, A. Emelie H.

Katarina södra överlärdistrikt.

Sofiegatan 2, Sö.; t. 43 82 20; kliniktid:
8—16.

Skoltandläkare (21).

Lundh-Samuelsson, Asta.

Eriksdals överlärdistrikt.

Ringvägen 58, Sö.; t. 40 23 52; kliniktid:
8—16.

Skoltandläkare (21).

Blomgren, f. Lagerborg, Willy.

Sofia överlärdistrikt.

Skånegatan 117, Sö.; t. 43 90 90; klini-
ktid: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Stilow, Dagmar E.

Maria överlärdistrikt.

Ringvägen 23, Sö.; t. 40 32 06; kliniktid:
8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Hansell, f. Lindenau-Nylander, Greta.

Högalids överlärdistrikt.

Folkskolegatan 11—13, Sv.; t. 43 65 98;
kliniktid: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Westerstahl, f. Wadensten, Gullborg L.

Enskede överlärdistrikt.

Stockholmsvägen 30, Enskede 1; t. 49 09 02;
Ålandsvägen 13, Enskede 1; t. 49 38 03;
kliniktid: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Nordström, Gunhild S.

Skarpnäcks överlärdistrikt.

Skarpnäck, Enskede 2; kliniktid: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Boll, E. V.

Älvsjö överlärdistrikt.

Örby skola, Huddingevägen 425, Älvsjö 2;
t. 47 03 09; Långbrodals skola, Älvsjö 1;
t. 47 21 50; kliniktid: 8—13,30.

Skoltandläkare (17).

Perman, S. A.

Midsommarkransens överlärdistrikt.

Midsommarkransens skola, Midsommar-
kransen; t. 45 10 95; kliniktid: 8—13,30.

Skoltandläkare (17).

Gejrot, f. Hellgren, Carola K.

Blommensbergs överlärdistrikt.

Blommensbergs skola, Blommensberg,
Stockholm 9; t. 45 20 95; Mälarhöjdens
skola, Mälarhöjden; t. 46 14 55;
kliniktid: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Cornelius, f. Pettersson, Ruth I.

Alviks överlärdistrikt.

Alviks skola, Traneberg; t. 25 61 69; kli-
niktid: 8—16.

Skoltandläkare (21).

Löfgren, H. A.

Ängby överlärdistrikt.

Ängby skola, Ängby; t. 37 14 27; klini-
ktid: 8—16.

E. o. skoltandläkare (XXI).

Bergström, f. Christiansson, Ruth E.

Bromma södra överlärardistrikt.

*Ålstens skola, Nyäsgryggen 72—80 (mitt-
för Ålstensgatan), Ålsten; Olovsunds
skola, Nockeby; t. 25 44 55; kliniktid:
8—16.*

Skoltandläkare (21).

Lindström, f. Andersson, Astrid P.

Fyra *extra tandläkare* (6,600 kr.), femton *tandsköterskor* (5), tre *e. o. tandsköterskor* (V), fyra *e. o. tandsköterskor* (IV), fyra *extra tandsköterskor* (1,980 kr.).

Fortsättnings- och ersättningsskolorna.

I enlighet med bestämmelserna i k. stadgan den 16 september 1918 angående fortsättnings-skolan, är lärjunge, som med fullständigt avgångsbetyg lämnat den egentliga folkskolan eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper, pliktig att inträda i fortsättningsskola, såvida han icke erhåller därmed jämförlig undervisning. Huruvida annan undervisning skall medföra fullständig eller partiell befrielse från fortsättningsskolan, avgöres av folkskoledirektionen i dess egenskap av fortsättningsskolstyrelse i Stockholm. Enligt utbildad praxis är genomgående av folkskolans högre avdelning (se sid. 318) likvärdigt med fullgjord fortsättningsskoleplikt. Skolpliktig skall deltaga i fortsättningsskolans undervisning under för skol-distriktet fastställd tid. Skolplikten upphör i varje fall, då den skolpliktige fyllt aderton år.

Fortsättningsskolans undervisning skall i Stockholm omfatta högst 440 undervisningstimmar, fördelade på två år med högst 33 veckor årligen och med 6 à 7 veckotimmar. Eleverna bevisata skolan en förmiddag i veckan. De få i regel själva välja den veckodag, som med hänsyn till arbetsanställningen är mest lämplig. Undervisningen i de särskilda skolavdelningarna är dels av yrkesbestämd karaktär och avsedd att giva förberedande yrkesutbildning åt sådana elever, som hava anställning i eller ämna ägna sig åt visst yrke, dels av allmän karaktär och inriktad på meddelandet av fortsatt allmänbildning. I överensstämmelse härmed äro skolorna fördelade på följande linjer: för gossar: fortsättningsskola för allmän utbildning; för flickor: fortsättningsskola för 1) husligt arbete, 2) sömnadsarbete samt 3) handel.

För de lärjungar, som vid skolålderns slut erhållit tillstånd att avgå från folkskolan, men som på grund av bristande fattningsförmåga eller av annan orsak ej kunnat inhämta hela folkskolekursen, hava upprättats obligatoriska ersättningsskolor enligt i fortsättningsskolestadgan givna föreskrifter. För ersättningsskolorna gälla i tillämpliga delar samma bestämmelser i fråga om skolplikt som för fortsättningsskolorna (se ovan).

Fortsättnings- och ersättningsskoleavdelningar voro tidigare anordnade i flertalet folkskolor och underställda resp. överlärare, men numera undervisas gossar från samtliga överlärardistrikt i Adolf Fredriks skola (Saltmätargatan 2) och flickor i Klara skola (Klara Västra Kyrkogata 14—16). Ledning och tillsyn över de sålunda centraliserade fortsättnings- och ersättningsskolorna handhaves av den ene av folkskolinspektörerna.

Antalet elever i fortsättnings- och ersättningsskolorna är värterminen 1943 884, varav 568 gossar, fördelade på 24 avdelningar och 316 flickor, fördelade på 13 avdelningar.

Författningar. Reglemente för Stockholms fortsättningsskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 5 mars 1921 (Kf 1921: nr 18). K. stadgan 16 sept. 1918 för fortsättningsskolan, med ändr. (se Kf 1941: sid. 343). K. kung. 30 dec. 1932 ang. avlöning åt lärare vid fortsättningsskolan samt statsbidrag till sådan avlöning, med ändr.

Avlöningar. Lärare och lärarinnor vid fortsättnings- och ersättningsskolorna, tillsammans: 50,000 kr. Avlöningarna utgå för lärare med full tjänstgöring med avlöning såsom ord. folkskollärare resp. småskollärare och för timlärare i form av årsarvoden per veckotimme under 33 veckor med 130 kr. för arbetskunskap och allmänna ämnen samt 110 kr. för övningsämnen (förutom rörligt tillägg).

Folkskolorna.

Hela staden utgör ett skoldistrikt. Varje territoriell församling utgör efter folkskoledirektionens bestämmande ett eller flera skolområden. Där särskilda förhållanden sådant för-anleda, kunna två eller flera församlingar eller delar av närliggande församlingar förenas till ett skolområde. Dessutom finnas i Stockholms stad helt eller delvis (genom anslag å barnavårdsnämndens stat) bekostade folkskolor vid två av barnavårdsnämndens barnhem, barnhemmet Eolshäll och Sättra barnkoloni, vid tuberkulos-sjukstugan vid Hamra samt vid Stockholms stads-missions barnhem vid Boxtorp i Gryts och Hyllinge församlingar i Södermanlands län (jfr sid. 282). Vid dessa folkskolor finnas åtta lärar-avdelningar. Nämda avdelningar beröras ej i den följande redogörelsen.

Varje skolområde utgör ett överlärardistrikt.¹⁾ Överläraren har närmaste ansvaret för undervisningen vid folkskolan inom sitt distrikt. I de skolhus, där överläraren icke

¹⁾ Fullständiga uppgifter rörande lärarper-sonalen återfinnas i en av folkskoledirektionen årligen utgiven matrikel och rörande skollokalerna m. m. i folkskoledirektionens senaste årsberättelse.

FD

har sin huvudexpedition, äro för ordningens öfvervakande särskilda tillsyningslärare utsedda. Överläraren är alltid lärare vid folkskolorna och förordnas efter förslag av k. skolöverstyrelsen av direktionen för en tid av i regel högst fem år. Till överlärare kan även kvinna förordnas. Ordinarie lärare antages av folkskolektionen. E. o. lärare antages av direktionen tills vidare med ömsesidig rätt till minst tre månaders uppsägning. Sådan uppsägningstid behöves dock icke iakttagas därest tiden för anställningens upphörande angivits vid lärarens tillsättning eller antalet läraravdelningar utöver dem, som motsvara antalet ordinarie lärartjänster, minskas. Överläraren och de vid skolorna i hans distrikt tjänstgörande lärarna utgöra distriktets lärarkollegium, i vilket överläraren är ordförande. Varje lärarkollegium utser inom sig ett ombud för varje helt eller påbörjat totalt av ledamöternas antal. Dessa ombud utgöra tillsammans lärarkårens ombuds-församling, som minst en gång varje år på kallelse av direktionens ordförande sammanträder med direktionens och skolrådets ledamöter samt folkskolinspektörerna, övriga inspektörer och överlärarna för överläggning om frågor angående folkskoleväsendet.

Barns skolålder räknas från och med det kalenderår, under vilket barnet fyller 7, till och med det, under vilket barnet fyller 14 år. Lärjunge, som före skolålderns slut inhämtat för avgång erforderliga kunskaper, äger rätt att bli-va från skolgång befriad, dock icke före det kalenderår, under vilket han fyller 13 år. Har lärjunge icke vid skolålderns slut inhämtat för erhållande av avgångsbetyg stadgat kunskaps-mått, är han, såvitt han ej saknar erforderlig fattningsgåva eller hindras från skolgång genom sjukdom eller lyte, skolepliktigt till och med det läsår, som utlöper under det kalenderår, då lärjungen fyller 15 år.

Folkskolan i Stockholm omfattar sju obligatoriska årsklasser, av vilka de två lägsta tillhöra småskolestadiet. Såsom överbbyggnad på dem finnes en folkskolans högre avdelning, omfattande en årsklass (åttonde klass). Denna senare skolkorm är organiserad på en linje, omfattande flertalet avdelningar, med undervisningen inriktad på allmänbildande ämnen och tre elementärt yrkesbetonade linjer, en teknisk linje (för gossar), en huslig linje (för flickor), samt en handelslinje (för gossar och flickor).

Den årliga undervisningstiden i folkskolan utgör 39 veckor. Den dagliga undervisningstiden omfattar i regel 4—6 undervisningstimmar å 45 minuter. Lärjungarna i varje klass äro fördelade på klassavdelningar. Lärjungantalet i varje avdelning bör i klasserna 1—2 av folkskolan ej understiga 24 eller överstiga 30, i folkskolans övriga klasser ej understiga 30 och ej överstiga 40 samt i folkskolans högre avdelning ej understiga 24 och ej överstiga 35. I årsklasserna 1—4 av folkskolan bildas blandade avdelningar av gos-

sar och flickor. I övrigt bildas särskilda goss-och särskilda flickavdelningar; dock må undantagsvis blandade avdelningar anordnas även i folkskolans högre klasser och i dess högre avdelning. Antalet undervisningsavdelningar vid Stockholms folkskolor uppgår vårterminen 1943 till inalles 1,110 med tillsammans 28,434 skolbarn.

Beträffande de högre folkskolorna se nedan, sid. 331, och beträffande fortsättnings-och ersättningsskolorna se ovan, sid. 317.

Hjälpklasser för intellektuellt efterblivna barn inrättades år 1905 och finnas till ett antal av 49 undervisningsavdelningar. För dessa hjälpklasser, som fr. o. m. år 1933 stå under särskild ledning av en för dem förordnad föreståndare (se sid. 313) tillämpas särskild undervisningsplan, anpassad för sju årsklasser, motsvarande folkskolan, och en fortsättningsklass, motsvarande folkskolans högre avdelning. Antalet barn i hjälpklass bör ej överstiga femton.

Observationsklasser för psykopatiska barn med normal intelligens inrättades 1933 och finnas till ett antal av 12 undervisningsavdelningar.

Specialklasser för barn med läs- och skrivsvårigheter, s. k. läsklasser, inrättades 1938 och finnas till ett antal av 9 undervisningsavdelningar.

Observations- och läsklasserna stå under ledning av föreståndaren för hjälpklasserna.

Beträffande skolan för bildbara sinnesslöa barn se sid. 337.

För barn, som på grund av sjuklighet eller lyte icke lämpligen kunna deltaga i folkskolans undervisning, anordnas genom direktionens försorg särskild undervisning, i regel omfattande en timme om dagen.

Friluftsklasser för vissa tuberkulösa barn finnas inrättade sedan 1914 och omfatta 5 undervisningsavdelningar, förlagda till för ändamålet särskilt inredda lokaler i Engelbrekts, Eriksdals, Högalids och Midsommarkransens skolor.

Hörselsvagklasser finnas inrättade sedan 1922 och omfatta 7 undervisningsavdelningar.

Undervisning i kvinnlig slöjd meddelas i de tre lägsta klasserna åt såväl gossar som flickor samt i de högre klasserna åt flickor. Gossarna erhålla fr. o. m. fjärde klassen undervisning i olika slags gossslöjd, företrädesvis i trä-, metall- och pappslöjd samt i mindre utsträckning i bokbinderi.

Undervisning i hushållsgöromål meddelas åt flickorna i folkskolans sjunde och åttonde klasser, samt femte och sjätte hjälpklasserna. En del av gossarna i åttonde klassen och i vissa fall i sjunde klassen åtnjuta undervisning i hushållsgöromål i stället för slöjdundervisning. Undervisningen meddelas i särskilda skolkök.

Undervisning i trädgårdsskötsel meddelas i skolträdgårdar, f. n. till antalet 16. I skolträdgårdarna meddelas åt elever, som det

önska, teoretisk och praktisk undervisning under den varmare årstiden. Därjämte tillhandahållas från trädgårdarna för skolornas behov krukväxter samt växter för undervisningen i naturkunnighet och teckning.

I de flesta skolhusen finnas gymnastiksal, i vilka barnen erhålla undervisning 1—3 gånger i veckan. Gymnastikskor och gymnastiklekräkter tillhandahållas genom direktionens försorg åt barn, som icke kunna anskaffa sådana. Övningarna ledas i allmänhet av vederbörande lärare och lärarinnor. Till hjälp vid gymnastikundervisningen äro emellertid anställda ett antal fackutbildade gymnastiklärarinnor. Förutom vanlig friskgymnastik anordnas i flertalet folkskolor s. k. hållningsgymnastik, avsedd för sådana barn, som äro behäftade med ryggradsdeformeriter. Fr. o. m. läsåret 1941/1942 anordnas särskilda friluftsdagar. Friluftsspekar och idrottsövningar förekomma dels under vissa av friluftsdagarna, dels under vissa årstider i stället för gymnastik; materiel för lekar och idrottsövningar anskaffas genom direktionens försorg, och lekplatser hava anordnats i skilda delar av staden (jfr även under idrotts- och friluftsstyrelsen sid. 347). I de flesta av skolhusen äro inrättade skolbad; därjämte beredes ett stort antal barn tillfälle till sjöbad och simövningar i vissa av Stockholms stads badinrättningar och friluftsbad (se sid. 351). Dessutom är fr. o. m. år 1922 simundervisning allmänt genomförd. Den bedrives i skolornas simbassänger, företrädesvis med eleverna i folkskolans fjärde och femte klasser. Vid varje skola finnes en uppsättning skidor, avsedda för eleverna. Vid vissa skolor äro på stadens bekostnad skridskobanor anordnade, varjämte i viss utsträckning utnyttjas de allmänna skridskobanorna (jfr sid. 350, 409). Under den varmare årstiden förekomma utflykter och skolresor, dels i staden och dess omgivelningar, dels, för vissa äldre årsklasser, till olika trakter av landet. (Beträffande sommarkolonier för barn se sid. 409.)

Med anslag av stadsfullmäktige anordnar folkskoledirektionen undervisning i instrumental-musik vid skolor, till vilka instrument, mestadels på enskild väg, blivit anskaffade. Musikkörer finnas f. n. vid 23 skolor.

I anslutning till den ordinarie skolundervisningen anordnas förevisningar av skolfilm, varjämte genom radioapparater tillgodogöras de för skolor anordnade radioföredragen.

Under åtskilliga år hava vidtagits särskilda åtgärder i syfte att vägläda från folkskolan avgående elever vid val av fortsatt, mer yrkesbestämd skolutbildning. Denna verksamhet har genom av stadsfullmäktige beviljat anslag kunnat utvidgas till att avse jämväl val av yrke. Verksamheten bedrives i form av upplysningsföredrag och därtill anknuten enskild rådgivning, varjämte genom folkskoledirektionens försorg utarbetade broschyrer med råd och anvisningar

rörande fortsatt skolutbildning och yrkesval utdelas till elever i avgångsklasserna samt i fortsättningsskolorna.

Vid samtliga skolor finnas lärarbibliotek. Biblioteken omfattade den 1 januari 1943 inalles 45,829 band. För lärarnas fortbildning hava med stadsfullmäktiges understöd (f. n. indraget), årligen anordnats föredrag och sammanhängande kurser.

Vid skolorna finnas lärjungebibliotek, vilkas sammanlagda bokantal den 1 januari 1943 uppgick till 132,586 band. Av böcker ur lärjungebiblioteken äro i klassavdelningarna anordnade mindre klassbibliotek. Till upprättande och underhåll av för eleverna avsedda skolbibliotek kan jämlikt k. kung. den 24 januari 1930 statsbidrag erhållas.

Sedan 1942 är fritidssysselsättning anordnad på eftermiddags- och kvällstid för ungdom i åldern 14—18 år, omfattande bl. a. träslöjd, gymnastik m. m., sömnad och klädvärd, musik, hemvärd och matlagning, metallslöjd, barnavård, dramatik och teckning. En form av fritidssysselsättning äro de sedan 1906 anordnade läsaftnarna i skolbiblioteken, varvid tillfälle bereds barnen till ostörd läxläsning samt läsning av litteratur ur skolbiblioteken. Vårterminen 1943 har fritidssysselsättningen cirka 4,600 deltagare, varav cirka 2,000 utom folkskolan.

För elever i folkskolans högre avdelning och fortsättningsskolan anordnas föredrags- och musikaftnar, till vilka jämväl lärare och föräldrar inbjudas. Särskilda medel äro beviljade för anordnande i skolorna av föräldraaftnar med föredrag över frågor, som röra lärjungarnas fostran.

Bespisning av behövande skolbarn bekostas av staden och omfattar såväl frukost- som middagsbespisning. Enligt av stadsfullmäktige den 29 december 1915 fastställda bestämmelser tillkommer det folkskoledirektionen att anordna bespisningen och utöva ledningen av densamma i dess helhet. Avgörandet rörande vilka barn som äro i behov av skolbespisning tillkommer lokalkommittéer, en för varje överlärardistrikt, bestående av ordförande utsedd av folkskoledirektionen — för närvarande överläraren vid varje skola —, en medlem utsedd av skolrådet, företrädesvis bland skolbarnens målsmän, en medlem utsedd av fattigvårdsstyrelsen i församlingen, en medlem utsedd av den eller de arbetsstugestyrelser, som hava sin verksamhet inom överlärardistriktet, folkskolans överlärare, därest denne ej eljest utsetts till ledamot, samt en lärare eller lärarinna utsedd av skolans lärarkollegium. För lokalkommittéerna har av direktionen fastställts instruktion den 30 maj 1916. Antalet i bespisningen deltagande skolbarn utgjorde den 1 mars 1943: i middagsbespisningen 10,019, varav 3,017 betalande, och i frukostbespisningen 1,589, varav 668 betalande. Fr. o. m. år 1925 har bespisningen utvidgats till att i viss utsträckning omfatta även behövande barn i fortsättningsskolorna.

FD

Beträffande beklädnad av behövande skolbarn gäller fr. o. m. år 1942, att föräldrar och målsmän, som icke äga tillgång att bekosta barnens skolgång, skola genom skoldistriktets försorg erhålla understöd (se Utl. 1942: nr 62). På grund härav omhänderhar folkskoledirektionen fr. o. m. samma år ett särskilt anslag, varifrån företädesvis bekostas kläder och skodon åt behövande skolbarn.

Författningar. Reglemente för Stockholms folkskolor, fastställt av skolöverstyrelsen 22 aug. 1923, med ändr. Ordningsstadga för Stockholms folkskolor, fastställt av folkskoledirektionen 31 maj 1929. Instruktion för överlärare i Stockholms stads skoldistrikt, fastställt av skolöverstyrelsen 22 juli 1930. Instruktioner för tillsyningslärare vid Stockholms folkskolor, fastställda av folkskoledirektionen 29 april 1932. Instruktion för föreståndaren för hjälpklasserna, fastställd av folkskoledirektionen 22 dec. 1932. Folkskolans avlösningsreglemente 30 juni 1942. K. kung. 30 juni 1942, med tilläggsbestämmelser till folkskolans avlösningsreglemente, med ändr. K. kung. 18 juli 1942 med bestämmelser i fråga om lärares övergång till folkskolans avlösningsreglemente. K. kung. 30 juni 1942 ang. avlöning till vissa folk- och småskollärare under tjänstledighet för deltagande i hemvärnsövningar eller hemvärnskurser. K. kung. 16 febr. 1940 med bestämmelser om avlöning till vissa lärare i statens och kommuns tjänst under tjänstledighet för fullgörande av uppdrag såsom förläggningsschef m. m. vid utrymning av skolor i anledning av krig eller krigsfara, med ändr. 30 juni 1942. K. kung. 21 juni 1940 ang. inskränkt rätt för befattningshavare, inkallad till militär tjänstgöring, att åtnjuta semester eller ferier. K. kung. 30 juni 1942 ang. utsträckt tillämpning av kung. 21 juni 1940 ang. inskränkt rätt för befattningshavare, inkallad till militär tjänstgöring, att åtnjuta semester eller ferier. K. kung. 2 juli 1940 ang. rätt för viss civil personal att för löneklassuppflyttning taga i beräkning tid för tjänstgöring vid försvarsväsendet i anledning av förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering. K. kung. 10 dec. 1937 ang. statsbidrag till avlöning av lärare vid folk- och småskolor m. m., med ändr. K. kung. 15 juni 1939 ang. fördelningen av orterna i riket å de i civila och militära avlösningsreglementena upptagna ortsgrupperna. K. kung. 17 dec. 1937 ang. fördelningen av orterna i riket å de i 14 § avlösningsreglementet 30 sept. 1937 för lärare vid folk- och småskolor upptagna byresgrupperna. K. kung. 13 dec. 1935 med särsk. föreskrifter ang. ersättning för flyttningskostnad åt vissa befattningshavare i statens tjänst. K. kung. 13 febr. 1942 ang. tillgodoräkande av militär beredskapstjänstgöring vid tillsättning av vissa lärartjänster. K. kung. 22 febr. 1935 ang. skyldighet för lärare att i vissa fall underkasta sig läkarundersökning. K. kung. 30 juni 1942 ang. vissa särskilda besparingsåtgärder inom

folkskoleväsendet. K. cirkulär 29 maj 1942 till skolöverstyrelsen m. fl. med föreskrifter rör. friluftsdagar i folkskolan m. m. K. kung. 30 juni 1920 ang. statsbidrag för undervisning i slöjd vid folkskola m. m., med ändr. K. kung. 9 febr. 1940 med bestämmelser i fråga om avlöning till vissa övningslärare vid folkskolor m. m. under tjänstledighet på grund av inkallelse till värnplikts-tjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering m. m. K. kung. 28 febr. 1941 med bestämmelser i fråga om avlöning åt övningslärare vid folkskolor m. fl. vid vissa tjänstgöringshinder. Kristillägg enligt särskilda författningar för varje kvartal. K. kung. ang. statsbidrag för undervisning i hushållsgöromål vid folkskola m. m. 30 juni 1920, med ändr. K. kung. 6 mars 1936 ang. statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet, med ändr. Skolöverstyrelsens kung. 19 aug. 1941 med anvisningar rör. handläggningen av ansökningar om byggnadsbidrag för nya undervisningslokaler enligt k. kung. 6 mars 1936 ang. statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet och 23 jan. 1942 ang. fastställande av ändrad lydelse av formulär till ansökning om byggnadsbidrag för nya undervisningslokaler. K. kung. 5 juni 1931 om provisorisk avlösningsförbättring åt lärare i slöjd och hushållsgöromål vid folk- och småskolor och därmed jämförlig läroanstalt. K. kung. 22 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor m. fl. (gäller numera lärare i slöjd och hushållsgöromål). K. kung. 6 okt. 1939 om inskränkt tillämpning av kung. 22 juni 1923 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt lärare vid folk- och småskolor m. fl. K. kung. 31 maj 1934 ang. övergång från kalenderår till redovisningsår vid beräkning av löner och statsbidrag för vissa kommunala skolor m. m., med ändr. K. kung. ang. boställsordning för lärare vid folk- och småskolor 10 dec. 1937. Reglemente ang. avlöning och pension för överlärare samt inspektörer och inspektriser i vissa undervisningsgrenar vid Stockholms folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. Avlösningsreglemente för lärarpersonalen i övningsämnen vid Stockholms folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 20 febr. och 7 juni 1922, 18 dec. 1929, 15 dec. 1930, 16 mars 1931, 20 dec. 1934 och 14 dec. 1936. SF:s beslut 24 jan. 1938 ang. provisorisk löneförbättring för ordinarie lärare i övningsämnen vid bl. a. Stockholms folkskolor samt förkortade tidsintervaller för uppbärande av ålderstillägg för ifrågakarande lärare. Tjänstenämndens beslut 13 april 1938 ang. provisorisk löneförbättring åt viss icke-ordinarie lärarpersonal vid bl. a. stadens folkskolor. Reglemente för statens pensionsanstalt 31 dec. 1919, med ändr. Folkskolans tjänstepensionsreglemente 18 juli 1942. Folkskolans familjepensionsreglemente 18 juli 1942. K. kung. 23 okt. 1942 med föreskrifter rör. tillämpning av folkskolans tjänste- och familjepensionsregle-

menten. K. kung. 23 okt. 1942 ang. utbyte i vissa fall av rätt till uppskjuten livränta mot förtidslivränta. Reglemente ang. tilläggspension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 15 jan. och 18 juni 1923. Stadgar för Stockholms folkskolors bibliotek, fastställda av folkskoledirektionen 30 maj 1930, jämförda med folkskoledirektionens beslut 24 febr. 1939. K. kung. 24 jan. 1930 ang. understödjande av folkbiblioteksväsendet, med ändr. Bestämmelser ang. handhavandet av barnbespisningen vid Stockholms folkskolor, antagna av SF 29 dec. 1915, med tillägg 15 dec. 1926. Instruktioner för vaktmästare (jämte vissa städerskor), värmelednings-skötare och baderskor vid Stockholms folkskolor, fastställda av folkskoledirektionen 15 febr. 1929.

Stat år 1943. För folkskolorna: utgifter, driftbudgeten 17,393,110 kr.¹⁾; inkomster, driftbudgeten 8,550,200 kr. (därav statsbidrag 8,419,000 kr.); för folkskolelokalerna: utgifter, driftbudgeten 4,889,660 kr.; inkomster, driftbudgeten 729,715 kr. (därav statsbidrag 234,000 kr.).

Avlöningar m. m.²⁾ Överlärare. 22 överlärare, därav 1 vakant: förutom avlöning såsom ordinarie folkskollärare tilläggslön 3,600 kr. samt ett ålderstillägg å 720 kr.

Ordinarie lärare i läs- och skrivämnen. Tillsammans 220 manliga folkskollärare och 524 (därjämte 6 första halvåret 1943) kvinnliga folkskollärare samt 344 (därav 25 fr. o. m. den 1/7 1943) småskollärare.³⁾

E. o. lärare i läs- och skrivämnen.⁴⁾ 65 kvinnliga småskollärare med egna avdelningar. Därutöver erhålla vissa vikarierande lärare e. o. anställning jämlikt bestämmelserna i folkskolans avlöningsreglemente.

¹⁾ I denna summa äro medräknade utgifterna för läkarvården och tandvårdspoliklinikerna (se ovan).

²⁾ Antal ordinarie lärare enl. den av stadsfullmäktige fastställda staten; antal e. o. lärare enl. folkskoledirektionens avlöningsstat.

³⁾ Dessutom avlönade å barnavårdsnämndens stat, en manlig folkskollärare vid barnhemmet Eolshäll, en manlig folkskollärare vid stadsmissionens barnhem vid Bortorp samt en kvinnlig folkskollärare och en småskollärare vid Sättra barnkoloni; vidare en biträdande lärare vid Hamra sanatorium, avlönad å sjukhusdirektionens stat.

⁴⁾ Dessutom följande e. o. lärare med egna avdelningar, avlönade å barnavårdsnämndens stat: en manlig folkskollärare vid stadsmissionens barnhem vid Bortorp, en småskollärare vid barnhemmet Eolshäll samt en småskollärare vid Sättra barnkoloni.

För ordinarie och e. o. lärare i läs- och skrivämnen gälla betr. avlöning m. m. folkskolans avlöningsreglemente 30 juni 1942 m. fl. tidigare nämnda författningar.

Ordinarie lärare och lärarinnor i övningsämnen. 43 lärarinnor i kvinnlig slöjd, 15 lärare i teckning, 17 lärarinnor i gymnastik, 14 lärare i sång: var och en 3,900 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring), 36 lärarinnor i hushållsgöromål: var och en 3,810 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring) jämte fri middag under arbetsdagarna (90 kr.); dessutom till samtliga övningslärare tre ålderstillägg, var och ett å 360 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring. 2 yrkeslärare i resp. trä- och metallslöjd, var och en 4,440 kr. (därav 240 kr. provisorisk löneförbättring) samt tre ålderstillägg, var och ett å 600 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring. 16 lärare i träslöjd, 10 lärare i metallslöjd och 2 lärare i bokbinderi, var och en 4,200 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring) samt tre ålderstillägg, var och ett å 420 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring, 8 lärare i pappslöjd, var och en 3,000 kr. (därav 300 kr. provisorisk löneförbättring) samt tre ålderstillägg, var och ett å 300 kr., efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring. (Provisorisk löneförbättring till pappslöjdlärarinnorna utgår dock med högst så stort belopp, att de sammanlagda löneförbättringarna, inberäknat rörligt lönetillägg, icke överstiga till ordinarie småskollärarinnor med samma antal ålderstillägg utgående avlöning.)

E. o. lärare och lärarinnor i övningsämnen.¹⁾ 4 e. o. lärarinnor i kvinnlig slöjd, 2 e. o. lärarinnor i teckning, 3 e. o. lärare i sång samt 15 e. o. lärarinnor i gymnastik, 4,080—3,300 kr. per år för full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp. 5 e. o. lärarinnor i hushållsgöromål, 3,990—3,210 kr. per år jämte fri middag under arbetsdagarna (90 kr.).

14 e. o. lärare i manlig slöjd: 4,200—3,300 kr. per år för lärare i trä- och metallslöjd och 3,180—2,400 kr. per år för lärare i pappslöjd med full tjänstgöring samt vid mindre omfattande tjänstgöring motsvarande mindre belopp. Lärare i instrumentalmusik, tillsammans: 23,000 kr.

Särskild undervisning: 32,000 kr.

Bibliotekarier och assistenter vid skolbiblioteken: tillsammans 17,800 kr. Resp. arvoden utgå med belopp, som till viss del stå i relation till antalet utlåningstimmar vid resp. bibliotek och beräknas efter 2 kr. per timme för bibliotekarie och efter 1,50 kr. per timme för assistent (förutom rörligt tillägg).

¹⁾ I de följande uppgifterna rörande de särskilda församlingarnas skolor hava de lärare i övningsämnen, vilkas undervisning är fördelad på flera skolor, medräknats i lärarpersonalen vid var och en av dessa.

FD

Föreståndare för skolträdgårdarna:
arvode 1,020 kr.

Sekreterarna i skolråden avlönas av de olika församlingarna med växlande belopp.

Ekonomipersonal. 17 värmelednings-skötare (9), 2 e. o. värmeledningsskötare (IX), 14 vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (9), 2 e. o. vaktmästare tillika värmeledningsskötare (IX), 1 extra vaktmästare tillika värmeledningsskötare (2,160 kr.), 17 vaktmästare (8), 21 baderskor (3), 9 e. o. baderskor (III). Dessutom anslag av växlande belopp till biträden åt vaktmästare och värmeledningsskötare (eldare) samt till portvaktstjänstgöring.

32 kokerskor (2,205—1,890 kr.), 95 köksbiträden (1,963—1,680 kr.).

Kungsholms överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 83 undervisningsavdelningar med 2,034 skolbarn, fördelade på skolan Mariebergsgatan 34 och skolan Hantverkargatan 25.

Kungsholms församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Parmmätargatan 3, K.

Bergh, J. T. A., läroverksadjunkt, kyrkofullm.; Froste, f. Rydman, E. Cecilia, fru, kyrkofullm.; Gauffin, E. F. G., rådman, kyrkofullm.; Göransson, K. Harald, borgarråd, stadsfullm., kyrkofullm., ordf.; Hermansson, K. Ture E., vaktmästare, stadsfullm., kyrkofullm.; Karlsson, A. F., järnarbetare, kyrkofullm., vice ordf.; Tillgren, J., professor, kyrkofullm.; en vakant.

Suppleanter: Anderson, f. Eklund, Wiran M., fru; Bengtberg, C. G., kammarskrivare; Bäärnhielm, A., bokhandelsmedhjälpare; Holm, J. A., vaktmästare; Kallner, f. Sundström, Inger T. P., social kurator; Klason, G. G., revisor, kyrkofullm.; Lindblom, Edith M., ordf. i Kvinnliga kontoristföreningen i Stockholm, kyrkofullm.; Sejlitz, C. A. S. Cson, avdelningschef, kyrkofullm.

Sekreterare.

Grundén, C. E., revisionssekreterare; t. 11 48 82 (tjänstetel.), 33 48 35 (bostaden).

Överlärare.

Olsén, C. I. T.; träffas å exp. Mariebergsgatan 34, n. b., K., i regel alla läsdagar 7,45—8,30, måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 50 53 18; å exp. Hantverkargatan 25, K., fredagar 12,45—13, t. 50 37 06.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Karlsson, J. M. (Flemingatan 113).

St Görans överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 87 undervisningsavdelningar, med tillsammans 2,325 skolbarn, fördelade på skolan i Fredhäll (Viktor Rydbergs Gata), skolan i Kristineberg och skolan å Stora Essingen (Essingesträket 24).

St Görans församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Arbetargatan 21, K.

Carlsson, Elsa A., tillsynslärarinna, kyrkofullm.; Eén, O. B. L., f. d. föreståndare; Engberg, Hj. A. A., typograf; Holmgren, G., järnvägs-tjänsteman, kyrkofullm.; Larsson, f. Karlsson, Jenny A. F., fru, kyrkofullm.; Lindskog, G., redaktör, vice ordf.; Queckfeldt, Gunborg, kanslibiträde; Stehr, A. L., folkskollärare, kyrkofullm., ordf.

Suppleanter: Abrahamsson, f. Roxström, Gerda A. B., fru; Brusevitz, P. E., sekreterare; Ekman, J. I. O., köpman; Gustafsson, Signe K., fröken, kyrkofullm.; Hellman, F. G., handels-arbetare; Michaëlsson, C. Hj. N., notarie, kyrkofullm.; Wallén, A. M. V. (Alli), fröken, kyrkofullm.; Westerberg, K. T., metallarbetare.

Sekreterare.

Häggqvist, L., kanslisekreterare; t. 53 19 75 eller »kanslihuset».

Överlärare.

Lindell, E. I.; träffas å exp. i skolhuset i Fredhäll alla läsdagar 7,45—8,30 samt tisdagar 13—13,30, t. 53 21 26; i Kristineberg fredagar 12—12,30, t. 50 02 59 och å Stora Essingen lördagar 12,45—13,15, t. 53 97 39.

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Petersson, N. G. (Kristineberg); Stjernström, G. R. (Fredhäll).

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Vakant, tf. Severin, E. J. S. (Stora Essingen).

Adolf Fredriks och Gustav Vasa överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 59 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,645 skolbarn, fördelade på skolan Tegnérsgatan 44—46 och skolan Karlbergsvägen 34.

Adolf Fredriks församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Kammakargatan 30, Va.

Ordförande

(vald av skolrådet).

Ström, T. W., kyrkoherde.*Ledamöter.*

Arenander, f. Birch-Jensen, N. Elisabet, fru, kyrkofullm.; **Björkman**, J. F., folkskollärare, kyrkofullm.; **Brandt**, P. A., postkontrollör, kyrkofullm.; **Hoppe-Gunnarson**, Lajla S. E., fru; **Johansson**, O. L., köpman, kyrkofullm.; **Lagergren**, Maria S. V., fröken; **Nordlander**, O., överfältläkare, kyrkofullm.; **Pettersson** A. J. M. (Hanna), fröken; **Wallstersson**, K. E., komminister.

Suppleanter: **Engkvist**, f. Johanson, Greta S. E., journalist; **Fallenius**, C. M. G., andre amanuens; **Hedborg**, J. V. J:son, köpman, kyrkofullm.; **Jennel**, C. A. W., prokurist; **Lindblom**, K. G., professor, kyrkofullm.; **Lindman**, K. S. S., förste aktuarie; **Malmvik**, A. G. G., direktör, kyrkofullm.; **Norgren**, f. Eklund, Saida A., redaktör; **Wahlström**, S. G. E., byggnadsingenjör, kyrkofullm.

Sekreterare.

Sjöberg, S. H. C. H., förste amanuens; t. 20 70 66 eller kanslihuset.

Gustav Vasa församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Västmannagatan 63, Va.

Ankar, G. A., kyrkoherde, kyrkofullm., ordf.; **Dannhem**, G. A., folkskollärare, kyrkofullm.; **Hybbinette**, N. F., förste ingenjör; **Härner**, Frida M., f. d. överlärare; **Ljunggren**, f. Netzen, Ruth M. S., fru, kyrkofullm.; **Lundberg**, K. V. Justus, rektor; **Ohlsson**, f. Augustdotter, Elin C., fru, kyrkofullm.; **Runmark**, A. R., bokförläggare, kyrkofullm.; **Wermelin**, E., skräddare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Grafström, N. Hj., revisionssekreterare; t. 11 33 22 (tjänstetel.), 62 17 90 (bostaden).

Överlärare.

Holm, C. M.; träffas å exp. Tegnérgatan 44-46, Va., alla läsdagar utom lördagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 32 39 14; å exp. Karlbergsvägen 34, Va., måndagar 10—11 samt lördagar 7,45—8,30, t. 32 53 03.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Zetterberg, B. Hj. (Tegnérgatan 44—46); **Fridlund**, C. U. (Karlbergsvägen 34).

Matteus överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 44 undervisningsavdelningar, därav 2 observationsklasser, med tillsammans 1,145 skolbarn. Skolan är belägen Norrtullsgatan 18.

Matteus församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Västmannagatan 92, Va.

Anderson, f. Evaldt, Tyra, e. o. barnavårdsman; **Ekdahl**, H. O. S., postmästare, stadsfullm., kyrkofullm., vice ordf.; **Holm**, f. Holm, O. V. Ch. (Tillie), fru, kyrkofullm.; **Johrén**, C. J., kontrollör, kyrkofullm.; **Lindahl**, f. Michaelson, Anny S., fru; **Thurberg**, G. O., inspektör, kyrkofullm., kassaförvaltare; **Wiklund**, E. V., komminister, kyrkofullm., ordf.

Suppleanter: **Appelqvist**, S. H., postmästare; **Hagberg**, G. L., järnvägstjänsteman; **Jarvin**, E. L., disponent, kyrkofullm.; **Jonsson**, G. F., statstopograf; **Larsson**, f. Jansson, M. M. (Greta), fru; **Orning**, f. Bengtsson, G. Märta M., fru; **Robinson**, S. N. A., typograf, stadsfullm.

Sekreterare.

Sahlin, E. C., stiftssekreterare; t. 10 38 08 (tjänstetel.), 10 96 19 (bostaden).

Överlärare.

Vakant, *tf.* **Lindell**, P. H. J.; träffas å exp. Norrtullsgatan 18, n. b., Va., i regel varje läsdag 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15, t. 33 92 51.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Vakant, *tf.* **Törnblom**, K. G.

Klara, Jakobs och Johannes överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 41 undervisningsavdelningar med tillsammans 971 skolbarn, därav 3 observationsklasser med 31 elever samt 4 hjälpklasser med 54 elever. En skola är belägen Klara Västra Kyrkogata 14—16, en Brunnsgatan 11 och en Roslagsgatan 61.

Klara församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Klara Östra Kyrkogata 8, C.

Billström, J. M., med. d:r, kyrkofullm.; **Bokander**, H. G. E., kyrkoherde, kyrkofullm., ordf.; **Erikson**, K. M., vaktmästare, kyrkofullm.; **Martin**, L. G. M., advokat, kyrkofullm.; **Niklasen**, E., direktör; **Risberg**, N. E., lantbruksingenjör, kyrkofullm., kassör; **Schager**, F.

FD

O., f. d. byråchef, kyrkofullm., vice ordf.;
Ståhlberg, M. E. (Lisa), e. o. barnavårdsman,
kyrkofullm.

Sekreterare.

Broberg, R. H. J., byråchef; t. 61 31 09 eller
»pensionsstyrelsen».

Jakobs församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Jakobsgatan 2, C.

From, Lydia L., lärarinna, kyrkofullm.; **Hellman**,
J. A., f. d. hamnfogde, kyrkofullm., vice ordf.;
Jonsson, G. A., kyrkoherde, kyrkofullm., ordf.;
Kock, G. L. B., lärare; **Nilsson**, A. H. E.,
reparatör, kyrkofullm.; **Sjögren**, Ebba M. E.,
fröken, kyrkofullm.

Suppleanter: **Borgström**, E., mekaniker; **Hen-**
ning, B. F. D., verkst. direktör; **Lundqvist**,
f. Wallmark, Elsa K., fru, kyrkofullm.

Sekreterare.

Falk, N. L. A., revisionssekreterare; t. 10 17 35.

Johannes församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Kammakargatan 12, Va.

Andersson, K. E., ombudsman, kyrkofullm., vice
ordf.; **Hjorth**, J. E., verkst. direktör, kyrko-
fullm., ordf.; **Lindgren**, K. J., f. d. kassör;
Nylin, f. Svensson, A. E. E. (Elsa), småskol-
lärarinna, kyrkofullm.; **Tholander**, Anna M.,
kamrerare; **Wikström**, Märta, advokat, kyrko-
fullm.; en vakant.

Suppleanter: **Carlsson**, E. E. E., polisöverkon-
stapel, kyrkofullm.; **Eriksson**, f. Pehrson, Ragn-
hild E., fru; **Löfgren**, A. E., kontorsskrivare,
kyrkofullm.; **Rosén**, N. K. V., järnhandlare;
Strömberg, A. G. Y., kassör, kyrkofullm.

Sekreterare.

Wassberg, N. A. I., andre domänfiskal; t. 55 05 27
eller »domänstyrelsen».

Överlärare.

Andersson, N. Kaleb; träffas å exp. Roslagsgatan
61, n. b., Va., måndagar, torsdagar och lör-
dagar 7,45—8,30 samt onsdagar, fredagar och
lördagar 13,30—14, t. 32 53 06; i skolhuset
vid Brunnsgatan 11, C., fredagar 7,45—8,30,
t. 11 69 15; i skolhuset Klara Västra Kyrko-
gata 14—16, C., tisdagar 7,45—8,30, t.
10 65 15.

Vaktmästare, tillika värmelednings- skötare (9).

Karlsson, J. G. E. (Klara Västra Kyrkogata 14—
16); **Nilsson**, C. H. (Brunnsgatan 11).

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Säfström, J. (Roslagsgatan 61).

Engelbrekts överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles
60 undervisningsavdelningar med 1,459 skolbarn,
fördelade på skolan Valhallavägen 76 och Värtans
skola, Jägmästargatan 1 och 2.

Engelbrekts församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Östermalmsgatan 20, Ö.

Dyrssen, f. Linton, G. Gunhild M., fru, kyrko-
fullm.; **Erikson**, E., reseffektmakare, kyrko-
fullm.; **Lindgren**, J., kyrkoherde, ordf.; **Ne-**
rell, Å. N. J., verkst. direktör, kyrkofullm.;
Nyberg, C. J. F., montör; **Ronge**, E. W., jäg-
mästare, kyrkofullm.; **Wallin**, H., f. d. un-
dervisningsråd, vice ordf. och kassaför-
valtare.

Suppleanter: **Andersson**, f. Sprengel, Ingeborg,
folkskollärarinna; **Ekstrand**, f. Thulin, Gunny
H. J., fru; **Hjertén**, H. I., civilingenjör; **Lind**,
f. Stenborg, Elsa, fru; **Lind**, f. Steen, Gully
V., fru; **Mogard**, E. W., tillsyningslärare,
kyrkofullm.

Sekreterare.

Åkerman, G. A., f. d. kansliråd; t. 11 05 94.

Överlärare.

Gunnerbeck, A. G.; träffas å exp. Valhallavägen
76, Ö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30, män-
dagar och torsdagar 13,30—14, t. 21 10 29;
i skolan vid Värtan, tisdagar 10—10,30, t.
61 22 25.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Björk, S. L. (Valhallavägen 76).

E. o. vaktmästare, tillika värmeled- ningsskötare (IX).

Karlsson, F. J. (Jägmästargatan 2).

Hedvig Eleonora och Oscars överlärar- distrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles
47 undervisningsavdelningar med tillsammans
1,161 skolbarn fördelade på skolan Linnégatan
54, skolan Linnégatan 37 och skolan å Djur-
gården.

*Hedvig Eleonora församlings
skolråd*

(för åren 1940—1943).

Storgatan 7, Ö.

Arborelius, E. T., komminister; **Ekelund**, E. S., kapten, kyrkofullm.; **Erdmann**, f. Malm, E. K. G. (Gertie), fru, kyrkofullm., kassör; **Falk**, Ingrid A. M., fröken, kyrkofullm.; **Fähræus**, G. R., f. d. rektor, ordf.; **Hedman**, C. E., möbelsnickare, kyrkofullm.; **Wall**, S. D., f. d. professor, kyrkofullm., vice ordf.; **Ådin**, S. A., urmakare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Holmström, G. S., f. d. kanslisekreterare; t. 60 62 14.

Oscars församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Fredrikshovsgatan 3, Ö.

Bengtson, H. G. V., kyrkoherde, kyrkofullm., ordf.; **Burman**, B. T. G., urmakare, kyrkofullm.; **Gezelius**, A., apotekare, kyrkofullm., vice ordf. och kassaförvaltare; **Pauli**, I. H. E., lektor; **Rohach**, E. C., f. d. ekonomidirektör; **Sandberg**, f. Fogelqvist, Eva, fru; **Söder**, A., överlärare.

Sekreterare.

Törnell, E. R., f. d. kanslisekreterare; t. 60 66 84.

Överlärare.

Söder, A.; träffas å exp. Linnégatan 54, Ö., alla läsdagar 7,45—8,30 samt därjämte måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 61 42 98; ävensom i Djurgårdens skola tisdagar 12,45—13,15.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Fernqvist, B. S. (Linnégatan 54).

Storkyrkans och Katarina norra överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 44 undervisningsavdelningar med 973 skolbarn, fördelad på Storkyrkans skola, Svartmangatan 20—22, och Katarina norra skola, Tjärhovsgatan 15 & 17.

Storkyrkoförsamlingens skolråd

(för åren 1940—1943).

Stortorget 1, C.

Eklund, J. O., specerihandlare, kyrkofullm.; **Kobbe**, W. E., köpman, kyrkofullm., vice ordf.; **Mörner**, f. Murray, A. M. (Alma), f. d. folk-

skollärarinna, kyrkofullm.; **Nilsson**, M. V., tulltjänsteman, kyrkofullm., ordf.; **Nyselius**, f. Ågren, D. E. (Betty), fru, kyrkofullm.; **von Oelreich**, Ch.-E., riddarhussekreterare, kyrkofullm.; **Åkerlund**, K. O., börsvaktmästare, kyrkofullm.; **Öberg**, O. M., expedit.

Suppleanter: **Karlsson**, F. A., målare, kyrkofullm.; **Lindkvist**, f. Ekblad, Märta K., fru; **Ljungberg**, f. Petterson, Ingrid M. E., fru, kyrkofullm.; **Oldberg**, Greta, tjänsteman; **Olsson**, A. E., hamnarbetare, kyrkofullm.; **Stålhammar**, E., direktör; **Thesén**, O. R. S., expeditiönsvakt; **Ågren**, Å. W., dekoratör, kyrkofullm.

Sekreterare och kassaförvaltare.

Tunberg, L. W. T., andre kanslisekreterare; t. 10 70 71 (tjänstetel.), 30 98 62 (bostaden).

Katarina församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Högbergsgatan 15, Sö.

Ahlfeldt, R. A., komminister, ordf.; **Berghagen**, R., arkitekt, stadsfullm., kyrkofullm., vice ordf.; **Borg**, f. Oliv, Ingrid M., folkskollärarinna; **Jonsson**, F. W. K., förman; **Ringström**, H. G. N., glasmästare, kyrkofullm.; **Rosén**, E. I., snickare; **Svensson**, A. R., kontorist, kyrkofullm.; **Valdén**, f. Karlson, Gerda S., fru; **Westberg**, E. G., gravör, kyrkofullm.; **Zetterberg**, f. Johansson, M. A. K. (Stina), fru, kyrkofullm.

Suppleanter: **Bohman**, A. W., byggnadsarbetare; **Grönblad**, Ester E., prakt. läkare, kyrkofullm.; **Hellsten**, N. E., major, kyrkofullm.; **Levin**, E. H., kontorist; **Olsson**, K. H., vaktmästare; **Olsson**, H. Hjalmar, ombudsman; **Pettersson**, R. F., speditör; **Ribbing**, D., arkitekt; **Svensson**, Anna V., tf. e. o. förste biblioteksassistent, kyrkofullm.; **Tidbeck**, S. H., disponent.

Sekreterare.

Löwgren, C. E., advokat; t. 42 34 48.

Överlärare.

Örtendal, J. R. V.; träffas å exp. Svartmangatan 20, C., onsdagar och fredagar 7,45—8,30 samt måndagar 13—13,30, t. 21 42 70; å exp. Tjärhovsgatan 15, Sö., i regel måndagar, tisdagar, torsdagar och lördagar 7,45—8,30 samt onsdagar 13,30—14,15, t. 41 35 05.

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Gustafson, C. G. (Svartmangatan 20—22).

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Karlsson, J. L. (Tjärhovsgatan 15 & 17).

FD

Katarina södra överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 38 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,032 skolbarn. Skolan är belägen vid Sofia-gatan 2.

Katarina församlings skoloråd.

Se under Storkyrkans och Katarina norra överlärardistrikt.

Överlärare.

Dalfors, A.; träffas å exp. Sofiegatan 2, Sö., stora skolhuset, i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 43 02 09.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Franzén, B.

Eriksdals överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 47 undervisningsavdelningar med 1,229 skolbarn. Skolan är belägen Ringvägen 58.

Katarina församlings skoloråd.

Se under Storkyrkans och Katarina norra överlärardistrikt.

Överlärare.

Regfors, K. A.; träffas å exp. Ringvägen 58, Sö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15, t. 40 23 17.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Smedberg, G. O. E.

Sofia överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 49 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,267 skolbarn. Skolan är belägen Skånegatan 117.

Sofia församlings skoloråd

(för åren 1940—1943).

Borgmästargatan 11, Sö.

Andersson, F. G., slakteriarbetare; **Björnell, f.** Lindström, O. M. (Tillie), fru, kyrkofullm.; **Carlquist, A. T.,** stadsmättningsman; **Johansson, K. V.,** filare, kyrkofullm., vice ordf.; **Jonsson, G. A. H.,** ombudsman, kyrkofullm.; **Rosell, S. H.,** banktjänsteman, kyrkofullm., kassör; **Stjärnström, G. V.,** frisörmästare, kyrkofullm., ordf.; **Wedberg, P. F. L.,** bageriarbetare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Agvald, R. V., överlärare; t. 40 29 89 (jfr nedan).

Överlärare.

Agvald, R. V.; träffas å exp. Skånegatan 117, Sö., alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15, t. 43 13 38.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Andersson, T.

Maria överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 56 undervisningsavdelningar, därav 4 observationsklasser, med tillsammans 1,482 skolbarn, fördelade på skolan Ringvägen 23¹, och de båda skolorna Timmermansgatan 28.

Maria Magdalena församlings skoloråd

(för åren 1940—1943).

S:t Paulsgatan 10, Sö.

Anderberg, G. H. A., tjänstesekreterare, kyrkofullm., ordf.; **Asplund, f.** Nilsson, Alma E., fru, kyrkofullm.; **Bjelkerud, G. F.,** vaktmästare; **Johanson, K. R.,** skräddarmästare; **Nilsson, f.** Larsson, Elin M., fru, kyrkofullm.; **Rinander, Hedvig N.,** f. d. lärarinna; **Rydén, O. B.,** f. d. överlärare, kyrkofullm., vice ordf.; **Steiner, O. E.,** seminarielärare, kyrkofullm.

Sekreterare.

Orre, O. S. W., e. o. stadsadvokat; t. 41 25 54 eller »hamnstyrelsen».

Överlärare.

Wikberg, S.; träffas å exp. vid Ringvägen 23, Sö., i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,45—14,15, t. 43 02 10; å exp. vid Timmermansgatan 28, Sö., onsdagar 10,30—11, t. 41 35 06.

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Björklund, E. J. E. (skolan vid Timmermansgatan).

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Hellman, O. Hj. (skolan vid Ringvägen).

¹) Enligt k. m:ts resolution den 20 juni 1924 ang. delning av Maria Magdalena församling skall skolan vid Ringvägen, ehuru belägen inom Högalids församlings område, anses tillhöra Maria Magdalena församling.

Högalids överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 45 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,158 skolbarn. Skolan är belägen Folkskolegatan 11—13.

Högalids församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Högalids prästgård, Högalidsberget, Sv.

Ahlström, E. A., försäljningschef, stadsfullm., kyrkofullm.; Enander, A. J. M., redaktör, kyrkofullm.; Fondberg, A. T., avdelningschef; Hedén, W. I., kamrerare, kyrkofullm.; Hultman, Greta C., läroverksadjunkt; Ingerholm, P. A., banktjänsteman; Larsson, J. L., e. o. inspektör, kyrkofullm., vice ordf.; Lindholm, f. Larsson, Ellen M. I., fru; Mogård, J. A. B., kyrkoherde, stadsfullm., ordf. och kassaförvaltare.

Suppleanter: Eriksson, f. Norgren, Josefine K., fru; Jansson, D., verkstadsarbetare, kyrkofullm.; Krig, f. Berg, Ellen, fru; Ressle, f. Jonasson, Märta, fru; Skoglund, J. H., kamrerare.

Sekreterare.

Steenberg, K. J. E., folkskolinspektör, stadsfullm.; 2:e vice ordf.; t. 40 36 02 eller »folkskoleledningen».

Överlärare.

Holmgren, Greta E.; träffas å skolans exp. Folkskolegatan 11—13, Sv., alla läsdagar i regel 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,15—14, t. 40 45 70.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Hagander, F. S. F.

Enskede överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 68 undervisningsavdelningar, därav 2 observationsklasser, med tillsammans 1,777 skolbarn, fördelade på Enskede skola, Stockholmsvägen 30 och Enskedefältets skola, Ålandsvägen 13.

Enskede församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Eriksson, E. G. F., stereotypör; Grusell, E. A., packmästare, kyrkofullm.; Henström, U. K. A., folkskollärare; Horn, Stina U. M., föreståndarinna, kyrkofullm.; Håkansson, M. O., chaufför, kassaförvaltare; Kumlin, H. V., spårvägsman, ordf.; Lindqvist, G. R., redaktör, vice ordf.; Månsson, f. Hjorth, Hanna K., fru, kyrkofullm.; Nilsson, P., marare, kyrkofullm.; Thaning, H. J., direktör, kyrkofullm., kassakontrollant.

Suppleanter: Berg, K. O., chaufför; Berglund, f. Söderberg, E. Thérèse, fru; Brodd, f. Lidén,

Anna S., fru, kyrkofullm.; Eklund, S., folkskollärare; Franzon, C. A., hälsovårdstillsyningsman; Lindahl, C. J., föreståndare; Mörk, f. Thulén, Astrid A. L., fru; Norlén, O., vedhandlare.

Sekreterare.

Lindquist, N. C., notarie i kammarrätten; t. 11 61 82 (tjänstetel.), 49 09 23 (bostaden).

Överlärare.

Wirsén, G. R. A.; träffas å exp. i Enskede skola alla läsdagar 7,45—8,30, dessutom måndagar 14—14,30, t. 49 10 62; i Enskedefältets skola tisdagar och torsdagar 13,30—14, t. 49 20 72.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Carlberg, W. T. (Enskede skola).

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Forslin, E. V. (Enskedefältets skola).

Skarpnäcks överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 45 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,140 skolbarn, fördelade på Skarpnäcks skola, Kärntorpsvägen, Enskede gamla skola, Nynäsvägen, Gubbängens skola samt Södertörns skola, Farstavägen.

Enskede församlings skolråd.

Se under Enskede överlärardistrikt.

Överlärare.

Vide, A. V. (t. o. m. ³¹/7 1943)¹); träffas å exp. i Skarpnäcks skola i regel alla läsdagar 7,45—8,30, dessutom måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 49 20 45.

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Lindeborg, E. L.

Älvsjö överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 31 undervisningsavdelningar med tillsammans 681 skolbarn, fördelade på Örby skola, Huddingevägen 425, Solberga skola samt Långbrodals skola, Sländvägen 1.

Brännkyrka församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Andersson, Paul, överlärare, kassaförvaltare; Asplund, E. P., byggnadstimmerman; Collin,

¹) Fr. o. m. ¹/8 1943 Åkerlund, J. T.

FD

I. M. (Ingermaja), fröken, kyrkofullm., kassakontrollant; **Flood**, G. R., plåtslagare; **Holmberg**, V., järnvägstjänsteman; **Lundin**, f. Fornstedt, Sigrid A., e. o. barnavårdsman, ordf.; **Rundqvist**, A. B., handlande, vice ordf.; **Samuelsson**, G. E. O., skrädderiarbetare; **Sandberg**, T. G. S. B., polisman, kyrkofullm.; **Wärnberg**, S. T., målare, kyrkofullm.

Suppleanter: **Eriksson**, K. V., byggnadsnikare, kyrkofullm.; **Johansson**, K. D., föreståndare, kyrkofullm.; **Larsson**, f. Svensson, Greta J. E., fru; **Malmsten**, G. A., snickare; **Marchall**, f. Wahlqvist, Dagmar E., fru; **Nilsson**, f. Ehrling, Betty J., fru; **Stark**, T. B., verktygsarbetare; **Ölander**, A. F., inspektör, kyrkofullm.; två vakanta.

Sekreterare.

Flygare, B. O., byråassistent; t. 47 27 22 eller järnvägen 570.

Överlärare.

Åkerlund, J. T. (t. o. m. ^{31/7} 1943, jfr sid. 327); träffas å exp. i Örby måndagar och fredagar 7,45—8,30, tisdagar 13,30—14, t. 47 00 25; i skolan i Långbrodal måndagar 13,30—14, onsdagar 7,45—8, t. 47 15 56.

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Bergström, H. S. (Örby skola); **Bergström**, C. M. (Långbrodals skola).

Midsommarkransens överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 47 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,268 skolbarn, fördelade på Midsommarkransens skola, Södertäljevägen, Årsta skola samt skollokalerna Bäckavägen 80—82.

Brännkyrka församlings skolråd.

Se under Älvsjö överlärardistrikt.

Överlärare.

Andersson, Paul; träffas å exp. i Midsommarkransens skolhus alla läsdagar 7,45—8, även som måndagar och torsdagar 13—13,30, t. 45 14 01.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Öberg, E. E.

Blommensbergs överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 60 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,514 skolbarn, fördelade på Blommensbergs skola samt Mälarhöjdens skola, Lugntorpsvägen 2.

Brännkyrka församlings skolråd.

Se under Älvsjö överlärardistrikt.

Överlärare.

Larson, Ch. L.; träffas å exp. i nya skolhuset vid Blommensberg i regel alla läsdagar 7,45—8,30 samt därjämte torsdagar 13—13,30, t. 45 20 65; å exp. i nya skolhuset vid Mälarhöjden tisdagar 13—14, t. 46 00 29.

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Persson, K. E. (Mälarhöjdens skola).

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Karlsson, E. A. Q. (Blommensbergs skola).

Alviks överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 57 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,406 skolbarn. Skolan är belägen Tranebergsvägen 73.

Bromma församlings skolråd

(för åren 1940—1943).

Andersson, f. Peterson, Ebba L., fru, kyrkofullm.; **Blom**, S. D., byrådirektör, kyrkofullm., ordf.; **Christensen**, f. Gillberg, Signe C., fru; **Hedvall**, A. G., folkskollärare, kyrkofullm., vice ordf.; **Palm**, G. S., kapten, ombudsman; **Sandvall**, F. G., elektroingenjör, kyrkofullm.; **Tjus**, G. G. R., redaktör, kyrkofullm.

Suppleanter: **Anderson**, U. S., boktryckare; **Borgström**, J. V. A., målarmästare; **Elfverson**, A. L., fil. kand.; **Jacobsson**, P. J., läroverksadjunkt; **Linder**, Sigrid J., lärarinna; **Malmström**, Hj. W., vice verkst. direktör, kyrkofullm.; **Svensjö**, f. Olsson, Milda I. M., folkskollärarinna.

Sekreterare.

Ljungdahl, L. O., fastighetsskreterare; t. 53 53 87.

Överlärare.

Wallerius, L.; träffas å exp. i Alviks skola i regel alla läsdagar 7,45—8,30, dessutom måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 25 67 26.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Johansson, J. A.

Ängby överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 45 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,187 skolbarn, fördelade på Ängby skola, Valtejusvägen 20, och Ballstalunds skola, Ballstavägen.

Bromma församlings skolråd.

Se under Alviks överlärardistrikt.

Överlärare.

Olsson, Ruth E., träffas å exp. i Ängby skola i regel varje läsdag 7,45—8,30 samt måndagar och torsdagar 13,30—14,15, t. 37 00 51; å exp. i Bällstalunds skola onsdagar 13—14, t. 28 30 22.

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Rydhammar, C. O. (Bällstalunds skola); **Åström, P. T.** (Ängby skola).

Bromma södra överlärardistrikt.

Distriktet räknar vårterminen 1943 inalles 57 undervisningsavdelningar med tillsammans 1,580 skolbarn, fördelade på Ålstens skola, Nyängsvägen 72—80, Smedslättens skola, Drömslätten 32, Olofslunds skola, Olofslundsvägen, och Högländsskolan, Högländstorget.

Bromma församlings skolråd.

Se under Alviks överlärardistrikt.

Överlärare.

Gustafson, E. G. K.; träffas å exp. i Ålstens skola i regel tisdagar, onsdagar, torsdagar och fredagar 7,45—8,30, dessutom måndagar och torsdagar 13,30—14, t. 25 42 50 (personl.), 25 41 29 (exp. och vaktm.) samt i Olofslunds skola tisdagar 13,30—14, lördagar 7,45—8,30, t. 25 37 80 (exp.), 25 76 15 (vaktm.).

Vaktmästare, tillika värmelednings-skötare (9).

Nilsson, P. I. (Olofslunds skola); **Pettersson, S. O.** (Ålstens skola).

Kommunala mellanskolorna.

Kommunerna äro jämlikt k. stadgan den 2 juni 1933 för kommunala mellanskolor be- myndigade att upprätta kommunala mellanskolor. Kommunal mellanskola har till ändamål att bereda lärjungar, som genomgått folkskola, anordnad enligt A- eller B-form i gällande normalplan och omfattande minst sexårig lärokurs, eller på annat sätt vunnit motsvarande kunskaper, tillfälle att inhämta den allmänt medborgerliga bildning, som vitsordas genom realexamen.

I Stockholm äro tvenne kommunala mellanskolor upprättade, nämligen den norra och den södra kommunala mellanskolan. Vardera skolan är företrädesvis avsedd för barn, tillhörande motsvarande lärjungedistrikt norr resp. söder om Slussen.

Ledningen av skolorna utövas av en särskild, för dem gemensam styrelse, bestående av skolornas tjänstgörande rektorer samt fem ledamöter, som jämte tre suppleanter utses av folkskoleledningen för en tid av två år enligt i skolornas reglemente lämnade närmare bestämmelser. Kassarörelse och bokföring handhavas enligt särskilt avtal tills vidare av folkskoleledningen. Skolorna överbakas därjämte av en inspektor, som förordnas av skolöverstyrelsen. För den närmaste ledningen av vardera skolan förordnas av skolöverstyrelsen en bland de tjänstgörande lärarna såsom rektor. Därjämte äger skolstyrelsen vid vardera skolan förordna en lärarinna såsom tillsynslärarinna, om skolan har manlig rektor, eller en lärare såsom tillsynslärare, om skolan har kvinnlig rektor.¹⁾ För lärjungarnas sundhetsvård förordnas av skolstyrelsen minst en manlig och minst en kvinnlig skolläkare, vilkas åligganden närmare angivas i skolornas reglemente.

De kommunala mellanskolorna omfatta vårterminen 1943 inalles 44 avdelningar med tillsammans 1,257 lärjungar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under norra och södra skolan.

Vid kommunala mellanskolorna finnas skolbibliotek, omfattande vid 1943 års ingång vid norra skolan 6,676 band och vid södra skolan 6,468 band.

Författningar. Reglemente för de kommunala mellanskolorna i Stockholm, fastställt av k. mt 23 aug. 1935 (Kf 1935: nr 17). K. stadgan 2 juni 1933, för kommunala mellanskolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 793). K. kung. 2 juni 1933 ang. timplan för de kommunala mellanskolorna. K. brev 5 maj 1939 till skolöverstyrelsen ang. anordnande vid vissa skolor av försök med engelska som begynnelse-språk. K. mts avlösningsreglemente 11 nov. 1938 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 1022; Svf 1941: nr 458). K. kung. 11 nov. 1938 med vissa bestämmelser i anledning av ny löne-reglering fr. o. m. 1 jan. 1939 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor. K. kung. 12 maj 1939 med tilläggsbestämmelser till avlösningsreglementet 11 nov. 1938 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folk-

¹⁾ Fullständiga uppgifter rörande lärarpersonalen återfinnas i en av mellanskolorna årligen utgiven katalog.

FD
Msk

skolor. K. kung. 30 juni 1942 med provisoriska avlöningsbestämmelser under budgetåret 1942/1943 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor m. m. K. kung. 30 juni 1942 ang. avlöning till vissa kommunalt anställda lärare m. fl. under tjänstledighet för deltagande i hemvärnsövningar eller hemvärnskurser. Kristillägg enligt särskilda författningar för varje kvartal. K. kung. 20 juli 1939 ang. lönegradsplaceringen av vissa ordinarie ämneslärare vid kommunala mellanskolor och praktiska mellanskolor. Tjänstepensionsreglemente 22 juni 1939 för lärare vid högre kommunala skolor (se Kfh 1941: sid. 1065). Familjepensionsreglemente 22 juni 1939 för lärare vid högre kommunala skolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 1076; Svf 1941: nr 460). K. kung. 9 dec. 1938 ang. statsbidrag till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 1050; Svf 1941: nr 320). K. kung. 30 juni 1942 ang. statsbidrag för redovisningsåret 1942/1943 till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor m. m. K. brev 30 juni 1942 till statskontoret ang. vissa anslag för budgetåret 1942/1943 till folkskoleväsendet m. m. Reglemente 31 dec. 1919 för statens pensionsanstalt, med ändr. K. kung. 18 juni 1925 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, med ändr.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 1,256,480 kr.; inkomster: driftbudgeten 636,540 kr. (därav statsbidrag 612,500 kr.).

Avlöningar utgå enligt k. mts avlöningsreglemente och övriga ovannämnda statliga löneförfattningar. Båda rektorstjänsterna tillhöra grupp I i avlöningsreglementet. Det fasta arvudet till tillsynslärarinnorna utgår vid båda skolorna med 148 kr. Vissa från år 1938 kvarstående lärare äga att, till förekommande av minskning i dem genom tidigare bestämmelser medgivna förmåner från skolområdet, uppbära personlig lönefyllnad och personlig pensionsfyllnad med erforderliga belopp.

Styrelse

(utsedd för åren 1942 och 1943).

Skolornas rektorer (se nedan), sekr.; **Hedström**, f. Nilsson, Birgit K., redaktör; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Robach**, E. C., f. d. ekonomidirektör, vice ordf. och kassaförvaltare; **Rothstein**, f. Rothstein, M. A. M. (Greta), rektor; **Söderblom**, f. Hansson, Anna Lisa, fil. kand.

Suppleanter: **Jacobson**, C. G. E., lektor; **Lund**, B. A., komminister, stadsfullm.; **Lundin**, f. Fornstedt, Sigrid A., e. o. barnavärdsman.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 311).

Inspektor.

Sandwall, F. V., f. d. lektor.

Norra kommunala mellanskolan.

Den norra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1943 23 avdelningar (därav 20 blandade och 3 flickavdelningar), av vilka 19 äro förlagda till skolbyggnaden Drottningholmsvägen 28 och 4 till Olovslunds skola. Antalet lärjungar utgör inalles 650.

Rektor.

Öije, E. J. V.; träffas å rektorsexpeditionen, Drottningholmsvägen 28, K., t. 50 40 79, under terminerna varje läsdag 9—9,30.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Tillsynslärlarinna.

Carlsson, Elsa A.

Läkare.

Ottander, C. O. C. (för gossar); t. 50 28 05.

Allewin, Sofia Ch. (för flickor); t. 32 07 70.

Lundberg, V. L. (för ögonundersökningar); t. 50 05 67.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Frisk, A. R.

Södra kommunala mellanskolan.

Den södra kommunala mellanskolan omfattar vårterminen 1943 21 avdelningar (därav 15 blandade och 6 flickavdelningar), av vilka 17 äro förlagda till skolbyggnaden, Hornsgatan 93, och 4 till Enskede skola. Antalet lärjungar utgör inalles 607.

Rektor.

Mogren, C. H. M., träffas å rektorsexpeditionen, Hornsgatan 93, Sv., t. 40 47 73, under terminerna alla läsdagar 12,30—13.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Tillsynslärare.

Bergström, f. Möller, Anna M.

Läkare.

Pettersson, H. T. (för gossar); t. 42 09 20.
 Allevin, Sofia Ch. (för flickor); t. 32 07 70.
 Lundberg, V. L. (för vissa specialundersökningar);
 t. 50 05 67.

*Vaktmästare, tillika värmelednings-
skötare (9).*

Persson, J. A.

Praktiska mellanskolorna.

Jämlikt k. m:ts förnyade stadga den 7 juni 1934 för högre folkskolor, med ändr. 16 april och 17 dec. 1937, 17 mars och 15 juni 1939, 3 maj och 22 nov. 1940 samt 16 maj 1941 äro kommunerna bemyndigade att på sätt nämnda stadga föreskriver upprätta högre folkskolor. Sådan högre folkskola skall hava till ändamål att, såsom överbyggnad till den egentliga folkskolan, bereda ungdom, som genomgått egentlig folkskola eller på annat sätt vunnit motsvarande kunskaper, tillfälle att inhämta ett högre mått av allmänt medborgerligt och praktiskt bildning, utan att de unga därigenom dragas från sina vanliga levnadsförhållanden eller nödig övning i praktiskt arbete. Högre folkskola må, allt efter förhållandena, kunna anordnas antingen såsom allmän högre folkskola, i vilken undervisningen erhåller en mera allmän läggning, eller såsom yrkesbestämd högre folkskola, i vilken undervisningen inriktas på visst yrke eller viss yrkesgrupp.

De högre folkskolorna i Stockholm äro jämlikt k. brev den 15 augusti 1933 försöksvis tills vidare auordnade som fyraåriga praktiska mellanskolor, samtliga byggande på sexårig folkskolekurs. Dessa skolor hava i enlighet med gällande reglemente erhållit namnen Stockholms stads handelsmellanskola, Stockholms stads tekniska mellanskola samt Stockholms stads hushållstekniska mellanskola. Skolöverstyrelsen har provisoriskt fastställt undervisningsplaner för skolorna. Vid avgången från högsta klassen avlägga eleverna vid skolan praktisk realexamen.

För varje skola skall finnas en särskild styrelse. Enligt gällande reglemente skall sådan styrelse bestå av, förutom skolans tjänstgörande rektor, fyra ledamöter jämte två suppleanter. Dessa utses av folkskoleledningen för en tid av fyra år enligt i reglementet lämnade närmare bestämmelser och enligt stadsfullm:ns den 2 december 1935 lämnade uppdrag. Kassarörelse och bokföring handhavas tills vidare enligt särskilt avtal av folkskoleledningen. Skolorna övervakas därjämte av en inspektör, som förordnas av skolöverstyrelsen. För den närmaste ledningen av skolorna förordnas av skolöverstyrelsen en bland de tjänstgörande lärarna såsom rektor.

Därjämte äger skolstyrelsen vid handelsmellanskolan förordna en lärarinna som tillsynslärare, om skolan har manlig rektor, eller en lärare såsom tillsynslärare, om skolan har kvinnlig rektor.

Antalet avdelningar inom de praktiska mellanskolorna är vårterminen 1943 inalles 65 med tillsammans 1,785 lärjungar. Beträffande de olika avdelningarnas förläggning se nedan under de särskilda skolorna.¹⁾

Vid praktiska mellanskolorna finnas skolbibliotek, omfattande vid 1943 års ingång vid handelsmellanskolan 7,475 band, vid tekniska mellanskolan 4,931 band och vid hushållstekniska mellanskolan 6,680 band.

Författningar. Reglemente för Stockholms stads praktiska mellanskolor och högre folkskolor, fastställt av k. m:ts 23 aug. 1935 (Kf 1935: nr 25). K. m:ts avlöningsreglemente 11 nov. 1938 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, med tillägsbestämmelser 12 maj 1939 (se Kfh 1941: sid. 1022; Svf 1941: nr 458). K. kung. 11 nov. 1938 med vissa bestämmelser i anledning av ny lönerreglering fr. o. m. 1 jan. 1939 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor. K. kung. 30 juni 1942 med provisoriska avlöningsbestämmelser under budgetåret 1942/1943 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor. K. kung. 30 juni 1942 ang. avlöning till vissa kommunalt anställda lärare m. fl. under tjänstledighet för deltagande i hemvärnsövningar eller hemvärnskurser. Kristillägg enligt särskilda författningar för varje kvartal. K. kung. 9 dec. 1938 ang. statsbidrag till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 1050; Svf 1941: nr 320). K. kung. 30 juni 1942 ang. statsbidrag för redovisningsåret 1942/1943 till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor m. m. K. reglementen 22 juni 1939 ang. tjänstepension och familjepension för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 1065; Svf 1941: nr 460). K. kung. 20 juli 1939 ang. lönegradsplacement av vissa ordinarie ämneslärare vid kommunala och praktiska mellanskolor. K. kung. 22 nov. 1940 med vissa bestämmelser ang. tjänstebostäder för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor. K. kung. 28 juni 1941 ang. utbildning i värtjänst vid vissa läroan-

¹⁾ Fullständiga uppgifter rörande lärarpersonalen återfinnas i de av resp. skolor årligen utgivna katalogerna.

FD
Msk

stalter. Reglemente ang. avlöning och utgifter för överlärare m. fl. vid Stockholms folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 18 dec. 1931 och 15 juni 1937 (enl. SF:s beslut 15 dec. 1924 i tillämpliga delar gällande jämväl för rektorer vid högre folkskolorna). Avlöningsreglemente för ämneslärare med full tjänstgöring vid Stockholms högre folkskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 15 dec. 1930 och 16 mars 1931. Reglemente ang. tilläggs-pension för lärarpersonal vid Stockholms folkskolor, högre folkskolor och kommunala mellanskolor, antaget av SF 15 och 22 juni 1921, med ändr. 15 jan. och 18 juni 1923.

Avlöningar utgå enligt k. mits avlöningsreglemente och övriga ovannämnda statliga författningar. Rektorstjänsten vid handelsmellanskolorna tillhör grupp I i avlöningsreglementet, rektorstjänsterna vid tekniska och hushållstekniska mellanskolorna grupp II. Arvodet till tillsynslärarinnan vid handelsmellanskolan utgår med 150 kr. Kommunala arvoden utan rörligt tillägg utgå till bitr. rektorn vid Grevesmühl-ska avdelningen av handelsmellanskolan och till tillsynslärarna vid tekniska och hushållstekniska mellanskolorna. Från år 1928 kvarstående ordinarie lärare äga att, till förekommande av minskning i dem genom tidigare bestämmelser medgivna förmåner, uppbära personlig pensionsfyllnad med erforderligt belopp.

Handelsmellanskolan.

Handelsmellanskolan omfattar 28 avdelningar, av vilka 16 äro förlagda till Klara skola och 12 till Ringvägen 66. Antalet elever utgör tillsammans 744.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 719,620 kr.; inkomster: driftbudgeten 369,420 kr. (därav statsbidrag 363,700 kr.).

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Skolans rektor (se nedan), sekr.; **Hjalmarson, J. H.**, direktör; **Larsson, Oscar E.**, borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Nyberg, J.**, lektor vid Stockholms handelsgymnasium; **Wallin, H. E.**, kassör, kassaförvaltare.

Suppleanter: **Eriksson, K.**, försäkringsdirektör; **Karlsson, Hans G. B.**, tjänsteman.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 311).

Inspektor.

Matz, K. S., kommerseråd.

Rektor.

Henning, K. S.; träffas under terminerna å rektors-expeditionen, Klara Södra Kyrkogata 13—15, C., t. 11 84 20, säkrast måndagar, torsdagar och fredagar 10,15—10,45 samt å rektors-expeditionen, Ringvägen 66, Sö., t. 42 21 30 säkrast tisdagar och onsdagar 10,15—10,45.

Läkare.

Wide, P. H. E. (för gossar); t. 32 22 55.
Berg, Henny M. (för flickor); t. 41 28 27.

Tekniska mellanskolan.

Den tekniska mellanskolan omfattar 20 avdelningar, av vilka 12 äro förlagda till Engelbrekts skola och 8 till Maria skola; antalet elever utgör tillsammans 580.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 560,680 kr.; inkomster: driftbudgeten 297,200 kr. (statsbidrag).

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Skolans rektor (se nedan), sekr.; **Berthelius, F.**, civilingenjör, vice ordf. och kassaförvaltare; **Hansson, A. B. N.**, tf. e. o. assistent; **Larsson, Oscar E.**, borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Svensson, G. A.**, byggmästare.

Suppleanter: **Engström, W. S. L.**, ingenjör; **Lindström, M. S.**, ingenjör, stadsfullm.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 311).

Inspektor.

Hultman, G. H., f. d. chefsingenjör.

Rektor.

Lönnholm, J. M. E.; träffas å rektorsexpeditionen, Valhallavägen 76, Ö., t. 11 84 14, under terminerna säkrast tisdagar, onsdagar, torsdagar och oftast fredagar 10,15—10,45. Expeditionen öppen alla läsdagar 9—11 samt 12,15—16.

Ett e. o. första kontorsbiträde (VII).

Läkare.

Ekehorn, J. E. G.; t. 62 28 87 (bostaden 25 57 39).

Hushållstekniska mellanskolan.

Den hushållstekniska mellanskolan omfattar 17 avdelningar, av vilka 12 äro förlagda till Västmannagatan 19 och 5 till Ringvägen 66; antalet elever utgör tillsammans 454.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 533,320 kr.; inkomster: driftbudgeten 260,200 kr. (därav statsbidrag 259,200 kr.).

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Skolans rektor (se nedan), sekr.: **Enström**, Ellen F., skolköksinspektris; **Hedén**, f. Cederlund, Eva M. H., f. d. folkskollärarinna; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; **Ramstedt**, Eva J. A., lektor.

Suppleanter: **Andreen**, E. Andrea, prakt. läkare; **Kjederqvist**, Anna H. M., rektor.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 311).

Inspektor.

Lilliehöök, f. Berndes, Eleonor M., ordf. i Sveriges husmodersföreningars riksförbund.

Rektor.

Söderberg, Gertie; träffas å rektorsexpeditionen, Västmannagatan 19• (uppgång C), *Va.*, t. 30 32 67, under terminerna måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 11,30—12 samt å expeditionen, Ringvägen 66, *Sö.*, t. 42 21 30, fredagar 11,30—12. Expeditionen, Västmannagatan 19, hålles öppen alla läsdagar (utom lördagar) 9—12 och 13—15 samt lördagar 9—12.

Ett *c. o. första kontorsbiträde* (VII).

Läkare.

Allewin, Sofia Ch.; t. 32 07 70.

Kommunala flickskolorna.

Kommunerna äro jämlikt stadgan den 24 september 1928 för kommunala flickskolor benämndigade att upprätta kommunala flickskolor. Sådan skola har till ändamål att, utöver omfånget för folkskolans verksamhet, bereda kvinnliga lärjungar, som genomgått lägst fjärde klassen av folkskola, anordnad enligt någon av denna skolas A- eller B-former, eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper, tillfälle till inhämtande av ett högre mått av allmän medborgerlig bildning med hänsyn till den kvinnliga ungdomens egenart samt att därvid tillika i större eller mindre utsträckning förbereda lärjungarna för praktisk verksamhet, särskilt inom hemmets område. Kommunala flickskolor skall vara anordnad med såväl sjuårig läro-

kurs, anknoten till folkskolans fjärde klass, som sexårig lärokurs, anknoten till folkskolans sjätte klass. De båda kurserna kunna upprättas antingen som var för sig fristående eller som med varandra förenade. De äro i de fem högsta klasserna identiskt lika. Sexåriga kursens första klass motsvarar sjuåriga kursens andra klass. Samläsning mellan de båda kurserna kan i viss utsträckning förekomma. Inom de två högsta klasserna skall undervisningen vara anordnad antingen på både en teoretisk och en praktisk utbildningslinje eller på endera av dessa linjer. Kommunal flickskola skall stå öppen för lärjungar, oberoende av deras hemorter. Förekomma terminsavgifter, så får högre belopp ej bestämmas för lärjunge, som icke tillhör skolområdet, än som i motsvarande fall skulle påförts lärjunge från skolans eget område. Frågor om nedsättning av eller befrielse från terminsavgift avgöras av en terminsavgiftsnämnd, bestående av inspektor, rektor och en av den anslagsbeviljande korporationen utsedd ledamot jämte en inom skolans kollegium av detta vald suppleant för inspektor.

Skolgången avslutas icke med någon examen. Den kompetens, som medföljer godkänt avgångsbetyg från högsta klassen, har därför ingen författningsenlig benämning men brukar i fråga om teoretisk linje kallas normalskolekompetens. En däremot svarande behörighet är efter särskilda beslut av k. m:t förenad med godkänt avgångsbetyg från praktisk linjes högsta klass.

De kommunala flickskolorna i Stockholm — Södermalms, Bromma, Kungsholmens, Vasastadens, Norrmalms och Östermalms kommunala flickskolor — upprättades, enligt beslut av k. m:t den 9 juni 1939, den 1 juli samma år genom att kommunen övertog flertalet enskilda högre flickskolor i Stockholm (se närmare här om kommunalkalendern för år 1940).

Enligt det av skolöverstyrelsen fastställda reglementet för skolorna ha dessa gemensamt styrelse men var sin rektor liksom och i förekommande fall tillsynslärarinna. Styrelsen består av fem ledamöter, som jämte två suppleanter väljas, från och med år 1940 för fyra år, av stadsfullmäktige eller, om stadsfullmäktige så besluta, av folkskoledirektionen, samt av en bland skolornas rektorer med en annan av rektorerna som suppleant, de två sistnämnda utsedda av skolöverstyrelsen. Minst två ledamöter och minst två suppleanter skola vara kvinnor. Rektor, som icke är ledamot av styrelsen, är skyldig närvara vid styrelsens sammanträden och har yttranderätt. Kassarörelse och bokföring, upprättande av avlöningslistor och statsbidragsrekvisitioner, upphandlingar och reparationsarbeten å skolfastigheterna, ävensom beredning och fördragning av ekonomiska ärenden handhas enligt avtal mellan folkskoledirektionen och styrelsen av folkskoledirektionens expedition.

För varje skola förordnar skolöverstyrelsen en inspektor och, på skolstyrelsens förslag, som

FD
Fsk

rektor en bland de tjänstgörande lärarna. Har skola manlig rektor, förordnar styrelsen bland de tjänstgörande lärarinnorna en tillsynslärare. För lokalt skild skolavdelning kan styrelsen förordna en bland lärarna som ställföreträdande rektor, vilken åtnjuter kommunalt arvode. Skolläkare utses i erforderligt antal av styrelsen.

Skolornas område, som är gemensamt och utgöres av Stockholms stad, må av styrelsen uppdelas i lärjungedistrikt för de särskilda skolorna. Sådan uppdelning har hittills ej vidtagits.

Teoretisk linje förekommer vid alla skolorna, praktisk linje tills vid endast vid skolan å Norrmalm.

De kommunala flickskolorna omfatta vårterminen 1943 ialles 131 avdelningar med 3,939 lärjungar. Fr. o. m. höstterminen 1941 upprättas begynnelseklasser av 6-årig linje endast vid skolorna å Södermalm och Norrmalm såsom fristående; övergångsvis kvarstå tills vidare grupper av förenad linje i högre klasser vid alla skolor utom den i Bromma. Beträffande de olika skolavdelningarnas lokala förläggningar, se nedan under de särskilda skolorna.¹⁾

Vid samtliga skolavdelningar finnas skolbibliotek. Dessa omfattade den 31 december 1942 tillsammans 60,600 band.

Författningar. Reglemente för de kommunala flickskolorna i Stockholm, fastställt av skolöverstyrelsen 26 juni 1939, med ändr. (Kf 1939: nr 27). K. stadga 24 sept. 1928 för kommunala flickskolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 621; SvF 1941: nr 501). K. m:ts avlösningsreglemente 11 nov. 1938 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 1022; SvF 1941: nr 458). K. kung. 12 maj 1939 med tilläggsbestämmelser till avlösningsreglementet 11 nov. 1938 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor. K. kung. 30 juni 1942 med provisoriska avlösningsbestämmelser under budgetåret 1942/1943 för lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor m. m. Kristillägg enligt särskilda författningar i varje kvartal. K. kung. 28 juni 1941 ang. utbildning i värtjänst vid vissa läroanstalter. Tjänstepensionsreglemente 22 juni 1939 för lärare vid högre kommunala skolor (se Kfh 1941: sid. 1065). Familjepensionsreglemente 22 juni 1939 för lärare vid högre kommunala skolor, med ändr. (se Kfh 1941: sid. 1076; SvF 1941: nr 460). K. kung. 9 dec. 1938 ang. statsbidrag till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor (se Kfh 1941: sid. 1050; SvF 1941:

nr 320). K. kung. 30 juni 1942 ang. statsbidrag för redovisningsåret 1942/1943 till avlöning av lärare vid kommunala flickskolor, kommunala mellanskolor, praktiska mellanskolor och högre folkskolor m. m. K. brev 30 juni 1942 till statskontoret ang. vissa anslag för budgetåret 1942/1943 till folkskoleväsendet m. m. K. kung. 30 april 1942 ang. delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt för vissa lärarinnor vid kommunala flickskolor. K. kung. 15 juni 1935 ang. delaktighet i lärarinnornas pensionsanstalt för vissa övningslärarinnor vid kommunala flickskolor, med ändr. 12 april 1940. K. kung. 17 maj 1935 om tillägg till reglementet för de enskilda läroanstalternas vikariatskassa. Skrivelse från skolöverstyrelsen 29 juni 1939 rör. undervisningsplan för skolorna, med ändr.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 3,250,272 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,845,900 kr. (däruv statsbidrag 1,463,800 kr.).

Avlöningar utgå enligt k. m:ts avlösningsreglemente och övriga ovannämnda statliga författningar samt enligt tillägget till reglementet för de enskilda läroanstalternas vikariatskassa (författningar; se ovan). Rektorstjänsterna vid skolorna i Bromma och å Kungsholmen tillhöra grupp III, vid de fyra övriga skolorna grupp I i avlösningsreglementet. De ställföreträdande rektorerna uppbära kommunalt arvode med 1,140 kr. för kalenderår jämte rörligt tillägg enligt grunderna för 1937 års kommunala lönerreglering. Till tillsynslärarinnan vid skolan i Vasastaden utgår kommunalt arvode med 150 kr. för kalenderår utan rörligt tillägg.

Styrelse och dess expedition.

Styrelse

(för åren 1940—1943).

Alm, f. Wohlin, Ulla G., redaktör, stadsfullm.; **Beijer, f. Janson, G. L. M.** (Gunda), fru, stadsfullm.; **Ewerlöf, f. Löwenadler, Elsa H. E. J.,** fru, stadsfullm.; **Grimlund, H. V. A.,** rektor, vice ordf.; **Larsson, Oscar E.,** borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Tengnér, f. Gawell, Lilly F.,** rektor (representant för rektorerna).

Suppleanter: **Ekblad, K. E. V.,** extra förste kammarskrivare; **Rothstein, f. Rothstein, M. A. M.** (Greta), rektor (representant för rektorerna); **Söderberg, Gertie,** rektor vid stadens hushållstekniska mellanskola.

Sekreterare (1,800 kr.).

Öije, E. J. V., rektor vid norra kommunala mellanskolan; träffas å styrelsens expedition, Fridhemsgatan 17, K.; t. 50 40 79, dagligen 9—9,30 (under ferier endast tisdagar).

¹⁾ Fullständiga uppgifter ang. lärarpersonalen m. m. återfinnas i en av skolorna årligen utgiven katalog.

Revisorer.

Gemensamma med folkskoledirektionen (se sid. 311).

Södermalms kommunala flickskola.

Södermalms kommunala flickskola motsvarar förutvarande Södermalms högre läroanstalt för flickor utom dess gymnasium, Lychouska skolan och Anna Schuldheis' skola. Skolan är organiserad med fristående 7- och 6-åriga linjer och omfattar vårterminen 1943 35 klassavdelningar, av vilka 22 äro förlagda till skolfastigheten Timmermansgatan 21, Sö., vilken äges av aktiebolaget Södermalms högre läroanstalt för flickor (i likvidation), och 13 till lokaler i Sofia skola, Skånegatan 117, Sö. Antalet lärjungar är inalles 1,076.

Inspektor.

Zetterquist, M. F., kyrkoherde.

Rektor.

Tengnér, f. Gawell, Lilly F.; träffas å rektors-expeditionen, Timmermansgatan 21, Sö.; t. 40 65 29, under lästerminerna alla dagar utom lördagar 12,15—13.

Ett extra kontorsbiträde (2,220 kr.).

Ställföreträdande rektor (1,140 kr.).

Avdelningen Skånegatan 117, Sö.: Boström, Eva M.; t. 41 41 18.

Läkare.

Pettersson, H. T.; t. 42 09 20.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); rektor (självskr.); Jonsson, f. Lundquist, Clary H., fru.

Suppleant för inspektor: Spangenberg, Alma M. F., lärarinna.

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Ahlm, E. G.; t. 42 06 63.

Bromma kommunala flickskola.

Bromma kommunala flickskola, förutvarande Äppelvikens elementarskola, är organiserad med 7-årig linje och omfattar vårterminen 1943 15 avdelningar, förlagda till fastigheten Alviksvägen 97, Äppelviken. Antalet lärjungar är 455.

Inspektor.

Koch, C. O., lektor.

Rektor.

Moll, Sonja A. M.; träffas å rektorsexpeditionen, Alviksvägen 97, Äppelviken; t. 25 19 62, alla läsdagar utom torsdagar 10—10,30.

Ett extra kontorsbiträde (2,400 kr.).

Läkare.

Appelberg Ulfsparre, Elsa I.; t. 50 88 80.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); rektor (självskr.); Höjer, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm.

Suppleant för inspektor: Malmer, f. Rosenbergs, Selma Ch., lärarinna.

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Jacobsson, F. A. H.; t. 25 19 62 (ankn.).

Kungsholmens kommunala flickskola.

Kungsholmens kommunala flickskola motsvarar förutvarande Kungsholms elementarskola för flickor. Den är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje och omfattar vårterminen 1943 16 avdelningar, förlagda till nybyggnaden vid Rålambshov. Antalet lärjungar är 489.

Inspektor.

Göransson, Hardy P., överdirektör, stadsfullm.

Rektor.

Rothstein, f. Rothstein, M. A. M. (Greta); träffas å rektorsexpeditionen, Rålambshovsskolan, K.; t. 50 09 52, under lästerminerna alla dagar utom lördagar 13—13,30.

Ett extra kontorsbiträde (2,400 kr.).

Läkare.

Naglo, O. N. O.; t. 50 00 70.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); rektor (självskr.); Hansson, A. B. N., tf. e. o. assistent.

Suppleant för inspektor: Danielsson, Gerda A. V., lärarinna.

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Nilsson, N. G. V.; t. 51 47 46.

Vasastadens kommunala flickskola.

Vasastadens kommunala flickskola motsvarar förutvarande Wallinska skolan, Ählinska skolan

ED
Fsk

samt Vasa högre flickskola. Kommunala flickskolan är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje och omfattar vårterminen 1943 22 avdelningar, vilka äro förlagda till förhyrda lokaler, nämligen 15 i Dalagatan 18, *Va.*, och 7 i Hålsingegatan 2, *Va.* Antalet lärjungar är 687.

Inspektor.

Brulin, J. O. H., f. d. arkivråd.

Rektor.

Heimbürger, Karin; träffas å rektorsexpeditionen, Dalagatan 18. *Va.*; t. 32 48 18, under läs-terminerna alla dagar utom lördagar 10—11.

Tillsynslärlarinna.

Avdelningen Hålsingegatan 2, *Va.*: **Elliott**, f. Gustafsson, M. E. A. (Lisa); t. 30 09 02.
Ett extra kontorsbiträde (2,700 kr.).

Läkare.

Dahlqvist, Irma E. W.; t. 20 45 01.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); **rektor** (självskr.); **Hedström**, f. Nilsson, Birgit K., redaktör.

Suppleant för inspektor: **Elliott**, f. Gustafsson, M. E. A. (Lisa).

Extra vaktmästare (2,940 kr.).

Gustafsson, f. Karlsson, Edit K.; t. 32 48 18.

Norrmalms kommunala flickskola.

Norrmalms kommunala flickskola motsvarar förutvarande Ateneums för flickor elementarskoleavdelning, Brummerska skolan och Annaskolan-Detthowska skolan. Den är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje — i vissa klasser dock fristående linjer — samt med teoretisk och praktisk lärokurs. Skolan omfattar vårterminen 1943 22 avdelningar, av vilka 15 äro förlagda till förhyrda lokaler Sveavägen 48, *C.*, och 7 till förhyrda lokaler Eriksbergsgatan 10, *Ö.*, med ett sammanlagt lärjungeantal av 607, varav 13 å 2 avdelningar av praktisk linje, förlagda till Sveavägen 48.

Inspektor.

Hamberg, Astrid, f. d. rektor.

Rektor.

Ramstedt, Agnes H.; träffas å rektorsexpeditionen, Sveavägen 48, *C.*; t. 10 36 90, alla läsdagar utom lördagar 12,15—13.

Ställföreträdande rektor

(1,140 kr.).

Avdelningen Eriksbergsgatan 10, *Ö.*: **Edelstam**, Ester G.; t. 11 55 35.

Ett extra kontorsbiträde (2,700 kr.).

Läkare.

Nordenfelt, P. J.; t. 60 33 52.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); **rektor** (självskr.); **Alm**, f. Wohlin, Ulla G., redaktör, stadsfullm.

Suppleant för inspektor: **Edelstam**, Ester G.

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Hillerudh, E. G. E.

Östermalms kommunala flickskola.

Östermalms kommunala flickskola motsvarar förutvarande Lyceum för flickor, Oskars högre flickskola, Margaretaskolan och Anna Sandströms skola utom förstnämnda skolas gymnasium, vilket kvarstår som självständigt skolföretag. Den är organiserad med förenad 7- och 6-årig linje samt med teoretisk lärokurs. Skolan omfattar vårterminen 1943 21 avdelningar, samtliga i den till kommunen överlätna skolfastigheten Banérgatan 38—40, *Ö.* Lärjungeantalet är 624.

Inspektor.

Stiernstedt, S. E. W. G., frih., verkst. direktör.

Rektor.

Beckman, O. Elsa; träffas å rektorsexpeditionen, Banérgatan 38—40, *Ö.*; t. 62 48 63, under läs-terminerna varje läsdag utom lördagar 15—15,30.

Ett extra kontorsbiträde (2,400 kr.).

Läkare.

Gyllencreutz, Sara A. H.; t. 20 80 20.

Terminsavgiftsnämnd.

Inspektor (självskr.); **rektor** (självskr.); **Mogård**, J. A. B., kyrkoherde, stadsfullm.

Suppleant för inspektor: **Wijkander**, H. M. (Maja), lärarinna.

E. o. vaktmästare, tillika värmeledningsskötare (IX).

Forss, E. G.; t. 61 44 84.

Skolan för bildbara sinnesslöa barn.

(Katarina västra skola.)

*Katarina Västra Kyrkogata 10, Sö.;
t. 41 92 33 (expeditionen).*

Stockholms stads skola för bildbara sinnesslöa barn, även kallad Katarina västra skola, är anordnad som externat, d. v. s. eleverna bo i hemmen. Vid sinnesslöskolan meddelas vårterminen 1943 undervisning åt 126 barn, fördelade på elva avdelningar, förlagda till skolhuset Katarina Västra Kyrkogata 10. Förutom i läsämnen meddelas undervisning i papp- och träslöjd samt skomakeri (för gossarna) och i kvinnlig slöjd och husligt arbete (för flickorna).

Till verksamheten utgår statsbidrag.

Stadsfullmäktige hava uppdragit åt folkskoleledningen att vara styrelse för skolan.

Författningar. K. kung. 19 maj 1933 ang. statsbidrag till driftkostnader vid anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallande-sjuka, och vid epileptikanstalter, med ändr. 26 april 1940 och 24 april 1942.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 163,870 kr.; inkomster: driftbudgeten 29,940 kr. (därav statsbidrag 28,800 kr.).

Styrelse.

Folkskoleledningen.

*Tf. föreståndarinna, tillika ord.
lärarinna* (tilläggsavlöning 1,440 kr.).

Bergwall, f. Lindström, Elsa M.; träffas å skolans exp., Katarina Västra Kyrkogata 10, Sö.; t. 41 92 33, alla läsdagar 8,15—8,40 samt dessutom måndagar och torsdagar 12,15—13,15.

Läkare

(se sid. 282).

Ramer, K. T.

*E. o. vaktmästare, tillika värmeled-
ningsskötare (IX).*

Malmberg, F. B.

Stockholms stads lärnings- och yrkesskolstyrelse och i samband därmed stående institutioner.

Lärnings- och yrkesskolstyrelsen.

Polhemsgatan 35—39, K.; telefoner och expeditionstid: se nedan. Styrelsens sammanträden hållas i yrkesskolornas nybyggnad, Polhemsgatan 35—39, K., i regel andra tisdagen i varje månad under läs-terminerna.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 19 november 1917 att uppdraga ledningen av stadens yrkesskolor åt en fristående yrkesskolenämnd. Vid den kommunala omorganisationen år 1920 ombildades denna till *Stockholms stads lärnings- och yrkesskolstyrelse*.

Jämlikt k. m:s förnyade stadga den 4 november 1921 för den kommunala yrkesundervisningen (yrkesskolestadgan) äro kommunerna bemyndigade att upprätta vissa skolor för yrkesundervisning. Förvaltningen av de enligt nämnda stadga av Stockholms stad anordnade lärnings- och yrkesskolorna samt handläggningen av därmed sammanhängande ärenden handhaves av lärnings- och yrkesskolstyrelsen, som även har att bereda frågor om anslag av stadens medel till institutioner eller enskilda för bedrivande av yrkesskolundervisning samt handhava förvaltningen av härför beviljade anslag.

Lärnings- och yrkesskolstyrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, av vilka sju väljas av stadsfullmäktige och den åttonde utses av lärnings- och yrkesskolornas rektorer på sätt i skolornas reglemente bestämmes. Styrelsen utser årligen inom sig en vice ordförande. Tillsynen över de olika lärnings- och yrkesskolorna skall under lärnings- och yrkesskolstyrelsens överinseende utövas av särskilda nämnder, bestående av, förutom skolornas rektor, den rektor, som är ledamot av lärnings- och yrkesskolstyrelsen, tre för två år valda personer, av vilka en, tillika ordförande, utses av lärnings- och yrkesskolstyrelsen och de två andra av vederbörande arbetsgivar-, resp. arbetarorganisation. Nämnden för beredskapskurserna för verkstadsindu-

strien består av två representanter, utsedda av lärnings- och yrkesskolstyrelsen, en representant för arbetsgivarna, utsedd av Sveriges verkstadsförening, en representant för arbetarna, utsedd av Svenska metallindustriarbetareförbundet samt en representant, utsedd av Stockholms stads arbetslöshetskommitté. Dessa nämnder äga att, enligt de föreskrifter lärnings- och yrkesskolstyrelsen meddelar, besluta i fråga om smärre ärenden. Respektive nämnders åtgärder skola vid styrelsens följande sammanträde anmälas. Nämnden för handelsgruppens skolor och kurser (se sid. 345) intar så till vida en särställning, att den består av dessa skolors rektor, den rektor, som är ledamot av lärnings- och yrkesskolstyrelsen, Stockholms borgarskolas rektor samt sex av lärnings- och yrkesskolstyrelsen valda ledamöter, av vilka en skall vara representant för arbetsgivarna och en för de yrkesanställda.

Ledningen av samtliga skolor utövas under lärnings- och yrkesskolstyrelsens och resp. skolenämnders inseende av fyra av skolöverstyrelsen utsedda rektorer, därav en för skolorna för hantverk och industri, utom skolorna för klänningssömmerskor, damskräddare och hattmodister, en rektor för skolorna för klänningssömmerskor samt husligt arbetes sömnadskurser, damskräddare och hattmodister, en för skolorna för husligt arbete och en för skolorna för handel. Den förstnämnde är dessutom av lärnings- och yrkesskolstyrelsen utsedd till direktör. För att under direktören utöva ledningen av vissa skolor eller enstaka skolor äro av lärnings- och yrkesskolstyrelsen antagna direktörsassistent, tillika inspektör, förste yrkeslärare samt en förståndarinna för skolan för hembiträden. Instruktioner för å lärnings- och yrkesskolstyrelsens stat upptagen personal utfärdas av styrelsen.

Uppsikt över lärnings- och yrkesskolornas verksamhet utövas av en av skolöverstyrelsen förordnad inspektör.

Författningar. Reglemente för Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställt av skolöverstyrelsen 31 aug. 1928, med ändr. 27 nov. 1942. K. brev 31 jan. 1941 med särskild föreskrift rörande sammansättningen av Stockholms stads lärnings- och yrkesskolstyrelse (Kf 1940: nr 73). K. m:s förnyade stadga 4 nov. 1921 för den kommunala yrkesundervisningen,

med ändr. K. kung. 4 nov. 1921 ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, med ändr.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 3,349,825 kr.; dessutom förlagsmedel 181,650 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,440,920 kr. (därav statsbidrag 662,980 kr.).

Styrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

***Théel, f. Roth, Elisif**, fru.

Övriga ledamöter.

Andersson, G. K. K., direktör (utsedd av rektorerna vid lärlings- och yrkesskolorna).

Carlberg, B. C., civilingenjör, stadsfullm.

***Eriksson, Arthur W.**, montör, stadsfullm.

Johansson, f. Myhrström, Elin M. K., sättrinna, stadsfullm.

Karlsson, Hans G. B., tjänsteman.

***Åkesson, Anna J.**, folkskollärarinna.

***Åstrand, N.**, ombudsman, stadsfullm.

Sekreterare (3,120 kr.).

Robach, E. C., f. d. ekonomidirektör; Brunkebergstorg 13, C.; t. »folkskoledirektionen»; träffas måndagar och torsdagar 14,30—15,30 samt onsdagar 10—11.

Styrelsens delegerade.

Delegerade för prövning av ansökningar till lediga befattningar.

Larsson, Oscar E.; **Carlberg, B. C.**; **Åstrand, N.** samt (vid ärenden ang. kvinnliga befattningar) **Théel, f. Roth, Elisif**.

Delegerade för inköps- och statfrågor.

Larsson, Oscar E.; **Carlberg, B. C.**; **Åstrand, N.**

Delegerade för prövning av ansökningar till statsstipendier.

Andersson, G. K. K.; **Göransson, f. Rylander, Inez O.**; **Karlsson, Hans G. B.**; **Kjederqvist, Anna H. M.**; **Schött, P. A. R.**; **Åkesson, Anna J.**

Av lärlings- och yrkesskolstyrelsen utsedda delegerade för behandling av frågor rörande växlingsklasser.

Larsson, Oscar E., ordf.; **Andersson, G. K. K.**; **Carlberg, B. C.**; **Åstrand, N.**

Av arbetsgivare- och arbetareorganisationer utsedda delegerade för behandling av frågor rörande växlingsklasser.

För mekanikerskolan: **Styrman, G. A.**, direktör, stadsfullm.; **Ingelman, G. M. R.**, civilingenjör (suppl.); **Norberg, S. A.**, mekaniker.

För elektrikerskolan: **Hultkrantz, J. G.**, ingenjör; **Larsson, K. W.**, elektrisk montör.

För smedskolan: **Grönberg, B. G.**, smedsmästare; **Larsson, J. E. V.**, smidesarbetare.

För svetsarskolan: **Ingelman, G. M. R.**, civilingenjör; **Strand, L. P.**, svetsare.

För värme- och sanitetsmontörer: **Elvin, N. H. S.**, ingenjör; **Wasén, H.**, ombudsman.

För målarskolan: **Gustavson, A. V. N.**, målarmästare, stadsfullm.; **Andersson, S. O.**, ombudsman.

För bilmekanikerskolan: **Ahlrot, E. G.**, civilingenjör; **Reberg, A. E.**, ombudsman.

För bleck- och plåtslagarskolan: **Andersson, K. M.**, ombudsman; **Hessler, I. N.**, ombudsman.

Delegerade för prövning av ansökningar från elever vid handelsskolorna om befrielse från och nedsättning i terminsavgifter.

Karlsson, Hans G. B.; **Schött, P. A. R.**; **Åkesson, Anna J.**

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december tre revisorer jämte två suppleanter för granskning av lärlings- och yrkesskolstyrelsens räkenskaper och förvaltning under nästföljande år.

Eckerström, E. L. T., ombudsman.

Lundell, G. B., fabrikör.

Wallin, H. E., kassör, ordf.

Suppleanter:

Herlitz, Ingeborg, försäkringstjänsteman, stadsfullm.

Plan, J. H., skomakeriarbetare.

Styrelsens expedition.

Polhemsgatan 35—39, K.; postgirokontonr 3031; t. 52 03 40; expeditionstid: 8,30—11,30, 12,15—16,15 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11,30, 12—14).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 174,750 kr.

LyS

Direktör (C).

Andersson, G. K. K.; Polhemsgatan 35, K.; t. 52 03 40 (även direkt 50 23 97); mottagnings-tid: tisdagar, torsdagar och fredagar 13—14.

Direktörsassistent, tillika inspektör (23).

Hedfors, E. G.

Kamrerare (1 kl.) (21).

Gustafson, J. A. T.; t. 50 23 49.

Förste kammarsskrivare (17).

Jäderlund, G. E.

Kammarsskrivare (15).

Hellman, G. A.

Förste kontorsskrivare och kassör (11).

Ljungh, A. V. (Astrid); kassakontoret hålles öppet 9,30—12 och 13—14,30.

Kontorsskrivare (9).

Lagerqvist, Greta.

Expeditionsvakt (6).

Hofberg, P. E.

Tre första kontorsbiträden (7), ett extra första kontorsbiträde (3,840 kr.), två kontorsbiträden (5), ett e. o. kontorsbiträde (V), ett e. o. skrivbiträde (IV), två e. o. telefonister (IV), ett extra expeditionsvaktsbiträde (1,980 kr.).

Stadens skolor för yrkesundervisning.

Expedition: Polhemsgatan 35, K.; t. 52 03 40. Beträffande de olika skolornas förläggning se nedan.

I anslutning till k. m. ts förnyade stadga för den kommunala yrkesundervisningen den 4 november 1921 (yrkesskolestadgan) förefinnes inom den med statsmedel understödda kommunala yrkesundervisningen i Stockholm tre olika skoltyper, som representera efter varandra följande stadier av undervisningen, nämligen verkstadsskolor, lärlingskolor och yrkesskolor.

Verkstadsskolorna, som äro avsedda för nybörjare i resp. yrken, meddela eleverna den grundläggande utbildningen i dessa. Inträdes-åldern vid verkstadsskolorna är lägst 14 år (i

charkuteriskolan 17 år). Undervisningen pågår 6 dagar i veckan under en tid, som allt efter de olika yrkena varierar mellan 11 månader och 4 år. Förutom i yrkesarbete meddelas i verkstadsskolorna även undervisning i teoretiska ämnen i en omfattning, motsvarande lärlings-skolornas hela kurskapsområde. Undantag härifrån utgör verkstadsskolan för murare, där undervisning meddelas endast i yrkesarbete. — Verkstadsskolan för murare (se nedan) skiljer sig från övriga verkstadsskolor däriigenom, att eleverna, sedan de en kortare tid erhållit utbildning å skolverkstaden, utsändas till byggmästare i staden, hos vilka de under skolledningens kontroll mot vanlig lärlingslön få deltaga i förekommande yrkesarbeten. Vid en del övriga verkstadsskolor, såsom t. v. för mekaniker, bilmekaniker, instrumentmakare, svetsare, bleck- och plåtslagare samt elektriker, förekommer i viss utsträckning s. k. växlingssystem, d. v. s. eleverna undervisas växelvis i regel under 3 månaders perioder å skolan och någon lämplig verkstad ute i staden.

Enligt stadsfullmäktiges beslut har höstterminen 1937 inrättats en verkstadsskola för damskräddare (kappsömnad), omfattande 3 år och höstterminen 1938 2-åriga verkstadsskolor för svetsare och fotografer. Dessutom har styrelsen fr. o. m. höstterminen 1938 övertagit Stockholms enskilda hantverksskolas avdelning för skräddare. Fr. o. m. höstterminen 1939 beslöt lärlings- och yrkesskolstyrelsen att om lägga verkstadsskolan för kopparslagare till en verkstadsskola för värme- och sanitetsmontörer.

Lärlingskolorna hava till ändamål att bereda yrkesanställda tillfälle att, samtidigt med förvärvande av praktisk yrkesfärdighet genom arbete i yrket, inhämta sådana praktiska och teoretiska kunskaper, som kunna anses nödvändiga för att nå största möjliga yrkesskicklighet. Lärlingskolorna bestå av två skolformer, dels lärlingskolornas yrkesavdelningar för elever i åldern 15—18 år, dels dess kurser för äldre arbetare. I yrkesavdelningarna erhålla eleverna undervisning 6 å 9 timmar, förlagda till 2 å 3 kvällar, varje vecka under 2 års tid. Läroämnen åro yrkeslära (yrkesarbete med material- och verktygslära, maskinlära, yrkesritning, teknologi, räkning, skrivning, yrkeshygien m. m.), yrkesekonomi (affärsräkning, affärskrivning, kalkylation och bokföring) samt yrkes- och arbetarlagstiftning. Yrkesavdelningar vid lärlingskolorna finnas inrättade för mekaniker, möbelsnickare, elektriker, murare samt cement- och betongarbetare. Härjämte hava införts s. k. lärlingskurser, omfattande en till åtta terminer, med minst ett huvudämne och i anslutning därtill biämnen av mera allmän natur. Lärlingskurser kunna anordnas med minst 4 timmar i veckan under ett eller två arbetsår för huvudämne och under 1 eller 2 terminer för biämnen. Sådana lärlingskurser äro anordnade för handel, husligt arbete och fr. o. m. höstterminen 1937

även för mekanik. Fr. o. m. höstterminen 1938 har styrelsen övertagit Frisörföreningens skolor för herr- och damfrisörer (resp. 4- och 3-åriga), vilka även pågå såsom lärlingskurser. Undervisningen vid frisörskolorna är förlagd dels till skolverkstäderna och dels till frisörmästare ute i staden. Fr. o. m. den 8 maj 1940 inrättades beredskapskurser för tempoarbetare inom verkstadsindustrien av lärlingskurstyp. Därvid anordnades kurser för mekaniker, elektromekaniker, flumekaniker och smeder med 4 månaders daglig undervisning samt för gas- och elektriska svetsare med vardera 6 veckors daglig undervisning. År 1941 hava 4-månadskurserna förlängts att omfatta 6 månader och svetsningskurserna 8 veckor. År 1942 hava även inrättats 3 månaders beredskapskurser för kvinnliga mekaniker och 2 månaders sådana kurser för kvinnliga gassvetsare. Lärlingskolans kurser för äldre arbetare äro avsedda för yrkesarbetare i åldern över 18 år, som ej haft tillfälle att bevista lärlingskolans yrkesavdelningar, och som i dessa kurser beredas tillfälle att i vissa ämnen inhämta motsvarande kunskaper. Undervisningen är i regel förlagd till aftnarna.

Yrkesskolorna, som äro en direkt påbyggnad på verkstads- och lärlingskolorna, må enligt yrkesskolestadgan omfatta dels ämneskurser, utgörande fristående lärokurser i olika läroämnen, dels yrkeskurser, utgörande sammanhängande utbildning i ett flertal för visst yrke behöfliga läroämnen, dels och mästarkurser, avsedda för mästartutbildning. I Stockholm omfatta yrkesskolorna ämneskurser och yrkeskurser, vilka anordnas under olika former med längre eller kortare lärotid, allt efter förefintligheten och behov och arbetsförhållanden inom resp. yrken.

Fr. o. m. år 1938 har dessutom inrättats en särskild hembiträdesskola, omfattande en lärotid av 23 veckor och med undervisning 47 timmar per vecka. Denna skola är avsedd för hembiträden, vilka fyllt 17 år och som inneha minst 2 års praktik i husligt arbete. Från år 1939 har inretts ett lärlingshem för denna skolas elever och kunna 18 flickor mottagas i detsamma.

De yrkesgrenar, för vilka verkstads-, lärlings- eller yrkesskolor hava anordnats i Stockholm, äro angivna i nedanstående förteckning över av lärlings- och yrkesskolstyrelsen anordnade skolor m. m.

Lärlings- och yrkesskolstyrelsen har i enlighet med beslut av stadsfullmäktige jämväl övertagit ledningen och förvaltningen av Stockholms borgarskolas handelslinje. Denna för utbildning i handelsyrket m. m. avsedda gren av lärlings- och yrkesskolornas verksamhet omfattar dels dagsskolor, bestående av Stockholms stads handelsskolas allmänna handelsavdelning (tre 1-åriga kurser, tillsammans utgörande en fullständig lägre handelsskola), högre handelsavdelningen (omfattande 2 år) jämte korrespondentkursen (omfattande 1 år) samt s. k. förberedande korrespondentkurser om 17 och 34

veckor, dels yrkesskolans ämneskurser och yrkeskurser å aftontid med undervisning i olika handelsämnen (omfattande en å två terminer), dels kurser i maskinskrivning och stenografi, dels och 1-åriga lärlingskurser med kvällsundervisning för kontorsanställda och butiksbiträden.

Vidare hava upprättats dagsskolor för blivande biträden inom manufaktur- och speciellhandelsbranschen. Vid dessa skolor, som äro organiserade efter ungefär samma grunder som verkstads-skolorna, är undervisningen 1-årig. För i dessa branscher redan anställda hava anordnats 1-åriga kvällskurser.

Vid ovannämnda skolor har lärlings- och yrkesskolstyrelsen vidare anordnat vissa kortare utbildningskurser i samarbete med vissa sammanlutningar på näringslivets område.

En parallellavdelning av verkstads-skolan för mekanik, vilken avdelning är speciellt avsedd för elever vid Stockholms stads skol- och yrkeshem för gossar å Skrubba (se sid. 290), är förlagd till en för ändamålet uppförd verkstadsbyggnad vid skyddshemmet.

Undervisningen i verkstads- och lärlings-skolorna är i regel helt kostnadsfri. I yrkesskolans ämneskurser samt vid handelsgruppens skolor och kurser erlägga eleverna avgifter. Möjlighet förefinnes till nedsättning i och befrielse från avgifterna. Vid såväl lärlingskolans kurser för äldre som i yrkesskolans kurser erlägga deltagarna avgifter för material m. m. I verkstads-skolorna erhålla eleverna flitpengar, vilka i regel utgå efter 3 månader med 2 kr. per vecka första året, 4 kr. per vecka andra året, 10 kr. per vecka tredje året och 20 kr. per vecka under fjärde året. Flitpengarna i växlingsklasserna bliva i regel avsevärt högre än de ovan nämnda och komma även att i viss mån variera för skilda yrken.

Under arbetsåret 1941/42 åtnjöto sammanlagt 9,391 personer undervisning vid stadens verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.

Sedan den i Stockholm bildade samarbetskommittén för klädvärd hemställt om anslag för klädvärdande verksamhet, beslöt stadsfullmäktige den 7 december 1942 att bevilja dylikt anslag med 18,650 kr. för tiden intill den 1 juli 1943. Ändamålet med verksamheten är att på bästa sätt tillvarata det textilmaterial, som finnes i landet. Åt lärlings- och yrkesskolstyrelsen har uppdragits att handhåva ledningen och organisationen av verksamheten. Den 10 december 1942 tog denna sin början i form av systugor.

Vid skolorna finnas fyra för såväl lärare som elever avsedda skolbibliotek, av vilka ett är beläget Polhemsgatan 35, ett Bolinders Plan 9, ett fördelat på de till skolorna för husligt arbete hörande skolköken samt ett på skolorna för handel, Birger Jarls Torg 7 och 9. Biblioteken innehålla teknisk facklitteratur, litteratur om samhällslivet samt i viss utsträckning även skönlitteratur. Ett statsbidrag å 855 kr. beviljades för år 1942 till dessa bibliotek.

Lys

Författningar. Reglering av lärartjänster vid Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, fastställd av skolöverstyrelsen 2 febr. 1929, med ändr. 12 febr. 1943. Avlösningsreglemente för ordinarie lärarpersonal vid Stockholms stads verkstads-, lärlings- och yrkesskolor, antaget av SF 19 dec. 1923, med ändr. Reglemente för statens pensionsanstalt 31 dec. 1919, med ändr. K. kung. 18 juni 1925 med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, med ändr. Reglemente ang. tilläggspension för ordinarie lärare och lärarinnor vid Stockholms stads skolor för yrkesundervisning, antaget av SF 19 dec. 1928. K. kung. 24 jan. 1930 ang. statsunderstöd till bibliotek.

Avlöningar. (Beträffande föreståndare m. fl. se nedan.) Ordinarie lärare. 42 ordinarie lärare, därav 4 manliga lärare i teoretiska ämnen och 4 manliga förste yrkeslärare 5,640 kr., 19 manliga yrkeslärare 5,340 kr. och 15 kvinnliga yrkeslärare 4,200 kr. Härtill komma tre ålderstillägg efter resp. tre, sex och nio års tjänstgöring, vart och ett å 600 kr. för manlig och 360 kr. för kvinnlig lärare.

E. o. lärarpersonal. 3 förste lärare 7,140—5,208 kr., 1 föreståndarinna 5,700 kr., 5 lärare i teoretiska ämnen 5,688—5,100 kr., 23 t. v. anställda lärare 5,388—4,800 kr., 1 t. v. anställd lärarinna i teckning 3,900 kr. och 8 t. v. anställda lärarinnor 4,080—3,780 kr. samt vid handels-skolorna 7 t. v. anställda lärare i handelsteknik 5,640—4,500 kr., 6 t. v. anställda lärarinnor i modersmålet och främmande språk 4,800—4,080 kr., 5 t. v. anställda lärarinnor i svensk steno-grafi och maskinskrivning samt svensk handels-korrespondens 4,500—3,780 kr. och 2 t. v. an-ställda lärare i maskinskrivning 3,120—2,700 kr. Dessutom finnas vid skolorna för hantverk, in-dustri och husligt arbete ca 75 manliga och 42 kvinnliga timlärare samt vid skolorna för handel 55 manliga och 23 kvinnliga timlärare, därjämte tillfälligt anställda timlärare. Timlä-rarnas arvoden utgå med 5,00—2,40 kr. för varje undervisningstimme enligt av tjänste-nämnden fastställda grunder.

Skolläkare: anslag 1,000 kr.

Inspektor

(förordnad av skolöverstyrelsen).

Wretblad, P., ingenjör, teknisk konsulent i kom-merskollegium.

Skolläkare (vid skolorna för handel).

Wide, P. Hj. E.; t. 32 22 55 (för manliga elever).
Berg, Henny M.; t. 45 19 40 (för kvinnliga elever).

Skolorna för hantverk och industri.

Rector.

Andersson, G. K. K. (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1945), direktör (se sid. 340); Polhemsgatan 35, K.; t. 52 03 40 (direkt 50 23 97); mot-tagnings-tid: tisdagar, torsdagar och fredagar 13—14.

E. o. kontorsassistent (XIII).

Söderkvist, T. V. A.

Extra kontorsassistent (3,210 kr.).

Meurling, E. A.

E. o. maskinist (XII).

Hedberg, A. E. M.

Vaktmästare (1 kl.) (8).

Söderkvist, T. V. A., tjl. (se ovan), *tf. Tidell*, E. P. A.; *Hermansson*, K. Ture E., stadsfullm.; Nilsson, E. A.

En vaktmästare (1 kl.) (verktygsutlämnare för mekaniker) (8), en e. o. kontorist (VIII), en e. o. vaktmästare (verktygsutlämnare för elektriker) (VI), en e. o. expeditionsvakt (VI), ett e. o. kontorsbiträde (V), en e. o. port-vakt (II), en extra portvakt (1,860 kr.).

Mekaniker, automobilmekaniker och instrumentmakare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

Berthelius, F., civilingenjör, ordf.; Pyk, H. T., teknisk direktör; Jonsson, R. L., ombudsman; Hallgren, H. H., fabrikör (adjungerad leda-mot vid behandling av ärenden rörande auto-mobilmekanikerskolan); Andersson, G. K. K., direktör.

Förste yrkeslärare (7,140 kr.).

Fredriksson, F. A.

Smeder.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Nämnd.

Berthelius, F., civilingenjör, ordf.; Petrelius, K. A., fabrikör; Johansson, B., ombudsman; Andersson, G. K. K., direktör.

Bleck- och plåtslagare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

Berthelius, F., civilingenjör, ordf.; Haag, J. Hj., plåtslagarmästare; Hessler, I. N., ombudsman; Andersson, G. K. K., direktör.

Tapetserare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

Berghagen, R., arkitekt, stadsfullm., ordf.; **Sundström**, N. E. M., tapetserarmästare; **Carlsson**, L. Hj., förbundsordförande; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Skomakare.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

Gillberg, O. L., ordf. i Svenska sko- och läderindustriarbetareförbundet, ordf.; **Lindon**, J. F. S., fabrikör; **Wige**, K. J., skoarbetare; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Bokbindare.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Nämnd.

Åstrand, N., ombudsman, stadsfullm., ordf.; **Wahlström**, H., bokbindarmästare; **Eriksson**, D. P. N., f. d. förtröendeman; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Målare och färghandelsbiträden.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

Gustavson, A. V. N., målarmästare stadsfullm., ordf.; **Karlmann**, K. O. S., verkst. direktör; **Andersson**, S. O., ombudsman; **Skogh**, C. A., direktör (adjungerad ledamot vid behandling av ärenden rörande lärlings- och yrkesskolorna för färghandelsbiträden); **Andersson**, G. K. K., direktör.

Förste yrkeslärare (7,440 kr.).

Holmberg, G. M.

Elektriska montörer samt elektromekaniker.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Yrkesskolan omfattar bl. a. 2-åriga yrkeskurser avsedda att meddela sådana kunskaper, som erfordras för erhållande av behörighet att utföra elektriska installationer.

Nämnd.

Welin-Berger, J. A. E., yrkesinspektör, ordf.; **Hultkrantz**, J. G., ingenjör; **Larsson**, K. W., elektrisk montör; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Förste yrkeslärare (7,440 kr.).

Lindström, E. Hj.

Urmakare.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

Berthelius, F., civilingenjör, ordf.; **Sandberg**, R. E., urmakarmästare; **Holmström**, A. A. W., urmakeriarbetare; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Rörläggare, värme- och sanitetsmontörer.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

Hultman, G. H., f. d. chefsingenjör, ordf.; **Elvin**, N. H. S., verkst. direktör; **Wasén**, H., ombudsman; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Möbelsnickare och inredningssnickare.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Nämnd.

Berghagen, R., arkitekt, stadsfullm., ordf.; **Ryman**, G. V., snickarmästare; **Rosler**, E. A., kassör; **Sandberg**, R. L., snickarmästare (adjungerad ledamot vid behandling av frågor rörande verkstadsskolan för inredningssnickare); **Andersson**, G. K. K., direktör.

Förste yrkeslärare (7,440 kr.).

Ljungberg, A. S.

Murare.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Svarvargatan 9, K.; t. 53 08 34.

Nämnd.

Engkvist, O. T., byggmästare, ordf.; **Nilsson**, P., byggmästare; **Broman**, J. A., murare; **Andersson**, G. K. K., direktör.

Förste yrkeslärare (7,740 kr.).

Johnzon, A. H. W.

Betong- och cementarbetare.

(Lärlingsskola.)

Nämnd.

Chatillon-Winbergh, G., överingenjör, ordf.; **Georgii**, H. P., ingenjör; **Andersson**, O. Valter, ombudsman, stadsfullm.; **Andersson**, G. K. K., direktör.

LyS

Charkuterister.

(Verkstads-, lärlings- och yrkesskolor.)

Slakthuset, Enskede; t. 49 12 06.

En extra kontorsskrivare (3,120 kr.).

Nämnd.

Karlsson, Hans G. B., tjänsteman, ordf.; Frisk, D. A., grosshandlare; Nordh, H. J. V. F., livsmedelsarbetare; Andersson, G. K. K., direktör.

Skräddare samt byx- och västsömmerskor.

(Verkstads- och lärlingsskolor.)

Nämnd.

Berglöw, R. W., skräddarmästare, ordf.; Lund, E. V., skrädderitidkare; Strömberg, A. G. Y., kassör; Andersson, G. K. K., direktör.

Förste lärare (5,208 kr.).

Sjömark, C. L.

Körsnärer och sömmerskor inom körsnärssyret.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

Carlenius, G. W., verkstadschef, ordf.; Lindner, W. J. B., hovkörsnär; Larsson, S. G. L., körsnär; Andersson, G. K. K., direktör.

Frisörer.

(Lärlings- och yrkesskola.)

Nämnd.

Davide, H. L., docent, ordf.; Grönlund, E. B., frisörmästare; Strömberg, E. G., ombudsman; Andersson, G. K. K., direktör.

Förste lärare (6,780 kr.).

Ando, A.

Svetsare.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

Hallström, O. H., diplomingenjör, ordf.; Pira, F. E., civilingenjör; Strand, L. P., svetsare; Andersson, G. K. K., direktör.

Fotografer.

(Verkstadsskola.)

Nämnd.

Bäckström, K. G. H., docent, ordf.; Welinder, N. E., fotograf; Lins, E. S., fotograf; Andersson, G. K. K., direktör.

Tempoarbetare inom verkstadsindustrin.

(Beredskapskurser.)

Nämnd.

Åstrand, N., ombudsman, stadsfullm., ordf.; Helin, M. S., direktör; Ingelman, G. M. R., civilingenjör; Jonsson, R. L., ombudsman; Olin, M. L. O., förste assistent; Andersson, G. K. K., direktör.

Skolorna för klänningssömmerskor, damskräddare, hattmodister, samt sömnadskurser för hemmets behov.

Rektor (6,900 kr.).

Kjederqvist, Anna H. M. (förrördn. t. o. m. ³⁰/₆ 1945); Bolinders Plan 9, K.; t. 50 11 25, 50 02 55 samt för sömnadskurser för hemmets behov t. 51 07 57; mottagningstid: onsdagar 14,30—17.

Ett e. o. skrivbiträde (IV).

Klänningssömmerskor.

(Verkstads- och yrkesskolor.)

Bolinders Plan 9, K.; t. 50 02 55.

Sömnadskurser för hemmets behov.

Stora Nygatan 40—42, C.; t. 10 85 60; Timmermansgatan 19, Sö.; t. 41 88 99; Kommunalhuset Alvik, Gustavslundsvägen 168 A—B, n. b.; t. 25 33 55, 25 55 51.

Nämnd.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, ordf.; Carlenius, G. W., verkstadschef; Brandt, f. Jansson, Maria F., fru; Andersson, G. K. K., direktör; Kjederqvist, Anna H. M., rektor.

Damskräddare.

(Verkstadsskola.)

Bolinders Plan 9, K.; t. 50 02 55.

Nämnd.

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, ordf.; Kjellström, A. G., skräddarmästare; Strömberg, A. G. Y., kassör; Andersson, G. K. K., direktör; Kjederqvist, Anna H. M., rektor.

Hattmodister.

(Verkstads- och yrkesskolor.)

Bolinders Plan 9, K.; t. 50 02 55.

Nämnd.

Théel, f. Roth, Elisif, fru, ordf.; **Olsson**, Ebba C. T., fröken; **Nilsson**, Ester M. P., modist; **Andersson**, G. K. K., direktör; **Kjederqvist**, Anna H. M., rektor.

Klädvårdsverksamhet.

Systugor äro anordnade: vid Klarabergsgatan 33, t. 10 76 90, öppen alla dagar utom lördagar (där finnes även anordnad en barnkammare); församlingshuset i Högalid, öppen två dagar i veckan; Petrejusvägen 24, Hammarby, öppen en dag i veckan; Midsommarkransens folkskola, öppen en dag i veckan; Matteus arbetsförenings lokal, Vanadisvägen 35, n. b., öppen en dag i veckan; Bromma kyrkskola, öppen en dag i veckan.

Dessutom har på stadens anslag till upp-
lysningsverksamhet bland husmödrar anordnats en systuga med barnkammare, Stora Nygatan 40—42, öppen fyra dagar i veckan samt en systuga i kommunalhuset i Alvik, öppen en dag i veckan.

Nämnd.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Johansson-Visborg**, Anna S., fru, stadsfullm.; **Johnson**, f. Carlsson, Ellen M. V., fru; **Fro-
dell**, f. Stenbeck, Signe A. M., fru; **Arrhenius
Beyer**, H. Lilly T., fru, kassör; **Andersson**, G. K. K., direktör; **Kjederqvist**, Anna H. M., rektor.

Skolorna för husliga yrken.

Undervisningen bedrivs dels i skolköken Kungsholmsgatan 16, t. 53 35 57, Timmermans-
gatan 19, t. 40 30 74, Sveavägen 83, t. 31 58 64, Karlavägen 66, t. 60 05 80, kommunalhuset i Alvik, t. 25 55 51 och Scheelegatan 8, t. 53 93 35, 53 93 50.

Vid skolköken anordnas även kortare kurser i olika grenar av husligt arbete.

Rektor (6,900 kr.).

Göransson, f. Rylander, Inez O. (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1945); Kungsholmsgatan 16, K.; t. 50 88 23; mottagaingstid: måndagar och tors-
dagar 10—12.

Ett kontorsbiträde (5).

Nämnd.

Gustafson, f. Pettersson, Ruth V. M., fru, ordf.; **Söderberg**, Gertie, rektor; **Johansson**, f. Fran-
zén, Astrid Ch., fru; **Grönvall**, J. K. (Hanna),

hembiträde (adjungerad ledamot vid behand-
ling av ärenden rörande hembiträdesutbild-
ning); **Andersson**, G. K. K., direktör; **Görans-
son**, f. Rylander, Inez O., rektor.

Skolorna för husligt arbete.

(Lärings- och yrkesskolor.)

*Exp.: Kungsholmsgatan 16, K.; t. 50 88 23,
53 35 57.*

Hembiträdesskolan.

(Utbildningskurs.)

Scheelegatan 8, K.; t. 53 93 35, 53 93 50.

Föreståndarinna (5,700 kr.).

Samuelsson, Ingrid H. M.

Hembiträdesskolans elevhem.

Scheelegatan 8, K.; t. 51 60 25.

Tillsyn över hemmet.

Holmberg, Marta H., skolkökslärarinna.

Skolorna för handel.

Rektor (9,900 kr.).

Schött, P. A. R. (förordn. t. o. m. ^{30/6} 1945):
träffas säkrast tisdagar och torsdagar 11—12
samt måndagar och fredagar 18,30—19,30;
Birger Jarls Torg 7—9, C.; t. 20 21 33,
20 27 10.

Ett e. o. kontorsbiträde (V), två extra
kontorsbiträden (2,400—2,220 kr.), en e. o.
vaktmästare (1 kl.) (VIII), en extra expedi-
tionsvakt (2,580 kr.).

Nämnd.

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.;
Lindblom, Edith M., ordf. i Kvinnliga kon-
toristföreningen i Stockholm; **Bäckman**, O. H.,
grosshandlare; **Carlsson**, K. A., kamrerare;
Jennel, C. A. W., prokurist; **Andersson**, G. K.
K., direktör; **Wijk**, A. M., Stockholms borgar-
skolas rektor; **Winberg**, C. H. T., specerihand-
lare; **Schött**, P. A. R., rektor.

Stockholms stads handelsskola.

Allmänna handelsavdelningen, högre
handelsavdelningen, korrespondent-
kursen.

*Birger Jarls Torg 7 och 9, C.; t. 20 21 33,
20 27 10; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.;
Kungstensgatan 4, Ö.; exp.: Birger Jarls
Torg 7, 2 tr., C.; t. 20 21 33, 20 27 10.*

Lys Förberedande korrespondentkurserna.

Regeringsgatan 47, C.; Kungstengsgatan 4, Ö.; exp.: Birger Jarls Torg 7, C.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Yrkesskolans ämneskurser för handel.

Birger Jarls Torg 7 och 9, C.; t. 20 21 33, 20 27 10; Kungstengsgatan 4, Ö.; Eriksbergsgatan 10, Ö.; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.; Regeringsgatan 47, C.; exp.: Birger Jarls Torg 7, C.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Kurser i stenografi och maskinskrivning.

Birger Jarls Torg 7 och 9, C.; t. 20 21 33, 20 27 10; Danderydsgatan 4 och 6, Ö.; Kungstengsgatan 4, Ö.; Eriksbergsgatan 10, Ö.; Regeringsgatan 47, C.; exp.: Birger Jarls Torg 7, C.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Läringskurser för handel.

Birger Jarls Torg 7 och 9, C.; exp.: Birger Jarls Torg 7 och 9, C.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Biträdesskolor inom manufaktur- och specierihandelsbranscherna.

Birger Jarls Torg 7 och 9, C.; t. 20 21 33, 20 27 10; exp.: Birger Jarls Torg 7 och 9, C.; t. 20 21 33, 20 27 10.

Stadens tekniska aftonskola.

Lokaler: Fridhemsgatan 17, K.; t. 53 50 33; exp.: Polhemsgatan 35 och Rålambsblov, K. (före kl. 17); t. 51 87 11.

Den 20 februari 1939 beslöt Stockholms stadsfullmäktige att från och med läsåret 1939—1940 upprätta en kommunal teknisk aftonskola. Denna kommunala tekniska aftonskola är upprättad i samband med omorganisationen av Tekniska skolan i Stockholm och i anslutning till det statliga Tekniska läroverket i Stockholm och skall ha sina lokaler i den

nya byggnad, som kommer att uppföras för Tekniska läroverket. Den fullständiga utbildningen kommer att omfatta åtta terminsklasser. Under de fyra första terminsklasserna lämnas undervisning i grundläggande ämnen såsom språk, matematik, fysik, kemi och ritning, och denna undervisning är även avsedd för sådana elever, som önska förbereda sig för inträde vid Tekniska läroverket. De två sista åren specialiseras utbildningen på olika facklinjer. Under vårterminen 1943 omfattar skolan 16 avdelningar och under höstterminen är det avsett, att den skall omfatta högst 18 avdelningar. Enligt en av stadsfullmäktiges kommitté uppgjord plan skall skolan, sedan den blivit fullt utbyggd, varje hösttermin intaga fyra avdelningar i klass 1 och varje vårtermin tre avdelningar.

Terminsavgiften utgör 40 kr. Inskrivningsavgiften är 10 kr.

Genom k. brev den 1 december 1939 har k. m. medgivit, att styrelsen för Tekniska läroverket i Stockholm tills vidare må utgöra styrelse jämväl för aftonskolan och att rektorn vid Tekniska läroverket tills vidare må vara rektor jämväl vid aftonskolan. Beträffande styrelsen för Tekniska läroverket, se sid. 390.

Författningar. K. brev 1 dec. 1939 till skolöverstyrelsen ang. styrelse för kommunala tekniska aftonskolan i Stockholm m. m. K. m. ts förnyade stadg. 4 nov. 1921 för den kommunala yrkesundervisningen, med ändr. K. kung. 4 nov. 1921 ang. statsunderstöd till kommunala och enskilda anstalter för yrkesundervisning, med ändr. Reglemente för Stockholms stads tekniska aftonskola, fastställt av skolöverstyrelsen 20 mars 1940.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 101,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 53,000 kr. (därav statsbidrag 22,000 kr.).

Styrelse, se Tekniska läroverket i Stockholm sid. 390.

Rektor (1,020 kr.).

Nordhult, A.; t. 51 87 11.

Överlärare och styrelsens sekreterare (10,500 kr.).

Ählén, K.; mottagning: Polhemsgatan 35, K.; t. 53 37 15, måndagar och torsdagar 13—14; Fridhemsgatan 17, K.; t. 53 50 33, måndagar 18—18,30.

Ett extra kontorsbiträde (2,400 kr.).

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse och i samband därmed stående institutioner m. m.

Idrotts- och friluftsstyrelsen.

*Hantverkargatan 26, 3 tr., K.; tel.: se
nedan expeditionen.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 4 mars 1929 att inrätta *Stockholms stads idrottsstyrelse*, vilken därefter trädde i verksamhet den 1 maj s. å.

Den 20 februari 1939 beslöt stadsfullmäktige att i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som framlagts i ett den 5 oktober 1938 av en av stadskollegiet tillsatt kommitté — friluftskommittén — avgivet betänkande, uppdraga åt idrottsstyrelsen att under benämningen *Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse* handhåva stadens friluftsverksamhet.

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse handhar förvaltningen av stadens för idrott, lekar, bad och friluftsverksamhet avsedda anläggningar, i den mån de icke enligt gällande författning eller särskilt beslut av stadsfullmäktige tillhöra annan myndighets förvaltning, samt handlägger övriga härmed sammanhängande frågor, vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande. För handläggning av vissa ärenden har styrelsen inom sig utsett särskilda ekonomi-, idrotts- och friluftssdelegerade (se nedan). Chef för styrelsens expedition och anläggningar är idrottsdirektören.

För särskilda arbetsuppgifter äger styrelsen påkalla biträde av vederbörande stadsmyndigheter. Sådant biträde lämnas av kammarkontoret för styrelsens bokföring.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse, fastställd av ÖA 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 55).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 2,340,100 kr., kapitalbudgeten 52,500 kr., dessutom förlagsmedel 55,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 724,170 kr.

Idrotts- och friluftsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Ahlström, E. A., försäljningschef, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Ek**, V. E., sekreterare, stadsfullm.

***von Friedrichs**, C.-A. H., kapten.

***Malm**, A. B., kamrerare.

Palmberg, J. H., järnsvarare.

Wide, E. E., folkskollärare, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Bagger-Sjöbäck, Inga M., förbundssekreterare.
Torslow Lundgren, Ragnvi G. A. A., fru, gymnastikdirektör.

***Sandberg**, E. T. G., tf. inspektör.

***Nordenfelt**, B., redaktör.

***Samuelson**, P. O., organisationschef, stadsfullm.

Karlsson, Hans G. B., tjänsteman.

Sekreterare (1,800 kr.).

Garpe, D. A. J., sekreterare (se sid. 90).

Idrotts- och friluftsstyrelsens delegerade m. m.

Ekonomidelegerade.

von Friedrichs, C.-A. H., vice ordf.; **Karlsson**, Hans G. B.; **Larsson**, Oscar E., ordf.; **Malm**, A. B.; **Samuelson**, P. O.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordning som de ledamöter (inberäknat ordföranden och vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt styrelsens beslut i första hand skola vara (dock att fru Torslow Lundgren är ersättare för såväl vice ordföranden som hr von Friedrichs).

IFS

Idrottsdelegerade.

Ahlström, E. A., ordf.; Bagger-Sjöbäck, Inga M.; Palmberg, J. H.; Sandberg, E. T. G., vice ordf.; Wide, E. E.

Friluftsstyrelsens delegerade.

Ek, V. E.; von Friedrichs, C.-A. H., vice ordf.; Karlsson, Hans G. B.; Larsson, Oscar E., ordf.; Nordenfelt, B.; Torslow Lundgren, Ragnvi G. A. A.

Styrelsen för Östermalms idrottsplats.
(Jfr nedan och sid. 409.)

Ordförande (utsedd av stadskollegiet): Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfulln.

Övriga ledamöter: Ahlström, E. A., försäljningschef, stadsfulln., Palmberg, J. H., järnsvarvare (utsedda av idrotts- och friluftsstyrelsen); Frohm, G. R., direktör, Wibom, T. H., major, vice ordf. (utsedda av Sveriges centralförening för idrottens främjande).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoleledningen m. fl.
(se sid. 311).

Idrotts- och friluftsstyrelsens expedition.

Hantverkargatan 26, 3 tr., K.: t. 52 02 60;
expeditionstid: 10—14.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 171,050 kr.

Idrottsdirektör (B).

Nyrén, G. H. (förr. t. o. m. 31/5 1945); mot-
tagningstid: 10—11.

Ingenjör (20).

Svenson, B. A.

Kamrerare (3 kl.) (19).

Ljungman, C. G.

Extra friluftstintendent.

Vakant.

Förste kammarsskrivare (17).

Swahn, C. E. E. (T).

Kontorsskrivare (9).

Bergström, f. Grönberg, Karin I.

Extra kontorsskrivare och registrator (4,344 kr.).

Sandström, f. Erikson, Märta V.

Extra ingenjör (6,480 kr.).

Fröling, K. W. F.

E. o. tekniskt biträde (XV).

Blomkvist, E. V.

Extra verkmästare (6,000 kr.).

Holm, G. H. L.

E. o. amanuenser (XIII).

Hjort, A. L.; Carlberg, K. E. B., tjf., tf. Hellner, K. G. A.

Ett första kontorsbiträde (7), tre e. o. kontorsbiträden (V), en expeditiönsvakt (6), ett vaktmästarbiträde (1,980 kr.).

Under idrotts- och friluftsstyrelsens förvaltning stående anläggningar m. m.¹⁾

Idrottsanläggningar och lekplaner.

I Stockholm finnas f. n. tretton större idrottsplatser, nämligen Stadion samt Östermalms, Johanneshovs, Hammarby, Kristinebergs, Stadshagens, Hjorthagens, Zinkensdamms, Enskede, Älvsjö, Aspuddens, Sora Mossens och Mälarhöjdens idrottsplatser. Av dessa äro Stadion och Östermalms idrottsplatser anlagda å staten tillhöriga områden samt de elva övriga belägna å Stockholms stad tillhörig mark.

Stadion är anlagt av Sveriges centralförening för idrottens främjande (med bidrag av lotterimedel) och förvaltas av en av k. m. t. till-
satt styrelse, Stadionstyrelsen.

Östermalms idrottsplats, som är anlagd av Sveriges centralförening för idrottens främjande, förvaltas — i enlighet med av stadsfullmäktige för beviljande av anslag till idrottsplatsens ombyggnad föreskrivet villkor — av en särskild styrelse, i vilken stadskollegiet utser en ledamot, tillika ordförande, samt idrotts- och friluftsstyrelsen och centralföreningen vardera två ledamöter (jfr ovan). Styrelsens förvaltning skall vara underkastad revision av stadens revisionskontor och två revisorer, av vilka idrotts- och friluftsstyrelsen och centralföreningen vardera utse en.

Staden lämnar ett årligt bidrag till kostnaderna för underhåll och skötsel av idrottsplatsen, under villkor att stadens skolungdom

¹⁾ Samtliga idrottsplatser i Stockholm, såväl kommunala som övriga, hava upptagits i nedanstående redogörelse.

tillförsäkras viss dispositionsrätt till densamma (jfr sid. 409).

Johanneshovs idrottsplats har anlagts av Stockholms idrottsförbund på ett av förbundet arrenderat, staden tillhörigt område strax söder om Skanstull. Arbetena å anläggningen hava till större delen utförts av staden såsom nödhjulsarbeten. Idrottsplatsen är ännu icke färdig, men har dock i viss begränsad utsträckning tagits i bruk.

Hammarby idrottsplats, som är belägen å ett staden tillhörigt område invid Hammarbyleden (adress: Södermannagatan 61), är utarrenderad till Hammarby idrottsförening, som har att på egen bekostnad underhålla idrottsplatsen med byggnader och övriga anläggningar. Staden lämnar årligt bidrag till idrottsplatsens underhåll, under vilkor att viss skolorundom beredes kostnadsfritt tillträde till densamma (jfr sid. 409).

Kristinebergs, Stadshagens, Hjorthagens, Zinkensdamms, Enskede, Älvsjö, Aspuddens, Stora Mossens och Mälarhöjdens idrottsplatser (se nedan), vilka tillkommit medelst å stadens stat anvisade anslag, förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen.

Förutom nu nämnda idrottsplatser finnes ett antal *idrottsplaner* av enklare beskaffenhet, bland vilka de i Vasaparken samt invid Matteus, Johannes och Skarpnäcks skolor och vidare de å Stora Essingen, i Bellevueparken, Tantolunden, Traneberg, Blommensens, Midsommarkransen, Örby, Långbrodal och Södertörn äro de största och mest utnyttjade. Därjämte har idrotts- och friluftsstyrelsen lämnat ekonomiskt bidrag till idrottsorganisationer, vilka anlagt idrottsplaner på mark, som avgiftsfritt eller mot lågt arrende upplåtits av staden. För idrottsutövning användas även de *lekplaner*, som äro belägna i stadens parker, i koloniträdgårdsområdena, vid folkskolorna eller å andra lämpliga ställen. Genom arbetslöshetskommitténs försorg hava lekplaner anlagts i följande koloniträdgårdsområden, nämligen i Björken, Svedmyra, Valla, Årsta och Akeshov III. Sammanlagda antalet idrotts- och lekplaner, som äro i bruk, utgör omkring 40 st. En större sportstuga, inrymmande samlingsrum, omklädnadslokaler samt en skidhall, finnes uppförd invid Enskede idrottsplats (se nedan). En mindre sportstuga i Fagersjö har uppförts och tagits i bruk år 1939.

En invid Eriksdalsskolorna uppförd hall för inomhusidrott — Eriksdalshallen — öppnades hösten 1939. Hallen inrymmer två banor om 22×43 meter resp. 17×37 meter, omklädnadsutrymmen, expeditiionslokaler, pressrum, sjukrum, serveringslokal m. m. Antalet åskådarplatser utgör 2,134, varav 1,144 sittplatser. Vid vissa arrangemang kan antalet platser utökas med ytterligare 1,524 sittplatser och 1,248 ståplatser.

Staden har under senare år medverkat till anläggandet av *tennisbanor*, ehuru i begränsad utsträckning och endast med avseende på

utebanor. Vid det av staden anordnade Eriksdalsbadet finnas fem dylika banor, vilka i likhet med anläggningen i övrigt äro utarrenderade till sim- och idrottsklubben Hellas (se nedan). Å området för Kristinebergs idrottsplats finnas tio tennisbanor i enskild ägo. Därjämte hava anlagts fem tennisbanor i Smedslätten, två i Hjorthagen, tre i Enskede, tre i Mälarhöjden samt två vid Platenbadet (se nedan), vilka anläggningar förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen och upplåtas dels till tennisorganisationer, dels direkt till allmänheten. Skötseln av tennisbanorna handhaves av personalen vid idrotts- och badanläggningarna.

För instruktions- och ungdomsverksamhet har för år 1943 anvisats ett anslag å 35,000 kr.

Uppgifter angående avgifterna å ifrågavarande anläggningar kunna erhållas å idrotts- och friluftsstyrelsens expedition.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 919,315 kr., kapitalbudgeten 10,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 167,300 kr.

Kristinebergs idrottsplats.

Kristineberg, K.; t. 50 95 15.

Föreståndare (11).

Hertzell, S. E. T.

Stora Essingens idrottsanläggning.

Essingen; t. 53 97 90.

Stadshagens idrottsplats.

Stadshagen, K.; t. 50 05 25.

Föreståndare (11).

Eriksson, A. L.

Vasaparkens idrottsanläggning.

Tel. 30 30 66.

Hjorthagens idrottsplats.

Jägmästargatan, Hjorthagen; t. 61 05 01.

Föreståndare (11).

Eklind, H. A.

Bellevue idrottsanläggning.

Tel. 31 55 55.

Zinkensdamms idrottsplats.

Ringvägen 16, Sv.; t. 42 24 90.

E. o. föreståndare (XI).

Bengtson, K. A.

Tantolundens idrottsanläggning.

Tel. 41 41 00.

Enskede idrottsplats.

Enskede 1; t. 49 16 85.

Föreståndare (11).

Nilson, G. A.

Enskede sportstuga.

Enskede 1; t. 49 27 55.

Älvsjö idrottsplats.

Älvsjö 1; t. 47 12 33.

E. o. föreståndare (XI).

Nylander, E. T.

Aspuddens idrottsplats.

Aspudden; t. 45 05 75.

Föreståndare (11).

Stråhle, B. E. R.

Mälarhöjdens idrottsplats.

Johannisdalsgats förlängning, Mälarhöjden; t. 46 11 18.

Stora Mossens idrottsplats.

Västerled, Äppelvikens; t. 25 35 27.

Föreståndare (11).

Björkman, E. G.

Eriksdalshallen.

Ringvägen 70, Sö.; t. 43 88 90.

Föreståndare

(gemensam med Forsgrénka badet).

Thor, E. V. (se sid. 351, 352).

Två vaktmästare (3,540—2,940 kr.).

Smedslättens tennisbanor.

Alviksvägen—Djurklovvägen, Smedslätten; t. 25 05 22.

Hjorthagens tennisbanor.

Jägmästargatan, Hjorthagen; t. 61 05 01.

Enskede tennisbanor.

Enskede idrottsplats, Enskede 1; t. 49 16 85.

Flatenbadets tennisbanor.

Flatenbadet, Stockholm 20; t. Älta 100.

Mälarhöjdens tennisbanor.

Mälarhöjdens idrottsplats, Johannisdalsgats förlängning; t. 46 11 18.

För samtliga idrottsanläggningar: varierande antal arbetare.

Skid- och kälkbackar samt skridskobanor.

Av Föreningen för skidloppningens främjande hava, delvis i samarbete med andra organisationer, anlagts *skidbackar* vid Fiskartorpet och vid Rosendals slott å Södra Djurgården, ävensom en större sportstuga vid Fiskartorpet, vilken under hela året är avgiftsfritt tillgänglig för den idrottsutövande allmänheten. Till föreningens verksamhet lämnar staden bidrag (jfr sid. 409). Idrotts- och friluftsstyrelsen utförde hösten 1942 ny fartuppbbyggnad för skidbacke i Stadshagen. Å styrelsens stat äro medel upptagna för underhåll och drift av skidbackar, därav två i Enskede, en i Stadshagen, en vid Stora Mossen i Bromma samt en i Älvsjö, ävensom av smärre skid- och teknikbackar i stadens parker och ytterområden. Inom staden och dess närmaste omgivningar anordnas ett antal *skidspår*, f. n. uppgående till tjugufem, dels för allmänhetens åkning, dels för avläggande av skolmärkesprov. Vidare underhållas trettioåtta *kälkbackar* i stadens parker och förstäder.

Genom styrelsens försorg anordnas *skridskobanor* dels å vissa av styrelsens idrottsplatser och lekplaner, dels i parker, dels ock vid sådana stadens folkskolor, som äro belägna på större avstånd från de allmänna skridskobanorna. Under vintersäsongen 1942—1943 hava i enlighet härmed anordnats fyrtionio banor. Dessutom lämnar staden bidrag till upprättande av för allmänheten upplåtna, enskilda skridskobanor i Stockholm med närmaste omnejd, under villkor att frikort utlämnas till barn i stadens skolor (jfr sid. 409). Vintersäsongen 1942—1943 hava tretton sådana banor anlagts.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 220,610 kr.

Främjande av gymnastikverksamhet.

För *gymnastikändamål* lämnar staden bidrag till enskilda sammanslutningar (jfr sid. 409). Därjämte finnes i Vasa realskolas byggnad en kommunal gymnastikanläggning, inrymmande en gymnastiksal med erforderliga omklädnadsutrymmen samt avsedd i främsta hand för den frivilliga gymnastiken. I den mån anläggningen icke toges i anspråk för detta ändamål, är den upplåten för tennisspel. I Forsgrénka medborgarhuset å Södermalm har inrymts en gymnastiksal, som tagits i bruk hösten 1939. Gymnastiksalen, som står i direkt förbindelse med Forsgrénka badet, är inredd jämväl för handboll och tennisspel. Salens golvyta mäter 16,5 × 36 meter. En mindre åskådarläktare rymmer 120 personer. Bägge gymnastikanläggningarna förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 73,250 kr.; inkomster: driftbudgeten 23,000 kr.

Kommunala gymnastikanläggningen i Vasa realskola.

Hälsingegatan 4, Va.; t. 30 46 74; ang. upplåtelser 52 02 60.
En vaktmästare; t. 30 46 74.

Forsgrénka gymnastikhallen.

Medborgarhuset, Medborgarplatsen, Sö.; t. 40 11 02 och 40 07 05 (kassan).

Föreståndare

(gemensam med Forsgrénka badet).

Thor, E. V.

Två biträden (1,980—1,860 kr.).

Badanläggningar.

I Stockholm finnas sju större friluftsbad, nämligen friluftsbadet i Vanadislundens samt baden vid Tranebergssbro, Eriksdal, Solvik (Smedslätten), Flaten, Älvsjö och Mälärhöjden. Ett mindre kallbadhus med två bassänger finnes vid Kyrksjön i Bromma. Ett mindre badhus (s. k. badsump) är beläget i Södertörns villastad. Vidare hava mindre strandbad anordnats i Södra Ångby, å Stora Essingen, å Kungsholmslandet vid Essingesundet, å Långholmen, vid Årstavikens södra strand, i Gröndal samt vid Långsjön i Brännkyrka. Därjämte har staden tillgodosett behovet av varmbadanläggningar i vissa, framför allt mera avlägsat belägna stadsdelar genom anläggningar i Aspudden, Älvsjö, Mälärhöjden, Hjorthagen, Bällstalund, Örby och Enskede samt en flytande badanläggning vid Liljeholmsviken. En större varmbadanläggning har inrymmts i Forsgrénka medborgarhuset. Samtliga nämnda badanläggningar äro ställda under idrotts- och friluftsstyrelsens förvaltning.

Vanadisbadet, beläget i Vanadislundens, är ett bassängbad med renat och uppvärmt vatten. Det sistnämnda möjliggör längre badsäsong än vid övriga friluftsbad, nämligen från mitten av maj till omkring mitten av september. Tidigare under värsäsongen kan badet hållas öppet för solbad med dusch.

Tranebergssbadet är f. n. uthyrt till enskild person.

Eriksdalsbadet är anordnat å en staden tillhörig, förut av vattenledningsverket disponerad tomt med användande av där befintliga forna filterbassänger m. m. Badet är utarrenderat till sim- och idrottsklubben Hellas. Stadsfullmäktige beslöt år 1398 anläggandet av ett nytt friluftsbad i Eriksdalslundens i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen framlagt förslag.

Kallbadhuset vid Kyrksjön i Bromma är uthyrt till enskild person.

Solviksbadet i Smedslätten är ett strandbad vid Mälaren.

Flatenbadet, beläget vid sjön Flaten i Enskede församling, är Stockholms största strandbad med en badstrand av ca 1,200 meters längd. Inom anläggningen finnas även två tennisbanor samt idrotts- och lekfält. Sedan sommaren 1935 anordnas vid badet särskilda bad för barn. Barnen färdas under tillsyn av ledare till och från badet i abonnerade bussar. Vid badet anordnas simundervisning och lekar, varjämte varje barn erhåller en portion mjölk och bröd.

Älvsjöbadet invid Huddingevägen i Älvsjö är ett bassängbad med renat vatten.

Mälärhöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning omfattar förutom strandbadet även ett lägerlivsområde.

I Forsgrénka medborgarhuset är inrymd en större varmbadanläggning, Forsgrénka badet, som togs i bruk hösten 1939. Badet är ett gemensamhetsbad med en bassäng om $12 \times 33\frac{1}{3}$ meter, bastu- och tvaingsrum samt omlädningsutrymmen för 400 badgäster samtidigt. Vid tävlingar kan beredas åskådarplatser för omkring 1,000 personer.

Det i Aspudden å en av Sveriges litografiska tryckerier kostnadsfritt upplåten tomt belägna varmbadhuset, som under år 1939 ombyggs och utvidgats, inrymmer ett större omlädningsrum, ett tvättrum med duschar, en bastu, en 6×15 meter stor simbassäng, två karbadshytter m. m. Ett mindre varmbadhus finnes även i Älvsjö.

Skolbadanläggningarna i Mälärhöjdens, Hjorthagens, Bällstalunds, Örby och Enskede skolor hava vissa tider, då de ej varit erforderliga för skolornas behov, varit upplåtna för allmänheten. Dessa badanläggningar hava dock på grund av bränslebrist hållits stängda från början av januari månad 1940. De tidigare i Älviks och Stora Essingens folkskolor drivna folkbaden hava nedlagts fr. o. m. den 1 januari 1941. Förvaltningen av dessa bad, i den mån de äro avsedda för allmänheten, handhaves av styrelsen.

I syfte att försöksvis utröna lämpligheten av flytande badanläggningar hava stadsfullmäktige anvisat medel till en dylik anläggning på en flytande ponton av vattentät betong, innehållande, förutom uppvärmnings- och filteranordningar, en mindre simhall, avklädningsrum, bastu, läktare m. m. Anläggningen är förlagd till Liljeholmsviken (vid Hornsgatan) och drives under namnet Liljeholmsbadet.

Staden lämnar bidrag till Svenska livräddningssällskapet för anordnande av kostnadsfri *simundervisning* samt *undervisning i livräddning* åt elever vid vissa av huvudstadens undervisningsanstalter (jfr sid. 409).

Uppgifter angående avgifterna å ifrågakvarande anläggningar kunna erhållas å styrelsens expedition.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 834,340 kr.; kapitalbudgeten 15,500 kr.; inkomster: driftbudgeten 519,450 kr.

Friluftsbad.

Vanadisbadet.

Vanadislunden (ing. från Sveavägen); t. 30 12 11.

Under badsäsongen en *badintendent*, en *förste simlärare*, en *simlärare* och en *simlärarinna*.

Tranebergsbadet.

Fredhäll (vid Tranebergssund): t. 50 56 98.

Utarrenderat (se ovan).

Eriksdalsbadet.

Eriksdalslunden (ing. från Ringvägen); t. 41 11 38.

Utarrenderat (se ovan).

Flatenbadet.

Stockholm 20; t. Älta 100.

E. o. tillsynsman (IX).

Karlström, K. S.

Under badsäsongen en *förste simlärare*, en *simlärare* och två *simlärarinnor*.

Älvsjöbadet.

Invid Huddingevägen; t. 47 15 07.

Under badsäsongen en *förste simlärare*, en *simlärare* och en *simlärarinna*.

Långsjös friluftsbad.

Invid Långsjöplan; t. 47 21 60.

Under badsäsongen en *förste simlärare* och en *simlärare*.

Mälarhöjdens friluftsbad.

Vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning; t. 46 12 71.

Under badsäsongen en *förste simlärare* och två *simlärare*.

Gröndalsbadet.

I kv. Bommen vid Sjöbjörnsvägen; t. 45 24 18.

Under badsäsongen en *simlärare*.

Solviksbadet.

Smedslätten; t. 25 04 00.

Under badsäsongen en *förste simlärare*, en *simlärare*, två *simlärarinnor* och en *förste vaktmästare*.

Ängbybadet.

Södra Ängby, postadress: Åkeshov; t. 37 08 76.

Under badsäsongen en *förste simlärare*, en *simlärare* och en *simlärarinna*.

Stora Essingens friluftsbad.

Invid Oxhålshamnen å öns västra sida; t. 51 63 51.

Under badsäsongen en *förste simlärare* och en *simlärare*.

Essingesundets friluftsbad för damer och barn.

Å Kungsholmslandet nordväst om bron till Lilla Essingen; t. 51 28 82.

Under badsäsongen en *simlärarinna*.

För samtliga friluftsbad: två *simlärare* och två *simlärarinnor* såsom avlösare å ledighetsdagar samt varierande antal arbetare.

Inomhusbad (varmbad).

Forsgrénska badet.

Medborgarhuset, Medborgarplatsen, Sö.; t. 40 11 02 och 40 07 05 (kassan).

Föreståndare (7,500 kr.).

Thor, E. V.

Ett extra första kontorsbiträde (2,916 kr.), en *siminstruktör* (3,216 kr.), två *förste badmästare* (3,120 kr.), sex *badmästare* (2,880—2,760 kr.), fem *badassistent*er (2,160—1,980 kr.), två *kassörskor* (2,400 kr.), en *förrädsföreståndarinna* (2,286 kr.), en *expeditionsvakt* (2,100 kr.) samt *städerskepersonal* och *varierande antal garderobsvakter*.

Liljeholmsbadet.

Liljeholmsviken vid Liljeholmsbron, Hornstull; t. 40 71 38.

En *förste badmästare*, två *badmästare* samt två *timavlönade baderskor*.

Älvsjö varmbadhus.

Johan Skyttes Väg 232, Älvsjö 1; t. 47 17 20.

En *badföreståndarinna* (4), en *badmaskinist*.

Aspuddsbadet.

Schlytersvägen 53, Aspudden; t. 45 00 11.

En *badföreståndarinna* (4), en *badmaskinist* samt ett *badbiträde*.

Friluftsverksamhet.

Det alltmer stegrade intresset för friluftsliv i skilda former, som gjort sig gällande under senare år, har bland annat tagit sig uttryck i *idkande av lägerliv* i ökad omfattning. Genom lägerlivets allt större utbredning och förläggande till mera bebyggda trakter hava emellertid svårigheter uppstått för dess utövare, samtidigt som vissa betänkligheter gjort sig gällande mot rörelsen på grund av den skadegörelse, som lägerlivsidkarna i vissa fall åstadkomma genom ovarsamt bruk av eld och genom skövling av skog och annan växtlighet.

För att bereda tillfälle till en ordnad lägerlivsrörelse och för att koncentrera ett större antal av densamma utövare till för ändamålet lämpliga platser i Stockholms omgivning har staden ställt till lägerlivsidkarnas förfogande ett större område invid sjöarna Flaten (jfr sid. 351) och Älten i Enskede församling samt ett område vid Mälärhöjdens friluftsbad, varest genom idrotts- och friluftsstyrelsens försorg vidtagits vissa för berörda ändamål erforderliga anordningar. Lägerlivsområden finnas dessutom å Farstanäset vid sjön Magelungen och vid Nibbla i Ekerö, där anordningar påbörjats för områdenas iordningställande för ändamålet. Vid Hökmossen utmed Södertäljevägen samt vid Södra Ångby i närheten av Ångbybadet äro anordnade campingplatser för *turister*.

Från och med år 1940 registreras på alla lägerlivsområden samtliga tältande och varje tältinnehavare har att erlägga en mindre tältningsavgift.

För friluftssändamål har staden genom beslut av stadsfullmäktige den 7 december 1936 förvärvat egendomen Tyresta i Österhaninge socken. Egendomen är belägen fågelvägen ca 2 mil sydost ut från stadens centrum och har en areal av ca 1,416 har. Friluftskommittén har i sitt betänkande av den 5 oktober 1938 framlagt en detaljerad plan för områdets utnyttjande och förvaltning såsom naturallmänning. Under år 1939

restaurerades en av de äldsta byggnaderna i Tyresta by, den s. k. Dahlgrensgården, och iordningställdes såsom raststuga. Skötseln av raststugeverksamheten har uppdragits åt Svenska turistföreningen. I övrigt pågår restaurering av äldre byggnader inom Tyresta by i enlighet med tidigare härför uppgjord plan. Under år 1942 har med medel, som delvis anvisats ur fonden för friluftslivets främjande samt delvis av stadsfullmäktige, den s. k. Janssonsgården restaurerats och iordningställdes till scoutstuga och är nu upplåten till Stockholms scoutkår. Ävenså ha i 1941—1942 års stater anvisats medel för iståndsättande av byggnader för jordbruket.

För att bereda skolungdomen tillfälle till idrotts- och friluftsliv under vinterloven anordnas utflykter i samarbete med Skidfrämjandet. För dessa *skolungdomsutflykter* har för år 1943 anvisats ett anslag å 10,000 kr.

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 121,535 kr., kapitalbudgeten 27,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 14,420 kr.

Lägerlivsområdena vid Flatenbadet och Älten.

Flatenbadet, Stockholm 20; t. Älta 100.

Mälärhöjdens lägerlivsområde.

Mälärhöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning; t. 46 12 71.

Farstanäsets lägerlivsområde.

Södertörns villastad; t. Södertörns villastad 4 45.

Nibbla lägerlivsområde.

Ekerö; t. Träkvista 123.

Tyresta.

Österhaninge; t. Handen 260.

En tillsynsman (2,940 kr.).

Stockholms stads biblioteksnämnd.

Biblioteksnämnden.

*Sveavägen 73, Va.; postgirokonton nr 57800;
tel.: se nedan, stadsbiblioteket.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 23 april 1923 att inrätta *Stockholms stads biblioteksstyrelse*. Den trädde i verksamhet i juni s. å. I samband med omorganisationen av kommunalförvaltningen år 1940 ändrades styrelsens namn till *Stockholms stads biblioteksnämnd*.

Enligt sin instruktion skall biblioteksnämnden handhåva förvaltningen av stadsbiblioteket och därmed sammanhängande ärenden rörande stadens biblioteksväsen ävensom de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Bl. a. har nämnden numera att avgiva yttranden över ansökningar om bidrag av stadens medel till enskilda biblioteks-, föreläsnings- och folkbildningsanstalter. Dylika anslag uppföras å biblioteksnämndens stat. (Beräffande dessa institutioner se avd. 4.)

Biblioteksnämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Nämnden biträdes vid förvaltningen av stadens biblioteksväsen av stadsbibliotekarien, som är chef för stadsbiblioteket. Stadsbibliotekarien äger närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads biblioteksnämnd, fastställd av ÖA 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 57).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 1,677,698 kr.; inkomster: driftbudgeten 101,124 kr. (därav statsbidrag 7,000 kr.).

Biblioteksnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Hökerberg, f. Bergström, Eva M. Ch., redaktör.

Övriga ledamöter.

***Froste, f. Melander, Margit S.**, fru, stadsfullm.

***Malmberg, G. E.**, ombudsman, stadsfullm.

Månsson, O. P., instruktör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

***Bolin, E. I.**, fil. lic.

***Steenberg, K. J. E.**, folkskolinspektör, stadsfullm. 2:e vice ordf.

Mehr, H. J. L., sekreterare.

Gullmar, Ebba, kontorist.

Delegerade för bokinköpen.

Månsson, O. P.; Hökerberg, f. Bergström, Eva M. Ch.

Sekreterare.

Stadsbibliotekarien (se sid. 355).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoleledningen m. fl. (se sid. 311).

Stadsbiblioteket.

Adresser, telefoner och expeditionstider: se nedan.

Stockholms stadsbibliotek, som övertagit de flesta förut i Stockholm befintliga, av församlingar eller föreningar förvaldade folkbiblioteken (ang. dessas tidigare verksamhet m. m. se 1927—1930 års kommunalkalendrar), består av ett huvudbibliotek jämte 16 filialer samt två mindre bokdepåer. Huvudbiblioteket öppnades för allmänheten den 2 april 1928 och den första filia-

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

len (filial 1, se nedan) den 17 oktober 1927. Filialerna äro av olika storlek och hållas öppna under olika tider (se därom nedan). I de flesta av filialerna finnes utom avdelningen för vuxna en särskild ungdoms- och barnavdelning. I vissa filialer, inrymda i folkskolehus i stadens ytterområden, har lärjungebiblioteket sammanförts med stadsbibliotekets ungdomsavdelning och ställts under stadsbibliotekets ledning. Flerstädes finnas särskilda läsrum såväl för barn som för vuxna. Å filialerna kunna böcker lånas ej endast ur deras eget bokbestånd utan även från huvudbiblioteket. Två av filialerna äro belägna på Södermalm, en på Östermalm, en på Kungsholmen, en i Staden Mellan Broarna, en i Värtan, fem i Bromma, en i Enskede och fyra i Brännkyrka. De ovan omnämnda bokdepåerna äro förlagda till skol- och yrkeshemmet för gossar å Skrubba och till läringshemmet för gossar vid Katarina Bangata.

Bokbeståndet i samtliga till stadsbiblioteket hörande bibliotek utgjorde den 1 januari 1943 sammanlagt ca 557,000 band (dessutom 697 hyllmeter katalogiserade deponerade böcker). Accessionen under år 1942 uppgick till 31,735 band, medan 19,341 band utrangerades. Hela antalet inskrivna låntagare var vid 1942 års slut 132,156 (därav under året nyinskrivna 17,915, omskrivna 26,395). Under år 1942 uppgick antalet besök i biblioteken till 1,808,026, varav 228,430 i huvudbibliotekets tidnings- och tidskriftsrum, och antalet boklån till 2,618,210.

Stadsbiblioteket hålles kostnadsfritt öppet för alla, såväl vuxna som ungdom och barn. I huvudbiblioteket samt i de filialer, där särskild ungdoms- och barnavdelning finnes, är åldersgränsen för tillträde till vuxnas avdelning i regel 16 år. Rätt till avgiftsfria hemlån hava alla i staden mantalsskrivna personer och, oavsett mantalsskrivningsorten, dels personer, som äro anställda i Stockholms kommuns tjänst eller av kommunen uppbära pension, jämte hemnavarande familjemedlemmar, dels lärare och elever vid i Stockholm befintliga undervisningsanstalter. Personer i övrigt, som äro mantalsskrivna i Stockholms förortsområde (se kommunalkalendern 1933, sid. 484), kunna mot erläggande av en årsavgift av 3 kr. erhålla rätt till hemlån.

På sjukhusdirektionens förslag beslöt stadsfullmäktige den 14 december 1936 upprättandet av ett patientbibliotek fr. o. m. 1937 vid S:t Eriks sjukhus, att skötas genom biblioteks nämndens försorg och utgörande det första ledet i en planerad organisation av sådana bibliotek vid vissa av stadens sjukhus. Under år 1938 upprättades ett liknande bibliotek vid S:t Görans sjukhus.

Författningar. Reglemente för Stockholms stadsbibliotek, fastställt av biblioteksstyrelsen 18 jan. 1929, med ändr. 16 maj 1933, 2 febr. 1935 samt 19 dec. 1942. Instruktion för stadsbibliotekarien, fastställt av biblioteksstyrelsen 24 nov. 1925. K. kung. 24 jan. 1930 ang.

understödjande av folkbiblioteksväsendet, med ändr. Skolöverstyrelsens kung. 8 febr. 1930 med vissa föreskrifter rörande folkbiblioteksväsendet, med ändr.

Stadsbibliotekarie (B).

Knutsson, K. P., professor (förordn. t. o. m. ³¹/10 1947); t. 30 87 98; mottagningstid: 11—12 (utom lördagar).

Huvudbiblioteket.

Sveavägen 73 (postadress: Odengatan 53, Va.); t. 30 69 44 (accessionsavd.), 30 31 78, 30 29 04 (katalogiseringsavd.), 31 67 42 (låntagarregister), 30 23 60 (räkenskapsavd.), 30 31 71 (utlåningsexp. för vuxna, lånedisk), 30 34 22, 31 67 33 (utlåningsexp:s tjänsterum), 30 32 01 (ungdoms- och barnavd.), 30 34 72 (upplysningen), 30 69 58 (vaktrum).

Biblioteket är öppet för allmänheten å följande tider:

avd. för vuxna: vardagar utom lördagar 10,30—20,30 (25 aug.—24 juni), 10,30—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 10,30—17; facksalarna, tidskrifts- och tidningsrummen för läsning på stället dessutom vardagar utom lördagar 10,30—21,30 (1 okt.—30 april).

ungdoms- och barnavd.: vardagar utom lördagar 14—20 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (16—24 aug.), lördagar 14—17. 25 juni—15 aug. hålles ungdoms- och barnavd. stängd.

I stadsbibliotekets huvudbyggnad inrymmas bl. a. en stor utlåningshall, som upptar större delen av byggnadens mittparti, fem andra utlånings- och läsesalar, tidskriftsrum, tidningsrum, en ungdoms- och barnavdelning med utlånings- och läsrum, »sagorum», bokmagasin, rum avsedda för studiecirklar, personalrum m. m.

Huvudbibliotekets bokbestånd uppgår vid innevarande års ingång till ca 228,400 band. Till denna siffra komma ytterligare från huvudbiblioteket till de olika filialerna utsända vandringsbibliotek.

Stadsbibliotekarie.

Knutsson, K. P. (se ovan).

Förste bibliotekarier (22).

Kolmodin, O. T., t. 31 67 40; **Åkerman, O. B.**, t. 31 67 41; mottagningstider: 11—12 (utom lördagar).

Andre bibliotekarier (19).

Lundberg, Hildur Ch.; **Åhlander, F. E.** (se sid. 356); **Gavellius, G. L.** Elisabet (se sid. 356); **Berggren, A. K.** Elisabeth (se sid. 357); **Waldner, A. O. T.**; **Larsson, Hanna M.** (se sid. 356).

Bin *E. o. andre bibliotekarier (XIX).*

Hallberg, Hallgärd, **Ljungdal**, A. G., förste biblioteksassistenter (se nedan).

Extra andre bibliotekarier (6,360 kr.).

Edlund, G. E. J. G., **Hede**, A. Brita, förste biblioteksassistenter (se nedan); **Löfgren**, A. F., kontorsassistent (se nedan); **Hulth**, C. J.; **Ström**, S. A. F.

Kontorsassistent (13).

Löfgren, A. F., tj. (se ovan), *tf.* **Granath**, K.-E.

Förste biblioteksassistenter (12)

(varav en förestår patientbiblioteken å vissa sjukhus, se ovan).

Bennet, G. Elisabeth; **Landergren**, f. Grund, Anna E. B., föreståndarinnorna vid barn- och ungdomsavg.; **Ringenson**, Eva A. E.; **Artzell**, f. Ohlson, Ola I. M.; **Granér**, f. Nilsson, Karin A.; **Lundgren**, I. M. S. (Maj); **Hamrin**, T. O.; **Lychou**, S. Gudrun; **Olsson**, Karin E.; **Tengbom**, S. E. (Elsa); fyra tj. (se ovan), en vakant, *tf.* **Lundstedt**, G. Z. M. (Gunnil), **Hedlund**, E. Brita, **Löfgren**, f. Myrén, Edith M., **Setterwall**, Sigrid B. H., **Elvers-Hulth**, Märtha G. J. (e. o. förste biblioteksassistenter, se nedan).

E. o. förste biblioteksassistenter (XII).

Fem tj. (se ovan), *tf.* **Svensson**, Anna V. (se sid. 357), **Ericsson**, f. Söderström, Carin.

Trettio biblioteksassistenter (9), fjorton e. o. biblioteksassistenter (IX), nio e. o. kontorsbiträden (V), åtta extra kontorsbiträden (2,760—2,400 kr.), timavlönad personal.

(En del av denna personal är placerad på filialerna, se vidare nedan.)

Förste expeditionsvakt (8).

Kastling, S. O.

En maskinist (3 kl.) (12), en bokbindare (10), två expeditionsvakter (6), en e. o. hantverkare (VII), två e. o. expeditionsvakter (VI), nitton e. o. expeditionsvaktsbiträden (III), fyra e. o. bokbinderskor (III), tre extra expeditionsvaktsbiträden (2,424—1,980 kr.) samt timavlönad expeditionsvaktsbiträdespersonal.

(En del av denna personal är placerad på filialerna.)

Filialer.

Vissa av de mindre filialerna äro stängda kortare tid under sommaren.

Filial 1.

Forsgrénsska medborgarhuset, Medborgarplatsen, Sö.; t. 40 04 93 (utlåningsexp. för vuxna), 40 04 83 (upplysningen), 41 19 70 (ungdoms- och barnavd.).

Filialen är öppen för allmänheten å följande tider:

avd. för vuxna: vardagar utom lördagar 10,30—20,30 (25 aug.—24 juni), 10,30—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 10,30—17:

ungdoms- och barnavd. å samma tider som huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 68,000 band. Förutom utlånings- och läsesalar m. m. inrymmer filialen rum avsedda för studiecirkelverksamhet.

Föreståndare.

Åhländer, F. E., andre bibliotekarie (se sid. 355), t. 42 55 13.

Extra andre bibliotekarie.

Hede, A. Brita (se ovan).

Tio biblioteksassistenter, fyra kontorsbiträden.

Expeditionsvakt (6)

(auv. inneh. åtnjuter avlöning enl. lönegrupp 7).

Svensson, A. R., tj., *tf.* **Kastling**, B. E.

Filial 2.

Hornsgatan 78, Sö.; t. 40 13 08.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar utom lördagar 14—20,30 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 14—17; ungdoms- och barnavd. å samma tider som vid huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 37,600 band.

Föreståndarinnorna.

Larsson, Hanna M., andre bibliotekarie (se sid. 355).

Fem biblioteksassistenter.

Filial 4.

Sturegatan 38, Ö.; t. 62 72 16.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar utom lördagar 14—20,30 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 14—17.

Bokbestånd: c:a 30,900 band.

Föreståndarinnorna.

Gavelius, G. L. Elisabet, andre bibliotekarie (se sid. 355).

Två biblioteksassistenter.

Filial 6.

Hantverkargatan 73, K.; t. 50 41 22.

Filialen är öppen för allmänheten vardagar utom lördagar 14—20,30 (25 aug.—24 juni), 14—19,30 (25 juni—24 aug.), lördagar 14—17; ungdoms- och barnavd. å samma tider som vid huvudbiblioteket (se ovan).

Bokbestånd: c:a 45,500 band.

Föreståndarinna.

Berggren, A. K. Elisabeth, andre bibliotekarie (se sid. 355).

Fem biblioteksassistenter, ett kontorsbiträde.

Filial 7.

Tyska Stallplan 2, C.; t. 11 69 02; expeditionstid: måndagar, tisdagar, onsdagar och torsdagar 17,30—20,30, lördagar 14—17.

Bokbestånd: c:a 6,700 band.

Föreståndarinna.

Hamnström, Anna A. S., biblioteksassistent (se nedan).

Filial A 1.

Erik Segersällsvägen 1, Aspudden; t. 45 02 65; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, därjämte måndagar och lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20, lördagar 14—16.

Bokbestånd: c:a 13,400 band.

Föreståndarinna.

Svensson, Anna V., tf. e. o. förste biblioteksassistent (se sid. 356 och nedan).

Filial A 3.

Skolan, Lugntorpsvägen 2, Mälarhöjden; t. 46 10 70; expeditionstid: måndagar, tisdagar, onsdagar och fredagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar, onsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 11,000 band.

Föreståndarinna.

Svensson, Anna V., tf. e. o. förste biblioteksassistent (se sid. 356 och ovan).

Filial B 1.

Kommunalhuset, Alvik, Äppelviken; t. 23 96 92; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 11,100 band.

Föreståndarinna.

Johansson, Gunhild E., e. o. biblioteksassistent (se nedan).

Filial B 2.

Skolan, Bällstalund (postadress: Sundbyberg 1); expeditionstid: tisdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 3,400 band.

Föreståndare (540 kr.).

Bergquist, J. A., folkskollärare.

Filial B 4.

Skolan, Nyängsvägen 72—80 (mitt för Ålstensgatan), Ålsten; t. 25 33 45; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, onsdagar och lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20, lördagar 13,30—15,30.

Bokbestånd: c:a 16,300 band.

Föreståndarinna.

Bianchini, M. E. Bianca, biblioteksassistent.

Filial B 6.

Skolan, Essingestråket 24, Stora Essingen; t. 53 28 33; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar, tisdagar, torsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 6,500 band.

Föreståndarinna.

Bolander, Margit, biblioteksassistent (se nedan).

Filial B 7.

Skolan, Vultejusvägen, Ängby 1; t. 37 07 50; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 11,900 band.

Föreståndarinna.

Johansson, Gunhild E., e. o. biblioteksassistent (se ovan).

Filial C 1.

Johan Skyttes Väg 202, Älvsjö 1; t. 47 18 61; expeditionstid: måndagar, tisdagar, onsdagar och fredagar 18—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar, onsdagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: c:a 10,200 band.

Föreståndarinna.

Bolander, Margit, biblioteksassistent (se ovan och nedan).

BiN

Filial C 3.

Skolan, Örby, Älvsjö 2; t. 47 02 30; expeditionstid: måndagar och fredagar 18,30—20,30; ungdoms- och barnavd. måndagar och fredagar 18—20.

Bokbestånd: ca 6,800 band.

Föreståndarinna.

Bolander, Margit, biblioteksassistent (se ovan).

Filial E.

Enskede skola, Stockholmsvägen 30, Enskede 1; t. 49 24 11; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, onsdagar och lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20, måndagar och lördagar 14—16.

Bokbestånd: ca 16,500 band.

Föreståndarinna.

Engstedt, Signe H. S., biblioteksassistent.

Filial V.

Dianavägen 7, Värtan; t. 60 63 92; expeditionstid: vardagar utom lördagar 18—20,30, lördagar 14—16; ungdoms- och barnavd. vardagar utom lördagar 18—20, lördagar 14—16.

Bokbestånd: ca 15,600 band.

Föreståndarinna.

Hamnström, Anna A. S., biblioteksassistent (se ovan).

Beträffande församlingsbiblioteken, se under avd. 5 (sid. 452).

Stockholms stads arkivnämnd.

Arkivnämnden.

Stadsarkivets rådhusdepå; tel. se nedan.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

För handläggning av ärenden rörande huvudstadens arkivväsen beslöt stadsfullmäktige den 28 juni 1929 att inrätta *Stockholms stads arkivnämnd*. Denna trädde i verksamhet den 1 januari 1930 (för vissa förberedande uppgifter redan i september 1929).

Enligt sin instruktion har arkivnämnden till uppgift att handhåva förvaltningen av stadsarkivet, att hava överinseende över stadens kommunala arkiv samt att omhändervå de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden består, förutom av ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, av fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. En ledamot och en suppleant skall äga arkivteknisk sakkunskap. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Chef för stadsarkivet är stadsarkivarien.

Riksarkivarien eller den riksarkivet i hans ställe förordnar samt stadsarkivarien äga närvara vid nämndens sammanträden med rätt att deltaga i överläggningarna, men ej i besluten, ävensom att få sina meningar till protokollet antecknade.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads arkivnämnd, fastställd av ÖA 24 mars 1941 (Kf 1940: nr 74).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 341,650 kr., kapitalbudgeten (inom linjen fört, år 1942 beviljat lånemedelsanslag 1,362,500 kr.); inkomster: driftbudgeten 8,240 kr.

Arkivnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

*Ahnlund, N. G., professor.

Övriga ledamöter.

Brulin, J. O. H., f. d. arkivråd.

Casparsson, K. R., redaktör.

*Severin, F. F., chefredaktör.

Suppleanter.¹⁾

Daelander, f. Sjöstrand, A. Elisabeth, fru, stadsfullm.

Kjellström, f. Sohlman, Rut, fru, stadsfullm.

*Lundberg, N. E., tf. förste kammarskrivare.

*Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm.

Sekreterare.

Stadsarkivarien (se nedan).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoledirektionen m. fl. (se sid. 311).

Stadsarkivet.

Rådhuset, 3 tr. (postadress: Stockholm 8); forskarexp. t. 50 22 25; exp. för registratörsärenden t. 50 01 45; öppet 10—17, lördagar och dag före helgdag 9,30—14,30 dessutom under tiden ¹⁵/₁—¹⁵/₅ samt ¹⁵/₁₀—¹⁵/₁₂ tisdagar och torsdagar 19—21. Expeditionstid 10—16, lördagar och dag före helgdag 9,30—13,30.²⁾

Stadsarkivet förvaltas i ekonomiskt hänseende av arkivnämnden, men sorterar i fråga om de allmänna arkivförfattningarnas tillämpning under riksarkivet. Det utgör på en gång landsarkiv för Stockholm och centralarkiv för Stockholms kommunalförvaltning och har i båda dessa egenskaper att i enlighet med givna föreskrifter förätta arkivinspektion. Därjämte om-

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordning som de ledamöter (inberiknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

²⁾ Under år 1943 kommer en forskarexpedition att öppnas i nya arkivmagasinet med ingång från Kungsklippan.

ArkN besörjer stadsarkivet vetenskapligt utgivnings-
arbete (Stockholms stads tänkeböcker 1592—
1636). Stadsarkivets chef är stadsarkivarien.

Inspektion av stadsarkivet skall årligen för-
rättas av riksarkivarien eller på hans uppdrag
av arkivråd. Vederbörande nämnder och styrel-
ser skola övervaka, att kommunala arkiv, som
ej överlämnats till stadsarkivet, omsorgsfullt
vårdas. Inspektion av dylika arkiv skall årligen
förrättas av stadsarkivarien eller av annan tjänste-
man vid stadsarkivet. Enligt särskilt uppdrag
handlägger stadsarkivet därjämte genom en
extra förste arkivarie ärenden, som sammanhånga
med rationaliseringen av pappersförbrukningen
inom stadens förvaltning.

Stadsarkivets samlingar komma under året att i
huvudsak sammanföras i arkivmagasinet i Kungs-
klippan.

Av det rika beståndet bör i första hand
nännas stadens privilegiebrev sedan 1423, magi-
stratens och rådhusrättens arkivalier 1420—1875,
stadens räkenskaper till omkr. 1636, justitie-
kollegii och förmyndarkammarens arkiv 1637—
(1849) 1924, 1928, handelskollegii arkiv 1638—
1849, byggnings- och ämbetskollegii arkiv 1643
—1821, politikollegii arkiv 1673—1821, poli-
tie-, ämbets- och byggningskollegii arkiv 1822
—1849, handels- och ekonomikollegii arkiv 1850
—1880, Stockholms stads räkenskaper med veri-
fikationer från omkr. 1636 (i oavbruten årsföljd
från 1641), stadskamrerarens och kammarkonto-
rets arkiv, Stockholms kämnärsrätters arkiv 1636
—1849, Stockholms norra förstads arkiv 1614
—1635, överståthållarämbetets kanslis arkiv med
vissa undantag t. o. m. 1930, uppboresverkets
arkiv med taxeringslängder (fr. o. m. 1699) och
mantalslängder (fr. o. m. 1600-talet; i början
spridda år; fr. o. m. 1835 med mantalsuppgifter)
samt överståthållarämbetets för polisärenden (sek-
reterarexpeditionens) arkiv t. o. m. 1914 och po-
lisens äldre arkivalier (poliskammarens arkiv
fr. o. m. 1776), Stockholms domkapitels och
hovkonsistoriets arkiv, de kyrkliga församlingarnas
arkiv, i regel till omkr. 1830, stadsnämndens och
sockenstämmonämndens arkiv, fattigvårdens och
hälsovårdens arkiv, direktionens för Stockholms
stads undervisningsverk och folkskoledirektionens
äldre arkiv samt allmänna läroverks och folk-
skolors äldre arkiv. En viktig grupp bilda arkiv
tillhörande företrädesvis äldre kommunala insti-
tutioner, såsom borgerskapets äldste (med gross-
handelssocieteten), inkvarteringskommissionen, be-
medlingskommissionen samt börs-, bro- och hamn-
byggnadsdirektionen, brandvaktskassaadministra-
tionen, drätselkommissionen, gatulägnings-,
lyshållnings- och vattenledningsstyrelserna (jämte
gaslysningsaktiebolagets arkiv), samt stadsarki-
tekterna (handlingar, vissa ritningar till sta-
dens m. fl. hus; jämte vissa andra bygg-
nadsritningar) ävensom vissa nyare kommu-
nala nämnder m. m., såsom drätselnämnden
jämte underlydande institutioner (med auktions-
verkets handlingar), vattenledningsverket, fri-

hamnsnämnden, kyrkogårdsnämnden, kommunala
institutioner i Bromma och Brännkyrka före in-
korporeringen, livsmedelsnämnden och andra kris-
tidsorganisationer från förra världskriget samt
Stockholms stads befattningshavares familjepen-
sionskassa. Bevarade societets- och skråarkiv äro
i stort sett splittrade mellan stadsarkivet samt
Nordiska museets arkiv, kungl. biblioteket och
Westinska samlingarna i Uppsala universitets-
bibliotek.

I stadsarkivet (rådhusdepån) har inrättats
en konserveringsverkstad för arkivalier.

Till stadsarkivet hör ett specialbibliotek
för stadens historia och topografi samt allmän
stadshistoria.

Författningar. Arkivstadga för Stockholm,
fastställd av k. m:t 26 sept. 1929 (Kf 1929: nr
45). K. stadga ang. vissa offentliga arkiv 8 sept.
1924, med ändr. (tillämplig å bl. a. kyrkoarkiven
och ÖA:s arkivalier). K. instruktion för lands-
arkiven 8 sept. 1924, med ändr. K. kung. 8 sept.
1924 ang. utgållring av arkivalier ur vissa of-
fentliga arkiv samt ang. förvaring av förutva-
rande statsmyndigheters ävensom upplösta kom-
mittéers m. fl. arkiv. K. kung. 8 sept. 1924
ang. inspektion av vissa offentliga arkiv, med
ändr. K. kung. 8 sept. 1924 ang. överlämnande
av arkivhandlingar till landsarkiven och med
dem jämförliga arkivdepåer, med ändr. Bestäm-
melser om arkivalieleveranser till stadsarkivet,
antagna av SF 17 juni 1930. Bestämmelser
rörande överlämnande till stadsarkivet av ar-
kivhandlingar från kommunala kommittéer eller
tillfälliga beredningar, antagna av arkivnäm-
nden 22 dec. 1931. Bestämmelser rörande arkiv-
rum för kommunala arkiv, antagna av arkiv-
nämnden 13 maj 1932. Bestämmelser rörande
användning av papper och viss skrivmateriel
inom Stockholms stads förvaltning fastställda av
SF 20 febr. 1939.

Stadsarkivarie (B).

Boëthius, S. B., professor (förordn. t. o. m. ^{31/3}
1946); t. 50 23 30; mottagningstid: 10,30—
11,30.

Förste arkivarie (22).

Bolin, E. G.; t. 50 01 08.

Extra förste arkivarie (9,300 kr.).

Staf, N. O. B.; t. 51 67 85.

Andre arkivarier (19).

Staf, N. O. B., tjl. (se ovan), tf. Corin, C.-
F. L.; Almqvist, K. A. D.; t. 51 01 45.

E. o. amanuenser (XVIII, XVI).

Corin, C.-F. L., tjl. (se ovan); Sjöberg, G. A.
M.

Förste kontorsskrivare (11).

Sjövall, f. Larsson, Märta; t. 50 01 45, 50 22 25.

E. o. biblioteksbiträde (IX).

Pernemo, f. Nilsson, Inez K. E.

En *extra amanuens* (2,556 kr.), en *extra förste kontorist* (3,360 kr.), ett *e. o. arkivbiträde* (VII), ett *extra arkivbiträde* (4,116 kr.), en *e. o. bokbinderska* (III).

Förste expeditionsvakt (8).

Wahlberg, K. E. R.

Expeditionsvakt (6)

(nuv. inneh. åtnjuter avlöning enl. lönegrupp 7).

Larsson, G. H.

Ett *e. o. expeditionsvaksbiträde* (IV), ett *vaktmästarbiträde* (2,160 kr.).

Stockholms stads museinämnd.

Museinämnden.

Stadsmuseet, Götgatan 1, Sö., Peter Myndes Backe 6, Sö.; tel.: se nedan.

Stadsfullmäktige beslöt den 23 september 1940 att inrätta *Stockholms stads museinämnd*, som trädde i verksamhet den 1 januari 1941 och då övertog den tidigare stadsmuseikommitténs funktioner. (Om denna se kommunalkalendern 1940 och tidigare årg.)

Enligt sin instruktion har museinämnden till uppgift att handhåva förvaltningen av stadsmuseet, att hava överinseende över stadens museiväsen och kulturminnesvård samt att handlägga de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Nämnden består, förutom av ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, av fyra andra ledamöter, vilka jämte fyra suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. En ledamot och en suppleant skall äga museal sakkunskap. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Riksantikvarien eller den han i sitt ställe förordnar, samt stadsantikvarien äga närvara vid nämndens sammanträden med rätt att deltaga i överläggningarna och därvid framställa förslag samt få sina meningar antecknade i protokollet.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads museinämnd, fastställt av ÖA 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 58).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 241,720 kr.; inkomster: driftbudgeten 9,000 kr.

Museinämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; t. »stadshuset»; träffas i stadshuset alla vardagar 11—12.

Vice ordförande.

Ahnlund, N. G., professor.

Övriga ledamöter.

Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm.

***Larsson**, I. S., förbundsordförande.

***Steenberg**, K. J. E., folkskolinspektör, stadsfullm.; 2:e vice ordf.

Suppleanter.¹⁾

Berggren, T. E. J., försäljningschef.

***Lindbom**, T. L., arkivarie.

Arrhenius Beyer, H. Lilly T., fru.

***Lundh-Eriksson**, J. A. (Nanna), fru, författarinna.

Sekreterare.

Stadsantikvarien (se nedan).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoledirektionen m. fl. (se sid. 311).

Stadsmuseet.

Utställningslokaler: Götgatan 1, Sö.; ingången till bildarkiv, kansli och tjänstelokaler: *Peter Myndes Backe 6, Sö.; t. 42 32 36, 42 32 37, 42 32 38, (utställningslokaler: t. 42 81 38); expeditionstid: vardagar 9,30—16, lördagar och dag före helgdag 9,30—13,30. Bildarkivet öppet: vardagar 10—16, lördagar och dag före helgdag 10—14. Museets permanenta utställning öppen: vardagar 12—16, söndagar 13—17. Entré 50 öre. Tillfälliga utställningar. Svartrödraklostrets källare, Södra Benickebrinken: måndagar, onsdagar och fredagar 13—16 (juni—aug.), söndagar 13—17 (1 sept.—31 maj). Entré 25 öre.*

Stadsmuseet har till uppgift att belysa stadens uppkomst och utveckling genom tiderna, invånarnas liv och levnadsvillkor samt styrelsens och de kommunala institutionernas utveckling. Museet handhar också stadens kulturminnesvård genom att verkställa undersöknings- och restaureringsarbeten av arkeologiskt, konst- eller kulturhistoriskt slag i samband med ombyggnads-, rivnings- och grävningsarbeten m. m. ävensom genom att därvid tillvarata föremål av historiskt värde. Chef för stadsmuseet är stadsantikvarien.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter (inberäknat vice ordföranden), vilkas ersättare de enligt nämndens beslut i första hand skola vara.

För museet upplätos år 1931 provisoriska lokaler i det s. k. södra stadshuset, Götgatan 1, där sedan år 1935 tillfälliga utställningar belysande olika grenar av museets verksamhet och samlingar årligen ordnats. Byggnaden disponeras numera helt av museet och har efter successiva reparationer till större delen kunnat tagas i anspråk för ändamålet. Byggnadens södra flygel inrymmer kansli- och tjänstelokaler, lokaler för bildarkivet, konserverings- och fotografiateljéer och verkstadslokaler. I norra flygeln ligga utställningslokalerna, i bottenvåningen den permanenta utställningen och i våningen en trappa upp lokaler för tillfälliga utställningar. Den permanenta utställningen öppnades under år 1942. Med föremål, bilder, kartor och modeller skildras här Stockholms uppkomst och utveckling fram till våra dagar, varjämte en del minnen från Stockholms förvaltning i gamla tider äro utställda. Tillfälliga utställningar berörande olika sidor av stadens liv ordnas årligen. Museet anordnar även föreläsningsserier och visningar i det fria.

År 1936 träffades avtal med ägaren av fastigheten i kv. Venus om upplåtelse på 25 år av den i denna fastighet befintliga, i så gott som orört skick bevarade källarvåningen från det i mitten på 1300-talet uppförda dominikanerklostret. Sedan medel här till av stadsfullmäktige beviljats, restaurerades och iordningställdes lokalen. Svartbrödraklostrets källare, som i sitt

nuvarande skick utgör ett av de märkligaste medeltida byggnadsminnena i Staden Mellan Broarna, har sedan år 1937 hållits öppen för allmänheten.

Stadsantikvarie (B).

Selling, C. G. A. (förordn. t. o. m. $\frac{31}{8}$ 1943);
mottagningstid: 10—11.

Förste antikvarie (22).

Nordberg, T. K. G. O:son.

Andre antikvarie (19).

Hansson, H. V.

E. o. amanuens (XVIII).

Axel-Nilsson, G.

Konservator (16).

Söderberg, J.

Kontorsskrivare (9).

Sjövall, f. Larsson, Margareta O.

E. o. förste expeditionsvakt (VIII).

Carlsson, A. E.

Ett *e. o. första kontorsbiträde* (VII), en *e. o. hantverkare* (VII), ett *e. o. kontorsbiträde* (V), en *extra fotograf* (2,760 kr.), dessutom timavlönad personal.

Styrelsen för Liljevalchs konsthall.

Liljevalchs konsthall.

*Djurgårdsvägen 60, Ö.; expedition: Stads-
museet, Peter Myndes Backe 6, Sö.; t.
42 32 36, 42 32 37, 42 32 38.*

Sedan grosshandlaren C. F. Liljevalch i testa-
mente tillerkänt utredningsmännen i sitt bo be-
fogenhet att bestämma om användningen av
överskottsmedlen, sedan av testator gjorda do-
nationer utgått, förklarade sig utredningsmännen
villiga att använda intill 500,000 kr. för att i
Stockholm få till stånd en byggnad, huvudsak-
ligen avsedd för konstatställningar. Donationen
gjordes under förutsättning, att stadsfullmäktige
till byggnadstomt upplåte ett område i kv.
Fyrkanten (numera kv. Konsthallen) å Djur-
gården. Den 31 mars 1913 upplåte stadsfull-
mäktige tomten i fråga samt uppdrogo åt drätsel-
nämndens första avdelning att med utrednings-
männen träffa avtal om byggnadens förvaltning.
Enligt träffat avtal skall konsthallen förvaltas
av en styrelse, bestående av det antal ledamöter,
som drätselnämnden bestämmer (f. n. sju leda-
möter). Styrelsen utses av drätselnämnden för
en tid av två år i sänder. Av ledamöterna skall
minst en vara konstnär. Styrelsen utser inom
sig ordförande och vice ordförande. Drätsel-
nämndens val av ledamöter ägde rum den 15
december 1942 för åren 1943—1944.

Intendenten, som även är styrelsens sek-
reterare, utses av styrelsen inom eller utom
dess krets. Honom åligger att handhava utställ-
ningsbyggnadens skötsel, uppgöra planer för ut-
ställningsverksamhetens ordnande samt för sådant
ändamål underhandla med såväl in- som ut-
ländska konstnärer och i övrigt med uppmärk-

samhet följa den konstnärliga utvecklingen. Han
har därjämte bl. a. att medverka vid utställ-
ningars anordnande.

Reglemente. Avtal 26 maj 1914 mellan
staden och utredningsmännen i grosshandlare
C. F. Liljevalchs stärbhus rörande uppförande
och förvaltande av »Liljevalchs konsthall», med
ändr. (Kf 1914: nr 122).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 58,050
kr., dessutom förlagsmedel 10,000 kr.; in-
komster: driftbudgeten 69,057 kr.

Styrelse.

H. K. H. Prins Eugen, ordf.; Branting, f. Lind,
Rina E., fru; Johanson-Thor, T. E. N., konstnär,
professor; Johnsson, I. V., skulptör; Larsson,
Oscar E., borgarråd, stadsfullm., vice ordf.;
Laurin, T. O., direktör; Pauli, I. Hj. E.,
lektor.

Revisorer.

Gemensamma för stadskollegiet m. fl. (se sid. 88).

Liljevalchs konsthall.

Intendent (A).

Wählin, H. (förordn. t. o. m. ³¹/₁₀ 1944).

En kontorsskrivare (9) (vakant), ett första
kontorsbiträde (7) (vakant), en förste expe-
ditionsvakt (8), en expeditionsvakt (t. v.
med tjänstgöring vid stadsmuseet) (6), en c. o.
expeditionsvakt (VI) (vakant).

Rådet till skydd för Stockholms skönhet.

Skönhetsrådet.

*Konstakademien, Fredsgatan 12, C.;
t. 1096 35 (jfr nedan, sekreteraren).*

*Expeditionstid (med undantag för sommarmånaderna): vardagar utom lördagar
15—16.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 18 mars 1918 att tillsätta ett »naturskydds- och konstråd». Detta antog år 1919 namnet *Rådet till skydd för Stockholms skönhet*. Den 29 oktober 1928 antog stadsfullmäktige ett reglemente för rådet, vilket trädde i kraft den 1 januari 1929.

Rådet har till uppgift att i frågor, som beröra Stockholms stads offentliga konstverk, konstnärligt eller kulturhistoriskt värdefulla stadsbilder eller stadens och dess omgivningars övriga skönhets- och naturvärden, vara rådgivare åt stadens olika myndigheter, kommittéer, delegationer och utskott och att i sådan egenskap på anmodan avgiva yttranden i dylika frågor. Rådet må jämväl utan anmodan till stadens olika myndigheter avgiva de förslag och framställningar, som rådet kan finna påkallade. Det äger påräkna erforderliga upplysningar samt biträde i övrigt från vederbörande stadsmyndigheter.

Rådet har under en följd av år ombesörjt kulturhistoriska undersökningar vid grävningsarbeten inom stadens område samt uppmätning och undersökning av sådana byggnader av kulturhistoriskt värde, som tid efter annan rivits, och har därvid även i väntan på upprättandet av ett stadsmuseum i samråd med fastighetskontorets husbyggnadsavdelning tillvaratagit sådana föremål, som kunde vara av intresse för det blivande stadsmuseet. Rådets sekreterare står även å rådets vägnar stadens myndigheter till tjänst såsom expert vid restaurerings- och reparationsarbeten å stadens kulturhistoriska byggnader. Sedan Stockholms stadsmuseum upprättats 1931 har detta övertagit rådets insamlings- och undersökningsverksamhet, medan sekreteraren fortfarande utövar sin verksamhet som rådgivare vid restaurering av stadens byggnader. En gränsreglering har verkställts mellan skönhetsrådet och stadsmuseet, enligt vilken »skönhetsrådets verksamhet skall vara rådgivande, medan museet har att utöva

museal verksamhet genom att omhändertaga det som på grund av utvecklingen måste försvinna ur stadens levande liv». (Utl. 1931: nr 30.)

Rådet består av tolv ledamöter, av vilka elva utses av stadsfullmäktige och en av de sålunda utsedda ledamöterna. Av de ledamöter, som utses av stadsfullmäktige, böra minst åtta vara särskilt sakkunniga inom rådets olika verksamhetsgrenar. Av dessa skola två vara representanter för kungl. akademien för de fria konsterna, därav en målare och en bildhuggare, samt de övriga sex representanter för en var av följande sex institutioner, nämligen kungl. vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien, kungl. byggnadsstyrelsen, kungl. vetenskapsakademiens naturskyddskommitté, Svenska arkitektföreningen, samfundet S:t Eriks styrelse och Svenska naturskyddsföreningens styrelse. Senast sex veckor före val av ledamot, som i rådet skall representera någon av nämnda institutioner, skall stadskollegiet anmoda ifrågavarande institution att för varje representant avgiva förslag å minst två personer, lämpliga att vara ledamöter i rådet. Avgivas sådana förslag, hava stadsfullmäktige att välja bland de föreslagna personerna på sådant sätt, att samtliga förslagsgivande institutioner bliva representerade i rådet i enlighet med vad ovan sagts. Uraktlåter institution att avgiva dylikt förslag, välja stadsfullmäktige person med framstående sakkunskap inom ifrågavarande institutions verksamhetsområde.

Skönhetsrådets ledamöter utses för två år i sänder. Rådet utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig ordförande och vice ordförande. Rådets sekreterare, som även har till uppgift att bereda och föredraga å rådets prövning ankommande ärenden, äger, även om han icke är medlem av rådet, att vid rådets sammanträden deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Rådets räkenskaper, vilka föras av stadens kammarmarkontor, granskas av för stadskollegiet m. fl. gemensamma revisorer.

Reglemente. Reglemente för rådet till skydd för Stockholms skönhet, antaget av SF 29 okt. 1928 (Kf 1928: nr 43), med ändr. 17 nov. 1941 (Kf 1942: nr 1).

Stat år 1943. Utgifter: driftbudgeten 6,500 kr.

Skönhetsrådets ledamöter.

Ordförande.

Ström, O. F., skriftställare.

Vice ordförande.

*Ek, V. E., sekreterare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Eldh, C. J., professor, bildhuggare (repr. för Akademien för de fria konsterna).

*Olsson, A. V. M., professor, arkitekt (repr. för Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien) (se nedan).

Rosenborg, O. E., skriftställare, kassaförvaltare.

Selander, N. S. E., författare (repr. för Svenska naturskyddsföreningens styrelse).

*Sköld, O. J. A. J., professor, konstnär (repr. för Akademien för de fria konsterna).

*Wallin, S., intendent (repr. för samfundet S:t Eriks styrelse).

Westholm, J. S., f. d. stadsarkitekt (repr. för k. byggnadsstyrelsen).

*Fries, C. S. A., intendent (repr. för k. vetenskapsakademiens naturskyddskommitté).

Zimdahl, H., arkitekt (repr. för Svenska arkitektföreningen).

Stenberg, K. J. E., folkskolinspektör, stadsfullm:s 2:e vice ordf. (utsedd av övriga ledamöter).

Sekreterare

(4,000 kr. utan rörligt tillägg).

Olsson, A. V. M., professor (se ovan); Alherget 5, Djurgården, Ö.; t. 60 51 99.

E. o. kontorsbiträde (V).

Lundberg, Carine H.

Revisorer.

Gemensamma för stadskollegiet m. fl. (se sid. 88).

Viktigare kommunala kommittéer och delegationer, tillsatta av stadsfullmäktige eller stadskollegiet.¹⁾

Levnadskostnadsdelegerade.

Stadskollegiet beslöt den 16 mars 1922 tillsätta tre (numera två) delegerade för att granska de primäruppgifter, som från Stockholms stad lämnas till socialstyrelsen i och för uträk- nande av levnadskostnadsindex. Kollegiets val av delegerade ägde rum samma dag.

Delegerade.

Falk, H. A., handlande; Johansson, J. I. Vitalis, direktör.

Stadshusdelegerade.

Sedan stadsfullmäktige den 1 april 1925 medgivit fastighetsnämnden att i enlighet med av stadskollegiet föreslagna grunder och efter samråd med kollegiet disponera den behållna in- komsten av stadshusets visning till fortsatt konstnärlig utsmyckning av stadshuset och lik- nande ändamål, beslöt stadskollegiet den 9 april 1925 att utse delegerade, med upp- gift att jämte delegerade från fastighetsnäm- nden förbereda och avgiva förslag till använd- ning av härför tillgängliga medel. Delegerade hava därjämte att till stadskollegiet avgiva ytt- rande beträffande till stadshuset hembjudna gåvor.

Enligt bestämmelserna för hovintendenten Axel Melanders donation till förmån för stads- huset, vilken av stadsfullmäktige mottogs den 20 juni 1927, hava stadshusdelegerade vidare att besluta om dispositionen av avkastningen av ifrågavarande, för stadshusets prydnade med konstverk avsedda donation. Donationsfondens kapital uppgick den 31 december 1942 till 336,128: 07 kr., varav 324,578: 15 kr. t. v. innestå i bank för livräntetagens räkning.

Stadskollegiets val av delegerade för tiden intill den 15 oktober 1943 ägde rum den 19 november 1942. Fastighetsnämnden utsåg den 2 februari 1943 för sin del tvänne delegerade.

Delegerade.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm: ordf. Ahlén, Anders E., civilingenjör, stads- fullm:s 1:e vice ordf., Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., Larsson, Yngve G. R., borgarråd, stadsfullm., Steenberg, K. J. E., folkskolinspektör, stadsfullm:s 2:e vice ordf., Östberg, R., arkitekt (utsedda av stadskolle- giet); Sandberg, H. K. A., borgarråd, stads- fullm., Åkerlindh, J. G., direktör (utsedda av fastighetsnämnden).

Sekreterare och föredragande.

Nordgren, A. G., stadshusintendent (se sid. 167).

Handbokskommittén.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 maj 1936, dels att en serie monografier, utgiven av Stock- holms kommunalförvaltning, skulle uppläggas i huvudsaklig överensstämmelse med ett i Utl. 1936: nr 191 framlagt förslag, dels att upp- draga åt stadskollegiet att ombesörja utgivandet av en historik över stadsfullmäktigeinstitutionen och dess föregångare samt ett mindre uppslags- verk över Stockholms stad av i dag såsom de båda första banden i denna serie.

Med anledning härav beslöt stadskolle- giet den 28 maj 1936 att utse en redaktions- kommitté för utgivning av ifrågavarande hand- boksserie. Val av ledamöter i denna kommitté skedde samma dag.

Under år 1941 har genom Norstedt & Söners förlag i serien utgivits en av docenten W. Wil- liam-Olsson utförd ekonomisk-geografisk under- sökning rörande Stockholms framtida utveckling. Kommittén har även med förslaget träffat avtal om utgivande av ett av professor Bertil Boëthius författat arbete Magistraten och borgerskapet

¹⁾ Enligt stadsfullmäktiges beslut den 2 december 1935 skola räkenskaperna för av stadsfull- mäktige eller stadskollegiet tillsatta kommittéer och beredningar, i den mån dessas kostnader bestridas av medel å stadskollegiets eller drätselnämndens stater, granskas av de för stadskolle- giets, drätselnämndens m. fl. myndigheters räkenskaper och förvaltning utsedda revisorerna (se sid. 88).

Kommittéer 1719—1815, vilket beräknas utkomma under hösten 1943.

För serien planeras bl. a. verk om Stockholms bebyggelse i äldre tid och i nutiden, om Stockholms folkminnen och om stockholmstraktens naturvärden. — Fristående utgavs till stadsfullmäktiges 75-årsjubileum i april 1938 ett porträttgalleri över stadsfullmäktige.

Ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktör, stadsfullm.; Ahnlund, N. G., professor; Boëthius, S. B., stadsarkivarie; Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Ström, O. F., skriftställare; Wahlund, S. G. W., professor, direktör för statistiska kontoret.

Sekreterare.

Garpe, D. A. J., sekreterare (se sid. 90).

Teaterdelegerade.

Sedan stadsfullmäktige i 1938 års stat upptagit ett anslag på högst 100,000 kr. att av stadskollegiet användas för understödjande av enskilda teatrar i Stockholm (jfr Utl. 1937: nr 404 B, sid. 3121—28), beslöt stadskollegiet den 10 mars 1938 att tillsätta fyra delegerade för beredning av ärenden rörande sådana understöd.

Delegerade skola från bidragssökande teatrar införskaffa alla erforderliga upplysningar rörande den ekonomiska ställningen, verksamhetens art och omfattning, personalens arbetsvillkor m. m. samt till kollegiet avgiva förslag beträffande såväl de särskilda bidragsbeloppen som det för påföljande år behövliga anslaget. Inom ramen av de medel, som stadsfullmäktige anvisat ankommer det därefter på stadskollegiet att bestämma fördelningen och storleken av de till olika teatrar ifrågakommande bidragen samt villkoren för dessas utgående. (Om de allmänna grunderna härför se ovan nämnda utlåtande, sid. 3126.)

Av det för år 1942 anvisade anslaget å 60,000 kr. har stadskollegiet beviljat bidrag med 10,000 kr. till Blancheteatern, 13,000 kr. till Nya Teatern, 10,000 kr. till Skansenteatern, 22,000 kr. till Vasateatern och 5,000 kr. till Svenska dramatikers studio. I 1943 års stat är anslaget upptaget med oförändrat belopp av 60,000 kr.

Ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktör, stadsfullm.; Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm.s ordf.; Höglund, C. Z. K., borgarråd, stadsfullm.; Larsson, Oscar E., borgarråd, stadsfullm., ordf.

Apotekskommittén.

För fullföljande av vissa på föranstaltande av stadens sjukhusförvaltning verkställda förber-

dande undersökningar rörande anordnande av ett kommunalt apotek i Stockholm ävensom i anledning av en i stadsfullmäktige i denna fråga väckt motion (M:n 1932: nr 28), beslöt stadskollegiet den 9 februari 1933 tillsätta en kommitté av sju personer för utredning av berörda spörsmål. Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum samma dag. Kommitténs arbete har på grund av genom världskriget inträdda förhållanden legat nere.

Ledamöter.

Ahlström, E. A., försäljningschef, stadsfullm., vice ordf.; Cedergren, J. A. E., apotekare, sekr.; Hansson, N. H., sjukhusdirektör; Högborg, A. G., f. d. intendent; Johansson, Erik G., förbundskassör, stadsfullm., ordf.; Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.; Larsson, K., apoteksvärderingsman.

Hotellkommittén.

Med anledning av en av herr Fredrik Ström väckt motion (M:n 1937: nr 34) angående åtgärder för tillgodoseende av behovet av hotell i Stockholm beslöt stadskollegiet den 13 oktober 1938 att utse en kommitté på sju personer för att närmare utreda frågan. Kommittén har på grundval av företagna undersökningar utarbetat ett betänkande, vilket emellertid med hänsyn till de genom kristiden föranledda förhållandena ej slutjusterats.

Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum den 13 oktober 1938.

Ledamöter.

Anderson, Carl Albert, direktör, stadsfullm.s ordf., vice ordf.; Ekstam, C. A. F., direktör; Folcker, J. F., direktör; Johannesson, E. G. V., försäljare, stadsfullm.; Johansson, Erik G., förbundskassör, stadsfullm., ordf.; Sjöwall, W., direktör; Ström, f. Hänes, Hildegard A., fru.

Sekreterare.

Berglund, H. J., finanssekreterare (se sid. 90).

Kommittén för socialvårdens centralisering.

Sedan den kommunala omorganisationskommittén den 8 januari 1941 till stadskollegiet överlämnat ett betänkande angående Stockholms stads sociala förvaltning, avgivet av professor S. G. W. Wahlund, tillsattes av stadskollegiet den 6 februari 1941 en kommitté för att närmare utreda frågan om socialvårdens centralisering. Medan i omorganisationskommitténs betänkande vissa allmänna riktlinjer angivits för en

rationell organisation av socialvården, har den ny tillsatta kommittén i uppdrag att utarbeta konkreta förslag till en centralisering av socialvården i Stockholm samt det författningsmässiga genomförandet härav.

För fullföljande av sitt uppdrag har kommittén uppdelat sig på trene utskott, ett första, med uppdrag att utreda de rättsliga förutsättningarna för en centralisering av socialvården ävensom frågan om vårdformerna, samt ett andra, angående den sociala förvaltningsapparatusens samordnande och rationalisering ur organisatorisk synpunkt.

Den 13 juni 1942 avlämnades av kommittén ett betänkande med förslag angående samordning av fattigvårdsnämndens, barnavårdsnämndens, arbetslöshetskommitténs och familjebidragsnämndens nominalregister och aktsamlingar. På grundval av detta förslag har sammanläggning numera skett av de sociala nämndernas registersystem. Det sålunda centraliserade socialregistret sorterar direkt under fattigvårdsnämnden.

Kommitténs slutbetänkande torde avlämnas under 1943.

Ledamöter.

Helin, M. S., direktör; **Höjer, f. Dahl, T. Signe E.**, fru, stadsfullm.; **Karlsson, Victor E.**, borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Löfving, K. B. E.**, barnavårdsdirektör; **Théel, f. Roth, Elisif**, fru; **Wahlbärj, J.**, annonschef, stadsfullm., vice ordf.; **Wahlund, S. G. W.**, professor, direktör för statistiska kontoret; **Wangson, O. R.**, fattigvårdsdirektör.

Sekreterare.

Mehr, Hj. L., sekreterare (se sid. 90).

Första utskottet.

Karlsson, Victor E., ordf.; **Löfving, K. B. E.**; **Théel, f. Roth, Elisif**; **Wahlund, S. G. W.**

Sekreterare.

Mehr, Hj. L. (se ovan).

Andra utskottet.

Helin, M. S.; **Höjer, f. Dahl, T. Signe E.**; **Wahlbärj, J.**, ordf.; **Wangson, O. R.**

Sekreterare.

Edvall, N. G. F., tf. intendent (se sid. 258).

Byggnadsgransningskommittén.

Den 17 mars 1941 beslöt stadsfullmäktige uppdraga åt stadskollegiet att tillsätta en kommitté, bestående av borgarrådet för drätselroteln såsom ordförande samt fyra ledamöter, i och för granskning och överarbetning i besparingssyfte

av stadens aktuella byggnadsprojekt. Stadskollegiet utsåg den 27 mars 1941 fyra ledamöter i kommittén.

Av borgarrådsberedningens yttrande inför stadskollegiets behandling av frågan framgår, att denna centrala teknisk-ekonomiska granskning av stadens planerade byggnadsföretag har till syfte att söka åvägubringa en jämn standard med avseende på likartade företag inom olika förvaltningsgrenar samt en ekonomiskt förmånlig standardisering beträffande såväl i företagen ingående byggnadselement som utrustningen i övrigt. I samband härmed avses även att till prövning upptaga frågor rörande förbilligande överhuvud taget genom omarbetande av byggnadsplaner, inskränkning av lokalutrymmen o. s. v. samt uppskjutande av nu icke oundgängligen nödvändiga anordningar, i den mån detta kan ske, utan att den planerade användningen av lokalerna därigenom äventyras.

Kommitténs ledamöter äro utsedda bland byggnadstekniskt och ekonomiskt sakkunniga personer.

Ledamöter.

Höglund, C. Z. K., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Jonson, B. G.**, chefsarkitekt; **Nordström, A.**, byggnadsingenjör; **Olsson, I. S.**, förbundssekreterare; **Wallander, S. A.**, arkitekt.

Sekreterare.

Dahlberg, L. A., fastighetsdirektör (se sid. 160).

Expertdelegation för översyn av revisionskontorets organisation.

Delegationen rörande vns uppdrag och sammansättning hänvisas till 1942 års kommunalkalender avgav den 30 augusti 1942 utredning och förslag rörande stadens revisionsväsen (Bih. 1942: nr 55). Den hade därmed slutfört sitt uppdrag.

Sjömanshemskommittén.

Sedan stadsfullmäktiges dåvarande ordförande Fredrik Ström i en motion den 27 januari 1941 (M:n 1941: nr 3) hemställt om uppdrag åt stadskollegiet att framlägga förslag till förbättring av de sociala förhållandena för sjömännen i Stockholm, beslöt stadskollegiet den 20 november 1941 med anledning härav att utse en kommitté att utreda möjligheterna för stadens medverkan vid ordnandet av sjömanshemsverksamheten på sådant sätt att samarbete kunde åstadkommas beträffande sjömansvården i Stockholm. Val av ledamöter ägde rum den 20 och 27 november samt den 18 december 1941.

Kommittéer

Ledamöter.

Göransson, J. H., f. d. byråchef; **Hassler**, N. H. Å., professor, stadskollegiets vice ordf., vice ordf.; **Karlsson**, Wictor E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Lindberg**, C. A. E., ombudsman; **Malmberg**, P. B., sjökapten; **Meyer**, T., sjökapten.

Delegerade för förhandlingar med Djurgårdskommissionen.

Sedan Djurgårdskommissionen i skrivelse till stadsfullmäktige den 6 september 1941 anhållit om återupptagande av vissa tidigare förda förhandlingar angående stadsplan för vissa delar av Ladugårdsgärdet m. m., beslöt stadsfullmäktige den 2 februari 1942 (jfr Utl. 1942: nr 14) uppdraga åt stadskollegiet att utse stadens representanter vid de avsedda förhandlingarna. Stadskollegiet beslöt den 12 februari 1942 att för ändamålet utse en delegation av sju personer. Val av delegerade skedde samma dag.

På förslag av föredragande borgarrådet har stadskollegiet den 17 december 1942 uppdragit åt samma delegerade att med Djurgårdskommissionen förhandla jämväl angående eventuellt förvärfv åt staden av Mariebergssområdet och vissa i samband därmed stående stadsplanefrågor.

Delegerade.

Ahlén, Anders E., civilingenjör, stadsfullm.:s 1:e vice ordf.; **Eriksson**, Bertil K. J., ombudsman, stadskollegiets ordf.; **Larsson**, Oscar E., borgarråd, stadsfullm.; **Larsson**, Yngve G. R., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Mårtens**, G. H. M., direktör, stadsfullm.; **Samuelson**, P. O., organisationschef, stadsfullm.; **Sandberg**, H. K. A., borgarråd, stadsfullm.

Sekreterare.

Löfquist, T. H. F., sekreterare (se sid. 90).

Tekniskt biträde.

Virgin, C. Å. A., förste ingenjör (se sid. 187).

Reklamkommittén.

Stadskollegiet tillsatte den 18 september 1941 en särskild kommitté med uppgift dels att sprida kännedom om de kommunala institutionerna i Stockholm och deras verksamhet, dels ock att söka ernå förbättrad skattebetalning. I samband med de kommunala uppbordestämmorna under år 1942 har kommittén utgivit en särskild publikation »Stockholm», innehållande redogörelse för olika grenar av kommunalförvaltningen. Publikationen har i en upplaga på cirka 210,000 exemplar utdelats till samtliga hushåll i staden. Samtidigt med uppbordestämmorna har kommittén genom annonser, meddelanden och reportage

i dagspressen, affischer i spårvagnar och bussar samt radiopropaganda bedrivit upplysningsverksamhet. Härjämte har kommittén tagit initiativet till det av Stockholms stads sparbank inrättade intressekontoret, Stockholms stads sparbanks ekonomitjänst. Kommittén har även på annat sätt verkat för ökad kännedom om kommunalstyrelsen.

Ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktör, stadsfullm.; **Aronson**, S. A., redaktör; **Höglund**, C. Z. K., borgarråd, stadsfullm., ordf.; **Lundström**, N. B., redaktör.

Sekreterare.

Mehr, Hj. L., sekreterare (se sid. 90).

Fågelskyddsrådet.

Den 2 februari 1942 beslöt stadsfullmäktige bemyndiga gatunämnden att tillkalla högst tre sakkunniga att biträda nämnden i frågor angående fågelvården i Stockholm. Gatunämndens val av sakkunniga ägde rum den 18 februari 1942.

Sakkunniga.

Fries, C. S. A., intendent, ordf.; **Notini**, C.-G., fil. lic.; **Wibeck**, J. E., docent.

Föredragande.

Blom, H. E. M., stadsträdgårdsmästare (se sid. 197).

Delegerade för kostnadsfria upplåtelser av vissa stadens lokaler.

Den 26 februari 1942 beslöt stadskollegiet att utse en särskild delegation att å stadskollegiets vägnar pröva och avgöra frågor rörande kostnadsfria upplåtelser av samlingslokaler i under stadens förvaltning stående, för sådant ändamål avsedda byggnader. Det förutsattes, att delegationen i början av varje år skulle till stadskollegiet lämna redogörelse för under näst-föregående år beslutade sådana upplåtelser. Till medlemmar av delegationen hava utsetts stadsfullmäktiges presidium och stadskollegiets ord-förande.

Delegerade.

Ahlén, Anders E., civilingenjör, stadsfullm.:s 1:e vice ordf.; **Anderson**, Carl Albert, direktör, stadsfullm.:s ordf., ordf.; **Eriksson**, Bertil K. J., ombudsman, stadskollegiets ordf.; **Steenberg**, K. J. E., folkskolinspektör, stadsfullm.:s 2:e vice ordf.

Sekreterare och föredragande.

Nordgren, A. G., stadshusintendent (se sid. 167).

Stadens hjälpkommitté för Finlands och Norges barn.

Vid sammanträde den 2 februari 1942 (Utl. 1942: nr 40) beslöto stadsfullmäktige lämna visst stöd åt hjälpbehövande norska och finska personer, företrädesvis barn. I fråga om hjälpen till Norges barn bestämdes inga särskilda riktlinjer. Beträffande de finska barnen skulle staden åtaga sig att bekosta och driva vissa genomgångs- och uppsamlingshem i Stockholm. Dessutom skulle vissa sjukhus- och konvalescenthemsplatser ställas till förfogande för vård av sjuka och klena barn. Ytterligare beslöts, att hjälpen skulle kunna utsträckas att gälla barn även från andra krigshärdade länder, exempelvis Belgien och Frankrike.

En särskild kommitté skulle utses av stadskollegiet att handhava ledningen av verksamheten liksom fördelningen och kontrollen av de medel, som komme att ställas till förfogande. Stadskollegiet har den 5 februari 1942 valt ledamöter i kommittén.

Ledamöter.

Ahlbin, G. H. G., redaktör, stadsfullm.; Karlsson, Wictor E., borgarråd, stadsfullm.; Ström, O. F., skriftställare, ordf.

Sekreterare.

von Heland, H. C. S., drätselkamrerare (se sid. 103).

Kommittéer

Abortkommittén.

Med anledning av en av fru Signe Höjer den 16 november 1942 hos stadsfullmäktige väckt motion (M:n 1942: nr 68) angående utredning om sociala hjälpåtgärder, som syfta till att nedbringa antalet aborter i Stockholm, beslöt stadskollegiet den 28 januari 1943 tillsätta en kommitté på fem personer att tillsammans med borgarrådet Wictor Karlsson verkställa utredning rörande åtgärder, som från stadens sida kunde vidtagas för att motverka aborterna. Stadskollegiets val av ledamöter ägde rum samma dag.

Ledamöter.

Ekendahl, f. Pettersson, Sigrd H. E., ombudsman; Höjer, f. Dahl, T. Signe E., fru, stadsfullm., vice ordf.; Inghe, P. G., med. lic.; Karlsson, Wictor E., borgarråd, stadsfullm., ordf.; Malmroth, f. Herlitz, Elsa, fru, stadsfullm.; Wetterdal, P. L., överläkare.

Institutioner för samverkan mellan Stockholms stad och närliggande kommuner.

Styrelsen för bron Värtan—Lidingö.

(Lidingöbrostyrelsen.)

Postadress: postbox 4012, Stockholm 4 (postgirokonton nr 1748); t. 62 54 51; broförvaltningens verkst. ledamot (se nedan) t. 42 64 08, 65 08 80; expeditionstid: 10,30—12.

Lidingöbron har uppförts jämlikt ett år 1916 mellan Stockholms stadsfullmäktige och dåvarande Lidingö köpings kommunalfullmäktige ingånget avtal. Broanläggningen är anordnad såsom ett särskilt, från vardera kommunens förvaltning i övrigt skilt ekonomiskt företag.

Kostnaderna för broanläggningen, vilka hava uppgått till ca 10,9 milj. kr., hava bestritts med av Stockholms stad upplånade medel. Till amortering och förräntning av dessa lånemedel skola i första hand användas den del av broanläggningens inkomster, som ej erfordras för bronns underhåll och drift. Ansvar för låne- medlens amortering och förräntning, i den mån broinkomsterna ej räcka till, är lika fördelat mellan båda parterna upp till ett belopp av 4,5 milj. kr., under det att ansvaret för amortering och förräntning av överskjutande lånebelopp åvilar endast Lidingö.¹⁾ Till amorteringen av sistnämnda lånebelopp hava vissa större markägare å Lidingö förbundit sig att bidra med en avgift av 4 % av köpeskillingen vid gjorda försäljningar²⁾ (under 30 år från bronns öppnande), dock högst 5 milj. kr. Bron invigdes den 20 maj 1925.

Broanläggningens drift är anförtrödd åt en brostyrelse, bestående av en ordförande, utsedd av k. m:t, samt tolv ledamöter, valda för fyra år, hälften av Stockholms stadsfullmäktige och hälften av Lidingö stadsfullmäktige. Från vardera kommunen utses fyra suppleanter. Borgarrådet för drätselroteln äger närvara vid styrelsens sammanträden.

Den omedelbara verkställigheten av brosty-

relsens beslut och det närmaste inseendet över anläggningens drift utövas av en särskild broförvaltning, bestående av en ordförande och en representant för vardera kommunen.

Brostyrelsens förvaltning och räkenskaper granskas årligen av två revisorer, av vilka vardera kommunen senast i december månad utser en jämte suppleant för denne att vara revisor under det därpå följande året.

Senaste val till styrelsen (för åren 1941—1944) förrättades av Stockholms stadsfullmäktige den 2 december 1940 (fyllnadsval den 7 december 1942) och av Lidingö stadsfullmäktige den 16 december 1940. Stockholms stadsfullmäktiges senaste val av revisor ägde rum den 7 december 1942.

Författningar. Avtal mellan Stockholms stad och Lidingö [köping] om utförande av en broanläggning över Lilla Värtan mellan Ropsten och Lidingön samt om dess förvaltning, godkänt av Stockholms stadsfullmäktige 16 okt. och av Lidingö kommunalfullmäktige 6 nov. 1916, med tillägg och ändr. Instruktion för Lidingöbroförvaltningen, antagen av Lidingöbrostyrelsen 16 mars 1926, med tillägg 30 mars 1928. Instruktioner för viss personal vid Lidingöbron, fastställda av Lidingöbroförvaltningen 22 mars och 6 maj 1926. Taxa för trafik över och genom Lidingöbron (för tiden intill utgången av år 1943), fastställd av k. m:t 30 jan. 1925 och 16 dec. 1938, med ändr. 24 sept. och 15 dec. 1925, 24 maj och 1 nov. 1929 samt 26 sept. 1934.

Ordförande

(utsedd av k. m:t).

Malm, C. G. O., f. d. generaldirektör.

Av Stockholms stadsfullmäktige utsedda ledamöter.

Andersson, J. Eric, spårvägsman; Aronsson, G. A., avdelningschef; Jansson, G. H., major; Larsson, L. J., sjökapt. Laurell, C.-A., kapten; Sundin, T. W., tullpackhusarbetare, stadsfullm.

Suppleanter: Ahlén, Anders E., civilingenjör, stadsfullm. 1:e vice ordf.; Björkman, N. G., överstelöjtnant; Håkansson, E. A. F., spårvägsman; Johansson, B. E., ombudsman.

¹⁾ Stockholms stads andel i beräknat under-skott å Lidingöbron drift beräknas för år 1943 uppgå till 92,250 kr.

²⁾ Markägareavgifterna uppgingo år 1942 till 12,900: 56 kr.

Av Lidingö stadsfullmäktige utsedda ledamöter.¹⁾

Franzén, R., målare; **Markman**, A. F., förste sekreterare; **Nilsson**, G., bageriarbetare; **Norlin**, E., civilingenjör, professor; **Schlyter**, R. O. O., dr-ingenjör; **Skärman**, E. H., byggnadschef.

Suppleanter: **Dalén**, G., direktör; **Lindkvist**, E., ingenjör; **Söderberg**, R., gasverksarbetare; **Wallinder**, O., tillsyningsman.

Sekreterare: **Malm**, F., byråchef.

Bromästare: **Nordgren**, G.

Broförvaltning.

Malm, C. G. O., f. d. generaldirektör, ordf.; **Schlyter**, R. O. O., dr-ingenjör, verkst. led.; **Jansson**, G. H., överingenjör.

Av Stockholms stadsfullmäktige för granskning av 1943 års räkenskaper och förvaltning utsedd revisor.

Twengström, A. J., förste aktuarie, stadsfullm.

Suppleant: **Rhodin**, L. S., elmästare.

Övrig revisor¹⁾

(utsedd av Lidingö stadsfullmäktige).

Dahlgren, F., auktoriserad revisor.

Suppleant: **Malmert**, C., kontorist.

**Sam-
ver-
kan
med
grann-
kom-
muner**

¹⁾ Ej i denna egenskap upptagna i kalenderns personalavdelning.

